

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

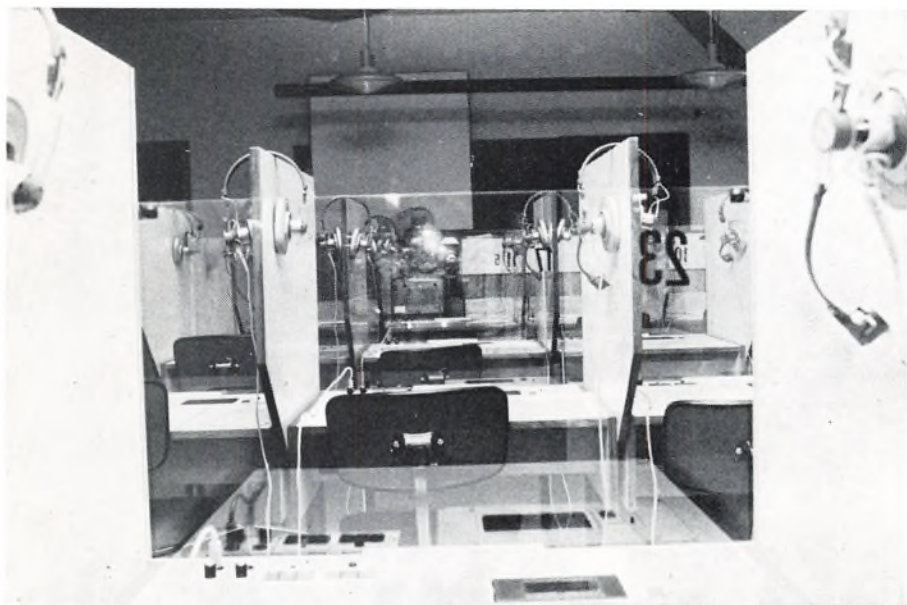
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nissumske årbøger 1974

Nissumske årbøger

Udgivet af
Nr. Nissum Seminariums
Elevforening

Under redaktion af

HORST-WERNER KNÜPPEL (111 6)

INGE STOKHOLM (2. HF P)

VIBEKE VESTERGAARD (69)

KAJ HENNINGSEN (66)

NIELS-JØRN KREJBJERG (69)

STIG ROSENSTAND
(ansvarshavende)

1974

Indholdsfortegnelse

- 5 Årsberetning 1973-74. Af rektor *E. Høgel*
- 8 Nr. Nissum Seminariums bestyrelse
- 9 Siden sidst. Af lektor *Alex Koch* (28)
- 11 Chr. Winther in memoriam. Af lektor *Johs. Hejbøl* (21)
- 12 Seminarieliv i gamle dage. Af lektor *Johs. Hejbøl* (21)
- 23 Vort eget skolemuseum. Af lektor *Henning Fogde*
- 25 De realistiske form 4ere. Af *Viggo Bertelsen* (70)
- 29 Kanon. Af *Jørgen Sørensen*
- 30 Jeg fandt forleden. Af lektor *Johs. Møller*
- 35 Bestyrelsesformænd, 6. Kr. Steffensen. Af forstander *P. C. Gjelstrup*
- 40 Et 50 års jubilæum. Af *K. Øe* (24)
- 42 Hvem skal uddanne folkeskolens lærere? Af lektor *Henning Fogde*
- 46 Minutbiografier af seminariets nye lærere
- 49 Ny øvelsesskole ved Nr. Nissum Seminarium
Af lektor *A. Tangsig Christensen*
- 55 De lærerstuderende har ordet
Det betydningsfulde år. Af *Horst-Werner J. Knüppel*
Oversigt over foreningslivet på seminariet
Seminariets KFUM og K. Af *Henrik Kristensen*
KFS. Af *Knud Morsing Lund*
Foredragsforeningen. Af *Heming Klokker*
En hilsen fra Idrætsforeningen Hellas. Af *Palle Jensen*
Færingeforeningen. Af *Jóannes Mohr* og *Regin Debess*
- 63 De HF-studerende har ordet
HF-rådets organisation og opgaver. Af *Inge Stokholm*
- 65 Hvad skal vi med de pædagogiske specialer?
Af lektorerne *H. Møl Christensen* og *H. Fogde*
- 68 Projektorienteret undervisning og praktik. Af *Karsten Vinther* (66)
- 71 En geografisk feltopgave. Af lektor *Mogens Walther*
- 74 »Sløve Nissum-årgange« vågner ...? Af *Leif Raymond Olsen* (59)
- 75 HF-afslutning 1974. Af lektor *Leo Fristed*
- 78 Dimittender 1974. HF-klasserne
- 82 Dimissionstale 1974. Af rektor *E. Høgel*
- 85 Dimissionstale. Af lærer *Erik Skov Jensen* (74)
- 88 Dimittender 1974. Seminariet
- 92 Af årets dagbog. Af lektor *Gunner Eriksen* (43)
- 97 Elevforeningens regnskab. Ved skoleinspektør *A. C. Sørensen* (55)
- 98 Foreningsmeddelelser. Ved lektor *A. Koch* (28)

Årsberetning

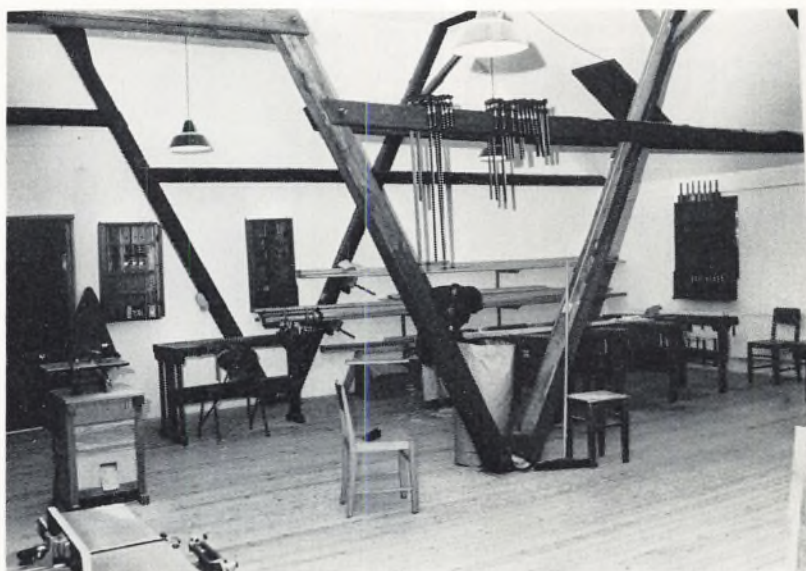
1973-74

Af rektor E. Høgel

August 1973 optog vi 8 hold (klasser) i seminariet og 5 hold i HF. 1974 måtte vi kun optage 7 hold i seminariet, men fik igen lov at optage 6 hold i HF. Formodentlig skal tilgangen til seminariet skæres yderligere ned i 1975. En foreløbig besked lyder på 5 hold. Det er påny en svær situation. I 20 år er der uafbrudt arbejdet på fornyelse og udbygning, så det kunne knibe at følge med og vinde tid og kræfter til en tilsvarende konsolidering indadtil. Kvalificerede lærere var det småt med. Nu nåede vi målet så nogenlunde – og pludselig er kapaciteten for stor og lærere trues med at blive overtallige. Det er en svær situation at bære, en daglig udmarvende byrde, som ikke lettes ved at andre sektorer i samfundet rammes ligeså hårdt. En lettelse har det været, at vi fik bedre vilkår på fire fronter: 1) Et sproglaboratorium er os bevilget og er i fuld funktion. 2) Præstegårdens stald er ombygget og af seminariet lejet til a) et ypperligt formningslokale og b) et lige så godt sløjdlokale. 3) 2 af Minerva-kollegiets bygninger er ombygget og seminariet har lejet 4 udmærkede klasseværelser dér til HF-undervisning. 4) Bygning af øvelsesskole er begyndt og den første blok lovet færdig til skoleårets begyndelse 1975. Disse ting betyder en vældig lettelse i det daglige og indførelse af sløjdsom liniefag.

Savnet af en sportshal er stort. Siden Nørlem/Nr. Nissum kom i 1. division i håndbold har holdet manglet træningsmuligheder. Det gav stødet til, at man vil forsøge at få rejst en hal, som både dette hold, kommunen og seminariet i fællesskab kunne fylde med aktivitet i en grad, som mange eksisterende haller ikke kan opvise magen til. Desværre er vi sent ude, sådan som tiderne nu synes at forme sig, så det vil nok blive vældig svært at realisere

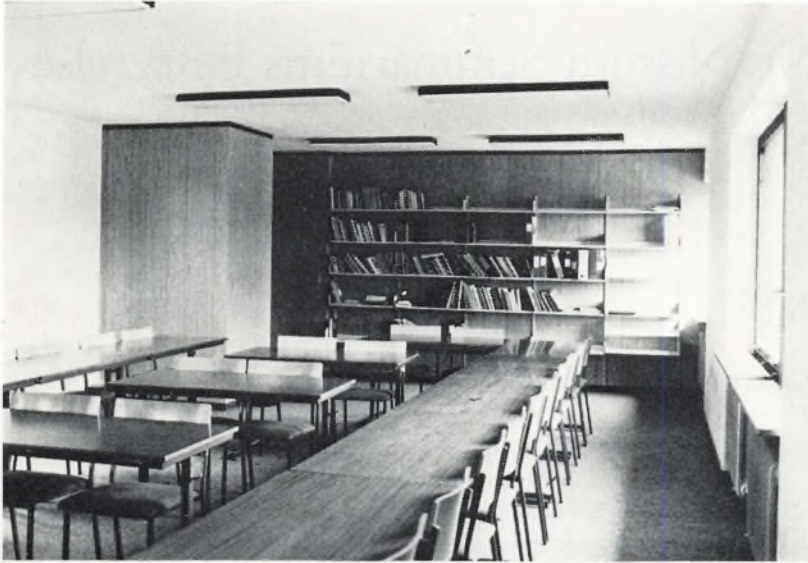
Sløjdlokalet i »Den gamle Præstegård«s stald.

den drøm, selvom begyndelsen er gjort. Gid det måtte lykkes. Det ville være en vældig gevinst for stedet.

Bygningerne ved Kjærgaards Mølle, der ejes af staten, stod tomme – midt i det vidunderlige naturområde ved Kilens bund. En henvendelse fra statens skovrider kom til os, om vi kunne bruge dem. Foreløbig bor nu to unge biologer der, hvoraf den ene er timelærer hos os. Om stedet ender med at blive et fjernlaboratorium for os eller en naturskole eller noget helt tredje er uvist. Forholdene er ikke afklarede, men svampeudstilling har været afholdt på stedet og åbnet for besøg og naturstier er ved at blive afmærkede o.s.v. Seminariet så meget gerne disse muligheder udnyttede, så vore studerende på biologilinien kunne være med til at levendegøre naturen for både børn og voksne og derved selv få pædagogisk og faglig træning.

Seminiariets festsal gør udmærket fyldest i vort daglige liv, ligesom den er fortrinlig som teater for egnens teaterkreds og også bruges af egnens musikforeninger til koncerter. Seminariets egne dramatikere bruger den flittigt og viste bl. a. »Folk og røvere i Kardemomme by« for ca. 4000 børn. Ministeriets forståelige tilbageholdenhed overfor festsalsbygninger, der er dyre og står tomme den længste tid, kan virkelig spares her. Det er simpelthen dejligt, at vi fik den. Hvor skulle vi have holdt alle de møder, forsamlinger og fællestimer, der er afviklet i den, om vi ikke havde haft den. En hilsen og tak til de studerende, der kom hjem fra undervisningsminister Helge Larsen med den!

Løvrigt – ja, så går det daglige arbejde sin rolige gang, ligesom det er mit

Et af HF-lokalerne i »Minerva«.

indtryk, at arbejdet i øvelsesskole og supplerende øvelsesskoler med vore studerende går bedre og bedre. Da formaliteter ikke er min sag, beder jeg om, at man heller ikke vil opfatte det som noget formelt, når jeg af ganske sind og hjerte siger tak for godt medarbejderskab. Jeg behøver ikke engang at se hen til andre steder, hvor forholdene ligger vanskeligere, for at være taknemlig. Jeg kan blot lytte til de små daglige lyde omkring mig. Tak. Men skulle det synes, at vi har fået bly i støvlerne for tiden, så er det ikke helt forkert. Det er imidlertid mit inderlige håb, at truslerne over os ikke må ødelægge vort fællesskab indadtil, ikke må ruinere vor arbejdsglæde eller tage inspirationen fra os, så vi bliver arbejdsslaver, men at prøvelserne må lutre, modne og hærde. Jeg har grund til at tro, at der bedes ikke så lidt for dette sted sammen med os. Tak for det. Vi trænger til det i alle måder.

Nr. Nissum Seminariums bestyrelse

Valgt af »Kirkelig Forening for den Indre Mission«:

1. Sognepræst G. Peters-Lehm, 6251 Hellevad	valgt 14.5. 1958
2. Fhv. gårdejer, sognerådsformand Mads Lind Høgs-
gaard, Nr. Nissum, 7620 Lemvig	valgt 14.10. 1960
3. Biskop Johs. W. Jacobsen, 8800 Viborg	valgt 10.4. 1969
4. Provst Edvard Madsen, Gudum, 7620 Lemvig,
formand for bestyrelsen	valgt 10.10. 1966
5. Direktør Peder Bredal, Ringgade 110, 7600 Struer	valgt 19.4. 1968
6. Sognepræst John Ørum Jørgensen, Durup,
7870 Roslev	valgt 25.1. 1974

Valgt af seminariet:

1. Førstelærer Kr. Madsen, Søndbjerg, 7790 Hvidbjerg,
næstformand	valgt 10.10. 1957
2. Amtsrådsmedlem, købmand Lars Rokkjær, Lemvig	valgt 15.11. 1971
3. Stadsskoleinspektør Hans Bakbo, Grønnegade 34,
7900 Nykøbing M.	valgt 6.4. 1965
4. Fhv. skoleinspektør A. Søndergaard, Vardevej 11,
6900 Skjern	valgt 7.10. 1965
5. Gårdejer, amtsrådsmedlem Carl Pedersen, Tarp,
7280 Sdr. Felding	valgt 10.10. 1966
6. Revisor Jens Chr. Pedersen, Østergade 29,
7500 Holstebro	valgt 10.10. 1966

Forretningsudvalg

1. Provst Edvard Madsen, Gudum, 7620 Lemvig, formand
2. Førstelærer Kr. Madsen, Søndbjerg, 7790 Hvidbjerg, næstformand
3. Fhv. gårdejer, sognerådsformand Mads Lind Høgsgaard, Nr. Nissum,
7620 Lemvig
4. Direktør Peder Bredal, Ringgade 110, 7600 Struer
5. Revisor Jens Chr. Pedersen, Østergade 29, 7500 Holstebro

Siden sidst

Af lektor A. Koch

Lad os først tage en rundtur til vore naboskoler.

Højskolen. Nr. Nissum høj- og efterskole er topbelagt. Der er et større byggeri i gang (til ca. 1,5–1,8 mill. kr.). Der bygges foredragssal, sløjdsal og sidst, men ikke mindst vigtigt en svømmehal på knap 400 kvm med et bassin på $8 \times 10^{2/3}$ m. Vi ønsker søsterskolen til lykke med udvidelsen.

Pensionisthøjskolen. Også denne skole trives særdeles vel. Den har markeret sig sådan, at den helt naturligt indgår i pensionisternes bevidsthed. Den rejssende afdeling har gennemført 4 ture, men skærer programmet lidt ned i det kommende år, da arbejdspresset blev lovlig stort for de ansatte.

Også her arbejdes med byggeplaner. Bygning af en foredragssal er projekteret og går sikkert igang inden årsskiftet.

Nordvestjysk realkursus har stigende tilgang, og der optages et nyt hold til sommer efter de gamle regler.

Den gamle præstegård. Denne institution er stadig af stor værdi for stedets dagligliv. Efter en periode med en noget vaklende økonomi er der nu en bedring i gang. Præstegården er ejer af avlsbygningerne og forpagterboligen.

Den ret omfattende ombygning af avlsbygningerne til hjælpekøkkener for seminariet må ikke belaste præstegårdens økonomi. Det er lykkedes væsentlig ved Lemvig Sparekasses hjælp at få dette problem ordnet.

Øvelsesskolen. Arbejdet med første etape er gået i gang, så det tegner til at vi inden længe vil få skoleforholdene stabiliseret.

Boligproblemet. Mangel på lejligheder og værelser har i år været ganske overvældende og i visse tilfælde medført, at vi har mistet studerende.

Nogle parcelhuse og 6 lejligheder (socialt boligbyggeri) er der dog kommet til. Det er især den manglende byplan, der har forsinket boligbyggeriet, men denne er nu endeligt vedtaget (i maj måned).

Følgen deraf er, at et privat byggeri omfattende 20 rækkehuse med 10 lejligheder og 50 værelser går i gang nu og skal stå færdig til august 1975.

Denne etape udgør en fjerdedel af et projekt, som Lemvig-entreprenøren

F. Lind har ladet udarbejde. Byggeriet skal foregå på Nr. Borum mark lige ved Ad. L. Hansens kollegium.

Boligforeningen Lemvig, der har opført ovennævnte 6 lejligheder, planlægger at gå i gang med at bygge 20 lejligheder og 30 værelser egnet for studerende. Det ser altså ud til, at boligproblemet nu vil blive løst.

Udviklingsaktieselskabet Lemvig Øst arbejder stadig med feriebyen ved Nissumgård – Nyholm – Sandholm. Der er accept af planen, og et særligt udvalg arbejder med den nærmere planlægning.

1. division – Østhal. Nørlem/Nr. Nissum håndboldholdets oprykning i 1. division – en ret usædvanlig placering for så lille en klub – har sat gang i tanken om at få bygget en idrætshal for ungdommen i den østlige del af Lemvig kommune, specielt for den store ungdomsskare i Seminariebyen. Ved passende kombination af klubbens, øvelsesskolens og seminariets behov må der være særlig gode økonomiske muligheder for rentabel drift af en hal.

Teaterkreds m. m. Sidste års sæson med den nystartede teaterkreds blev særdeles gunstig. Derfor køres den nye sæson med dobbeltprogram. Derudover er der jævnlig arrangementer i festsalen, der samler egnens befolkning, også arrangementer for de yngste, f. eks. dramatikholdets opførelse af Folk og Røvere i Kardemommeby.

Nyt pengeinstitut. Struer Handelsbank har åbnet en filial i seminariebyen. Der er nu filialer af tre pengeinstitutter her, nemlig foruden ovennævnte de allerede eksisterende: Nordvestbank (Lemvig Bank) og Lemvig Sparekasse. Skal man heraf drage den konklusion, at det er særlig let at låne penge her?

S. P. Graversen. Den nemme adgang til at få en dybsindig debat med boghandler Salmon Peder Graversen, som mange gennem årene har benyttet sig af ved kig ind i butikken, eksisterer ikke mere. Graversen har afhændet boghandelen til boghandler Husted, Lemvig, der følgelig driver forretningen som en filial af hovedforretningen i Lemvig. Vi ønsker den nye boghandler velkommen. Graversen bor stadig i ejendommen – man går bare ind ad den anden dør, hvis man trænger til en sludder.

Portgård. Sidste år meddeltes at Portgård var brændt. I år kan det meddeles, at den er erstattet med en stor smuk hypermoderne stald og lade.

Vestjysk Nissumstævne

Indtil for få år siden blev der hvert år afholdt Lemvigegnens Nissumstævne i form af en eftermiddags- og aftenkomsammen for gamle elever med ægtefælle.

På forslag af studielektor H. J. Scheel Andersen blev der med ret kort varsel arrangeret en aftenkomsammen for tidligere studerende med ægtefælle fredag den 22. marts 1974 kl. 17.

Af programmet nævnes: middag på »Borgen«, seminariets dramatikgruppes opførelse af »Maskepi« af Svenåge Hulgård, kaffebord, lysbillede fra seminariet i fortid og nutid, frit samvær.

Det blev til en meget vellykket aften. Til trods for det korte varsel og en noget mangelfuld avertering var der over 100 deltagere. Der ville sikkert være kommet mange flere ved mere organiseret tilrettelæggelse. Forsøget opfordrer til gentagelse – måske som en mere generel »gamle elevs dag«.

Til sidst et par mere personlige bemærkninger: Jeg er nu holdt helt op med at undervise og oplever som så mange andre pensionister, at man kan få så travlt med mangfoldige gøremål.

Nr. Nissum, november 1974

Chr. Winther (12) in Memoriam

Af lektor Johs. Hejbøl (21)

Igen er en af seminariets gode venner død. Chr. Winthers navn er knyttet til mange foretagender: Grænseforeningen, Foreningen »Norden«, Danmarks Lærerforening m. m. Men to virksomheder – foruden naturligvis Rødding skolevæsen, som han var knyttet til i mange år – havde hans særlige interesse: Danmarks Biblioteksforenings børnebogsudvalg, som han var mangeårig formand for, og Nr. Nissum seminarium.

Ingen i dette land har vist arbejdet så meget med børnebøger som Chr. Winther. Han skal have læst mere end 10.000 børnebøger og anmeldt en stor del af dem i »Folkeskolen«, hvor han var fast anmelder. Og han har selv skrevet en hel lille litteraturhistorie over børnebøger, som er kommet i mindst to udgaver. Han har derfor en stor del af æren for, at en betydelig del af de danske børnebøger er af forsvarlig standard, eller skal man måske hellere sige, at de ikke er værre, end de er.

Men også Nr. Nissum seminarium havde hans særlige interesse. Han har således været redaktør af såvel »Dæmring« som »Nissumske årbøger«. Og jævnlig har »Lemvig Folkeblad« bragt en kronik af ham med anmeldelse af årbogen, omtale af seminariet m. m. I en sådan kronik fra 18. aug. 1967 med titlen »75 årgange fra Nr. Nissum« skriver han bl. a.: »Når man har gået 4 år i Nr. Nissum (1908–12), er man ikke færdig, hverken med landskabet, som man oplevede det, eller med menneskene, man mødte. Og man har da også været med til de to jubilæer for de 25 og de 50 år, i 1917 og 1942« – og nu tænker han alvorligt på også at være med ved 75 års jubilæet i 1967. Jo, han var i sandhed en af seminariets gode sønner.

Personlig var han en beskeden mand, der nærmest virkede lidt genert, men altid havde han et humoristisk glimt i øjet og et tilsvarende træk ved mundvigen. Vi vil ære hans minde.

Seminarieliv i gamle dage

Af lektor Johs. Hejbøl (21)

Gamle dage skal her forstås som tiden omkring første verdenskrig. I årbogen for 1964 havde jeg en artikel med forskellige minder fra min gerning som seminarielærer. Når man nu i 50-året for min ansættelse ved seminariet har bedt mig om et bidrag igen, vil jeg prøve at gå endnu længere tilbage, nemlig til årene 1916–21, da jeg selv var elev på seminariet.

Det var altså o. 1. september 1916, at jeg startede i seminariets forberedelsesklasse direkte fra ploven, som man siger. Jeg fik et værelse i Korinth hos Katrine Sørensen (nu Seminarievej nr. 22) med vinduer ud mod vejen for 3 kr. om måneden. En af mine kammerater fik et lille kvistværelse til 1,75 kr. Der var elektrisk lys, men selvfølgelig kakkelovnsfyring. Det blev for øvrigt noget af et problem i løbet af krigsårene, idet det blev svært – efterhånden umuligt – at skaffe kul. Jeg husker, at lærerinde frk. Rasmine Nielsen en dag bebrejdede tømrer Sinkbæk, at han ikke kunne levere hende de kul, hun havde bestilt. Han svarede: »Jæ ka lisså godt som di anner ka. Di ka heller et!«

Da det blev helt umuligt at skaffe kul, blev der foretaget fællesindkøb af tørv. Det gamle missionshus, som lå omtrent der, hvor nu cykelskuret ligger, og som endnu i mit første seminarieår blev brugt som møde- og foredragssal, blev nu degraderet til tørveskur. Eleverne måtte så efter tur to og to veje tørv ud en times tid over middag. Hvordan man så ud efter den omgang, kan enhver forestille sig. Varmt brusebad var selvfølgelig ikke til at opdrive. Et varmt karbad kunne fås på mejeriet »Elmely«, der lå, hvor nu De gamles Hjem med samme navn ligger; men jeg har ikke erindring om nogen sinde at have oplevet kødannelse dér.

Maden fik jeg de tre første år på »Borgen«. Den første måned betalte jeg 27 kr., men allerede til oktober steg prisen til 30 kr., 1 kr. om dagen. Men så fik vi også 5–6 måltider daglig. For øvrigt var pensionatet fælles for højskolen og seminariet, og det var forstanderen for højskolen, der stod for det.

Ikke så sjældent var der hyggeaften på »Borgen« om søndagen. Vi elever var jo ikke så forfløjne, at vi tog hjem i weekend'erne. Mange blev også på seminariet i de mindre ferier. Ved hyggeaftenerne var der musikunderholdning og oplæsning. Fra en sådan aften stammer mit første bekendtskab med Rudolf Bruns »De seks«. Undertiden havde vi fælleslæsning, dvs. at en gruppe i fællesskab læste et skuespil, f. eks. en af Hostrups komedier. Det krævede

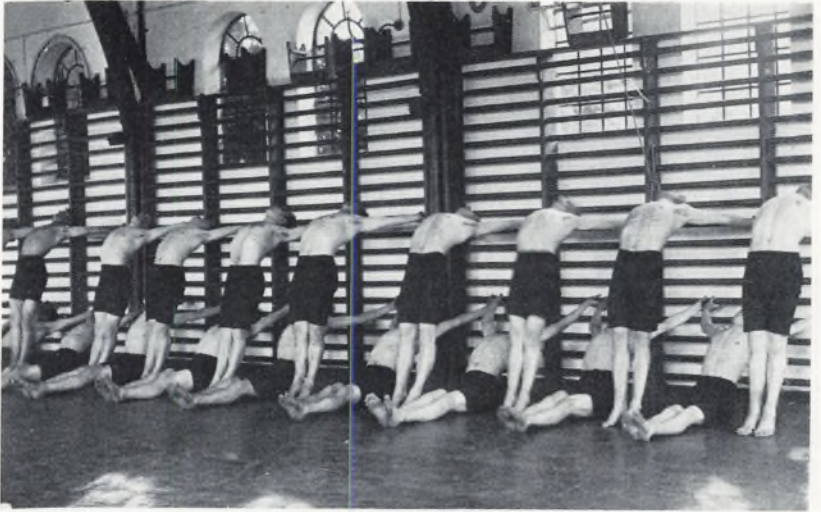

Huerne er erhvervet. 1 forreste række: nr. 2 fra højre: forfatteren Erik Bertelsen, nr. 3: gymnastiklærer Frede Hansen. 1 anden række midten: forfatteren.

ikke særlig stor forberedelse, men gav i al beskedenhed de optrædende mulighed for dramatisk udfoldelse og tilhørerne et indtryk af digterværket.

For mig, der kom lige fra plogen, blev seminarieårene selvsagt den meget store oplevelse og rige grotid trods de i ydre henseende beskedne forhold. Det skyldtes dels oplevelsen af fagene, dels af kammeratskabet.

Studieformen var omtrent udelukkende lektielæsning, men også ad den vej kan fagene lukke sig op for den videbegærlige elev. Den, der gav os mest ud over det rent lektiemæssige, var forstander A. Krogsøe. Han var, hvad man kalder den fødte lærer. Af natur var han nærmest genert og absolut ikke selskabsmand, men på et kateder og en talerstol var han blændende. Enhver af hans timer var en oplevelse. Det administrative havde ikke hans interesse, men det kunne forretningsfører og tegnelærer J. N. Helligsøe nok klare. Det var ham, der havde været arkitekt for det nye missionshus i 1906, for »Den grå« i 1911 og senere opførte den nye højskolebygning i 1923. De to forlod seminariet samtidig i 1919, Helligsøe for at overtage stillingen som forretningsfører for »Blå Kors« i København, Krogsøe for at tage teologisk embedseksamen. Efter nogle år som sognepræst i Sunds flyttede han til København som præst på Vesterbro. Her inviterede han flere gange nissumitter på feriekursus i København til en aften hos sig. Jeg husker, at han ved en sådan sammenkomst, hvor vi var nede at se hans kirke (det var vist Apostelkirken) fortalte, at han første gang havde været i denne kirke en nytårsaften, og da havde der været ca. 100 mennesker. Det syntes han var helt godt. »Men så mange mennesker har jeg ikke set i den siden«, føjede han til.

Fra gymnastiktime.

Da stenbroen i København blev ham for hård, flyttede han til Holbæk, hvor han døde som sognepræst i 1943. Som følge af de vanskelige trafikforhold under besættelsen kom der ingen repræsentant for seminariet til hans begravelse. Nogle år senere deltog jeg derfor som seminariets repræsentant ved fru Krogsøes begravelse. Jeg prøvede da at tolke seminariets og især de gamle elevers tak for begges indsats. Jeg tror, alle hans elever ærer hans minde. Jeg tror egentlig også, at Krogsøe altid savnede undervisningen på seminariet, hans rige evner også som præst til trods. Han burde vist aldrig have forladt Nr. Nissum.

En anden lærer »af Guds nåde«, som kom til i mit sidste seminarieår, var H. J. Hansen. Hans foredrag om de store pædagoger var inspirerende. Men ellers svækkedes hans fremragende undervisning i hans første år meget af, at han ville skrive sin egen lærebog i pædagogik, og den blev tilsyneladende til fra time til time, så vi elever måtte bruge en stor del af den kostbare undervisningstid til at skrive ned efter diktat. Hans fremragende undervisning i biologi lærte jeg først senere at kende og beundre på mangfoldige ekskursioner under lejrskoleophold på Velling Østergaard i Bryrup. Der kom hans lederevner i retning af at tilrettelægge og lede en lejrskole i høj grad til sin ret, og der lærte jeg ham også at kende som den gode og hensynfulde kollega.

Praktikken afvikledes udelukkende som timepraktik i den gamle Østre skole ved det nuværende Østerlød. Det var en 4-klasset skole med to klasseværelser, en lærer og en lærerinde. Jeg mener, at lærer S. M. Sørensen (»Stor-ken« kaldet) gav en efter den tids forhold og muligheder forsvarlig undervisning; men den tog i betydelig grad sigte på den paradeforestilling, man

skulle give over for et lille hold børn og to censorer til eksamen. Undervisning i en 7-klasset skole for slet ikke at tale om realskole fik vi ikke så meget som mulighed for at se, og særundervisning, der vel også væsentlig er et nyere begreb, eksisterede naturligvis slet ikke. Så vigtigt et område som metodik fik vi kun meget lidt indblik i. Derfor må det nok siges, at vi var temmelig dårligt udrustede til at gå ud som undervisere. Det var i hvert fald en stor forandring at komme fra denne øvelsesskole til en realskole, tilmed med den gamle præliminæreksamen.

Eksaminerne på seminariet er et kapitel for sig. Allerede ved optagelsesprøven indfandt der sig et hold fremmede censorer. De måtte også påtage sig opsynet ved den skriftlige del. At de ikke altid var særlig skrappe som opsyn, synes at fremgå af følgende udtalelse af formanden for en sådan censorgruppe: »De (dvs. eksaminanderne) må jo selv vide, hvad de må«.

Mere tvangsfrit gik det til ved oprykningsprøverne fra 1. til 2. kl. og for andendelsfagene fra 2. til 3. kl. Det hændte, da jeg var i 1. kl., at vores musiklærer, den blinde, men meget dygtige Chr. Rønning-Møller, havde et års orlov, og vikaren i hans embede var ikke særlig populær, i hvert fald ikke i 2. kl. Da sang og musik var et 2. dels fag, skulle der altså være oprykningsprøve også i 2. kl. Nu var den lærer, der fungerede som censor, heller ikke blandt de populæreste, og en del af klassen gjorde da grin med foretagendet ved at »gå op« i diplomatfrakke og sivsko. Læreren var tydeligt nok rasende, men både han og censor bed det i sig. Det var den tids form for ungdomsoprør. Dengang var det ikke ualmindeligt, at censorer, især i religion og pædagogik, mødte i diplomatfrakke. I dag er påklædningen unægtelig mere tvangsfri, og det gælder både lærere, censorer og eksaminander.

Posten ankommer i slæde.

*Musiklærer
Rønning-Møller
og frue.*

Vores klasse havde den særlige oplevelse, at vor gymnastiklærer samtidig var vor klassekammerat. Frede Hansen var nylig udgået fra Ollerup Gymnastikhøjskole og var både meget dygtig og meget begejstret for Niels Bukhs »primitive« gymnastik. Det er forståeligt, at netop vores klasse skulle være forsøgskaniner eller præmiedyr, så vi fik ordentlig vore rygge gennearbejdede. Jeg husker, at efter oprykningsprøven, vist efter 2. kl., indbød Frede Hansen klassen til aftensamvær på »Borgen«. Poul Frederik Anthon Birk Dahl Nielsen (sådan hed han virkelig – og hedder stadig) holdt dér en tale, der som motto havde ordene »Jow, vi hå møj o sæj Frede tak for«. For sit eget vedkommende begrundede han det med, at da vi marcherede ind i salen, var vi alle i forkert takt, undtagen han. Han frygtede, at ingen havde lagt mærke til det; men da han fik karakteren mg? med et lille plus i parentes, forstod han, at plusset var bevis på, at Frede havde set det.

Efter skriftlig eksamen i begyndelsen af maj var der »skriftlig udflugt« for eksamensklasserne. Udflugten var dog på ingen måde skriftlig. Den gik til Resenborg ved Struer og med hestekøretøjer. I dagene før udflugten var nogle seminarister omkring på gårdene for at få tilsagn om køretøjerne, og det kunne blive en lang række vogne, der, da dagen kom, kørte i firspring op ad Byskov bakke. Den forreste vogn havde musikere med, og i en af de følgende var der et par mælkejunger med varm chokolade og dynger af wiener-

Klar til start til »Skriftlig udflugt«.

brød. Vel ankommen til Resenborg lejrede man sig i græsset og nød chokoladen, gik derefter tur i den friske, nyudsprungne bøgeskov, legede nogle sanglege for til sidst at lejre sig i græsset igen og høre en af seminaristerne holde den obligate tale for kuskene. Som tak for kørselen blev disse til gengæld inviteret med til kaffebordet efter seminariets årlige julefest.

Traditionen med denne skriftlige udflugt fortsatte op igennem tyverne og trediverne, indtil der ikke længere kunne skaffes hestekøretøjer. Et par år fortsatte man med lastbiler, men det blev langtfra det samme.

De årlige fester udgør et andet kapitel. Det gælder især tre: elevfesten, julefesten og forårskoncerten.

Elevfesten har sin egen dramatiske historie. Før min tid havde der været afholdt en mortensfest ved mortensdagstide. Den havde vistnok en fornem tradition bag sig, men den kom i dårligt ry i de Indre Missions samfund, som eleverne fortrinsvis kom fra, fordi der blev spillet komedie ved festen, og det var ikke vel set i de kredse. Seminariets bestyrelse nedlagde derfor forbud mod festen. I stedet indbød seminariet til en aktionærfest sammen med aktionærerne i forbindelse med en generalforsamling. Denne aktionærfest blev afholdt i 1916, kort efter at jeg havde begyndt i F-klassen.

Harmen iblandt de ældre elever over forbuddet imod mortensfesten var imidlertid stor, og de besluttede at udeblive fra festen. Jeg og nogle flere fra F-kl. + nogle ganske få fra de ældre klasser mente ikke, vi havde grund til at demonstrere, og tegnede os derfor til festen.

Denne blev indledt med en smuk musikafdeling. C. Rønning-Møller spillede violin og den meget dygtige ligeledes blinde organist og komponist

Gymnastiksalen pyntet til elevfest.

Lauridsen, Skive, klaver. Derefter blev der drukket kaffe, og ved kaffebordet rejste en taleduelig elev fra 3. kl., C. Dørffler, sig og sagde som repræsentant for eleverne, at der manglede et langt bord i salen, hvor eleverne skulle have siddet. Han redegjorde for deres udebliven og benyttede i øvrigt lejligheden til at fremføre en hel del kritik af forholdene ved seminariet.

Denne tale i forbindelse med elevernes demonstration vakte tilsvarende harme hos seminariets ledelse. Jeg husker at grd. og landstingsmand Rasmussen Byskov udtalte, at seminaristerne havde placeret sig på den forkerte side af plankeværket, men de fandt jo nok tilbage igen. For Dørffler medførte begivenheden, at han, som det nok noget overdrevent blev udtrykt, fik en ekstratime om ugen på forstanderens kontor, og det endte med, at han ikke fik tildelt statsunderstøttelse det år. Han blev dog omgående holdt skadesløs i så henseende af kammeraterne.

Som grund til forbuddet mod mortensfesten blev vist også anført, at det midt under første verdenskrig ikke var rimeligt at feste. En aktionærfest blev da heller ikke forsøgt igen. Men lidt efter lidt fandt eleverne frem til at afholde en lukket elevfest, hvor ikke alene lærerne blev holdt udenfor, men hvor naturligvis heller ikke forældre og andre udefra havde adgang. Det var, så vidt jeg ved, en alt for stor offentlighed, der havde givet anledning til kritikken af mortensfesten. På den måde startede elevfesten som en lukket fest. Først efter min seminaritid udviklede den sig til den på mange måder uforglemmelige fællesfest for lærere og elever og senere igen for afgangsklas-

Øvrigheden i Korinth (ca. 1918). Borgmesteren i centrum flankeret af brandmand og vægter. På fløjene vandbærer og vejmand. Bagved: lygtetænder, biskop og bøddel.

sens forældre, som blev så væsentligt et træk i seminariets fysiognomi. Såvel revy som skuespilopførelse fik igen sin plads, tit i fortræffelig udførelse trods primitive sceneforhold.

Seminariets julefest, arrangeret af seminariets KFUM og K, var det andet store samlingspunkt. Også her var gymnastiksalen smukt pyntet med juletræer, lys osv., og en fremmed taler var skaffet til veje. Her var folk fra sognet også indbudt. Til det efterfølgende kaffebord var kun kuskene med damer som før nævnt indbudt.

Endelig var den årlige forårskoncert også en stor begivenhed.

Såvel julefesten som forårskoncerten lever stadig, om end der har været år uden forårskoncert. Men med stor beklagelse må jeg notere, at noget, der ligner den gamle, hæderkronede elevfest ikke længere kan realiseres.

Vinteren 1918–19 fik et dramatisk forløb. I november udbrød den spanske syge, og den greb hurtigt så voldsomt om sig, at eleverne på seminariet blev sendt hjem i slutningen af måneden. Mange lå dog syge og kunne ikke rejse, så enkelte af eleverne blev tilbage for at pleje dem. Så vidt jeg husker, blev Athen omdannet til sygehus. Seminariet åbnede først igen sidst i januar. En af de første dage derefter meddelte lærer Gadegaard i klassen, at sygdommen nu var kommet til hans hjem, og at han derfor fandt det rigtigst at holde sig hjemme. En uges tid senere blev han selv lagt på bære. Eleverne bar den op til kirken efter en sørgehøjtidelighed i gymnastiksalen. Hans ældste søn, der var stud. mag. i København, blev smittet på vejen hjem til faderens begravelse og døde en uges tid senere. Det var således svære tider. Et stort lys-

Julefest i gymnastiksalen.

punkt i den mørke tid var det, at våbenstilstanden trådte i kraft den 11. november 1918 kl. 11.

For os, der skulle op til 1. del af eksamen sommeren efter, var det temmelig alvorligt med den lange pause i undervisningen og lærer Gadegaards død. Han var lærer i nogle af vore vigtige eksamensfag: regning, matematik og naturhistorie. Vi fik vist først vikar i disse fag fra 1. april

Seminariet var jo dengang såvel som nu et Indre Missions seminarium, men Indre Missions-præget var dengang langt stærkere og mere ensidigt end i dag, på godt og ondt. Seminariets stifter Ad. L. Hansen var på ingen måde ensidig, C. Asschenfeldt-Hansen, der var forstander 1906–12, var en af I.M.s førende præster og skolemænd, sikkert mere det første end det sidste. Nu var det altså A. Krogsøe. Han var vel nok I.M.s mand, men som Ad. L. Hansen absolut ikke ensidig eller smalsporet.

En karakteristisk skildring af de religiøse forhold i tiden kort før jeg kom der, fandt jeg for en tid siden i et brev fra en elev i forberedelsesklassen til sit hjem. Brevet er skrevet den 28. januar 1912. Det hedder heri: »Jeg har det godt hernede, men det er ikke så sært, thi det er godt at være her. Vi har missionsuge i denne tid. Ja, den holder for resten op i aften, men derfor kan den medfølgende vækkelse godt blive ved, det viste sig i fjor. Der har været forskellige talere, alle rare og tro mænd i Herrens tjeneste. Provst Vibe Petersen har også været her, og det har været dejlige aftener for mig. Jeg har da også ret haft tid til at gå med til møderne. Vi har nemlig været fri for alt skriftligt arbejde i ugens løb, og det er da det halve, endda rigeligt. Men det er ikke det bedste; nej, det bedste af det hele er at sjæle er blevet frelst, Gud ske tak der-

Den sidste dag på klassen.

for. Vi har hver aften været samlet til et lille bedemøde efter mødets slutning, hvor vi med hverandre anråbte Gud om frelse for syndere og helliggørelse for os, der har begyndt at følge den gode og trofaste mester. Og Gud har svaret vidunderligt. Allerede de første aftener var der fire, der begærede forbøn. Af dem er de to kommet helt igennem, og de andre er nærved, hvis ikke de er brudt igennem, men jeg har da ikke hørt det. Vi har gerne været mellem 25 og 30 hver aften. Det er jo fra vor klasse alle. De samles ligeledes fra de andre klasser.

Vi havde det særlig godt i aftes. Da rørte Herren ved mange hjerter, så de bad om forbøn. Det er dejligt, at vi sådan har lov til at bære vore kammerater frem for Gud i bøn. Det er de lykkeligste stunder, et troende menneske får her på jorden. Vi bad og vi sang, til klokken var halv to, men vi forventer, at vækkelsen vil blive ved, selv om missionsugen nu snart har ende.

Det er en meget typisk skildring af en missionsuge i Nr. Nissum i »gamle dage«. Vi oplevede det nogenlunde på samme måde, om end knapt så markeret. Ved et klassestævne for et par år siden talte en af klassekammeraterne om de religiøse forhold i vor seminarietid, og det gav anledning til adskillige kritiske kommentarer.

Missionsugerne vedblev dog langt op igennem årene at være en begivenhed, også på seminariet. Jeg vil tro, at skriftligt arbejde og eftermiddagstimer i den uge faldt bort helt op i 40'erne og måske 50'erne.

Ja, det var nogle glimt fra seminarielivet i »gamle dage«. Enkelte erindringsforskydninger kan have fundet sted. Lærere og studerende i dag vil måske korse sig over forholdene dengang. Men sandheden er dog den, at

seminarieårene for en mængde unge kom til at stå for dem som den bedste tid i deres liv, dels på grund af det gode kammeratskab, som få eller ingen oplevede mage til senere, dels fordi studiet, alle mangler til trods, satte os åndeligt i gang og åbnede dørene til nye, rige verdener. Jeg tænker med megen glæde tilbage på min egen seminarietid. At jeg derefter i næsten et halvt århundrede har haft min gerning ved det samme seminarium og haft lejlighed til at deltage i dets imponerende udvikling igennem især de sidste tyve år, er en anden historie.

»Elverhøj« opføres i seminariehaven.

Vort eget skolemuseum

Af lektor Henning Fogde

I forbindelse med Danmarks Lærerforenings 100-års jubilæum arrangerede Holstebro museum i efterårsferien 1974 en udstilling om tidligere tiders skole. Såvel Nr. Nissum seminariums lokalhistoriske arkiv som vores lille skolemuseum var med i dette arbejde.

Til daglig fører samlingerne en forholdsvis upåagtet tilværelse i nogle arkivrum, men her kom dele af dem altså frem i dagens lys. Bl. a. pakkede vi

*Udstilling
på Holstebro
Museum.*

nogle »skoletasker«, som de må have set ud for henholdsvis 75, 50 og 35 år siden, og man viste glimt af seminarieliv i »gamle dage«.

Vores skolemuseum giver i det daglige mulighed for, at enkelte studerende, der f. eks. arbejder med fagdidaktiske emner, kan undersøge tidligere tiders materiel til faget og få et billede af de stofområder, metoder etc., faget har benyttet sig af. Skolemuseet bruges endvidere af lærerne til at illustrere metoder og teknikker m. v., som de har været anvendt op gennem tiden.

Vi har også i år fået tilsendt forskelligt materiale, f. eks. gamle skifertavler fra en nedlagt skole, et komplet sæt eksamens- og ansættelsespapirer for en nu afdød lærer, bl. a. indeholdende det *lærerløfte*, vedkommende måtte aflægge inden ansættelsen.

Vi vil gerne benytte lejligheden til at takke alle, der har betænkt os med gaver eller på anden måde hjulpet os, og vi vil samtidig opfordre alle, der måtte læse dette, til, hvis de er i besiddelse af gamle ting fra skolens verden, eller er vidende om, at de f. eks. på en eller anden skoles loft er ved at gå til grunde, da at betænke os eller evt. give os et praj.

Henvendelse til skolemuseet kan ske til Henning Fogde, Birkevej 3, Nr. Nissum, 7620 Lemvig. Tlf. 07 - 89 12 18.

Henvendelse til den lokalhistoriske samling til Stig Rosenstand, Toften 4, Nissum Seminarieby, 7620 Lemvig. Tlf. 07 - 89 11 69.

De realistiske form 4'ere

Af Viggo Bertelsen (70),

der siden 1972 har undervist i Tanzania på kombineret realskole og gymnasium (drengekostskole). Form 4 er realskolens afsluttende klasse.

Med jævne mellemrum er nye elever (jeg prøver nu at kalde dem »studenter«) fra afgangsklasserne (form 4) kommet til mit hønebygge-projekt for at deltage. Byggeriet foregår nu på andet år, og selvom huset ikke bliver overvældende stort (95 kvm), tager det en evig tid at bygge det som selvhjælpsprojekt. Vi arbejder ugentligt op til 8 timer (mandag, onsdag og fredag eftermiddage fra kl. 15,40 til 16,30 officielt: det vil sige, eleverne kommer først ved 16-tiden, men så arbejder vi til cementen er slut ved godt 17-tiden). Lørdag arbejder vi officielt fra 8 til 9,10, men de sidste par måneder har vi fortsat til 10–11-tiden med arbejdet, primært fordi studenterne ikke har lyst til at være tilstede ved lørdagsinspektionen, hvor de opmarcheret kontrolleres for uhvide skjorteflipper.

Hvorfor kommer de studenter fra afgangsklassen og vil arbejde med legerligt arbejde, når deres øvrige skolearbejde er præget af rent teoretiske ting i de almindelige skolefag? En af dem sagde: »Næste år er det os, som skal leve af praktisk arbejde«.

Han udtrykte derved den nye realitet for de studenter, som forlader de tanzanianske realskoler (secondary schools) efter 4. år (form 4). Arbejdet med bygningen af jernbanen til Zambia, hvor ialt 17.000 tanzanianske unge (mest mænd) var beskæftiget, regnes for færdigt i år. Og næste år er der næppe arbejde til de mange, som dér har lært en smule praktisk arbejde. Selvom en gradvis omlægning er i gang med henblik på beskæftigelse af flere i tekniske fag, kommer der for mange elever ud af form 4. Årligt skønnes ca. 6–7000 nye arbejdspladser at blive etableret, men der kommer 9–10.000 ud fra form 4. Og flere titusinder af elever forlader folkeskolen, som visse steder giver mulighed for fortsættelse på teknisk/håndværksagtig skole, bl. a. den dansk-byggede håndværksskole i Tabora, der endnu har dansk personale.

Situationen er uholdbar. Ud af vores skoles 150 studenter i form 4 har ca. 25 pct. en chance for at fortsætte i gymnasie-afdelingen (form 5 og 6) til trods for elendige eksamensresultater. Sidste års nationale form 4-eksamen gav i gennemsnit et resultat i matematik på omkring 10 pct. rigtige svar, det vil sige, at langt over flertallet dumpede, mens fysik-resultaterne på lands-

basis var med mellem 30 og 40 pct. rigtige svar. Forklaringen er umiddelbar: undervisningsstoffet er i mængde (sammenlignet med danske forhold) mindst dobbelt så stort, vil jeg mene. Jeg har som grundlag *kun* min egen danske realeksamen (fra 1965) og indtil nu godt 2 års undervisning i matematik i form 2, 3 og 4. Men jeg vil fastholde mit skøn: de tanzanianske elever skal i løbet af 4 år lære omkring dobbelt så meget som deres danske kammerater. Selvom undervisningen foregår på et fremmed sprog, selvom deres kulturelle baggrund (fra landsbyerne) er hæmmende: de kender kun elektrisk lys fra deres år i realskolen, kender ikke en cykels indretning. Og undervisningen foregår som lærerforedrag og uden ret meget praktisk indhold.

Den konsekvente holdning (fra min og andre udenlandske læreres side) ville være at modarbejde dette system. For det første fordi Tanzania meget snart vil få for mange ud af realskolerne, som ikke kan få arbejde, hvor de udnytter den kundskab af teoretisk art, de trods dårlige resultater har tilegnet sig. For det andet fordi statsapparatet og partiets officielle politik er at ændre undervisningssystemet i retning af mere praktisk-betonede emner, såsom snedkeri, metalsløjld, husbyggeri, landbrugsarbejde osv. – I folkeskolerne (primary schools) er man vist kommet et stykke hen ad vejen. I det mindste er de nye elever i form 1 dårligere funderet end tidligere, især i engelsk, men vist også i andre fag.

Problemet med at være konsekvent: undervise i praktiske ting, blæse på om man når igennem stoffet til tiden osv., er at man løber ind i en del praktiske forhold. 1) Eleverne ønsker at blive forberedt til at have en (minimal) chance for at bestå eksamen (hvis de ikke, som 10–20 af mine 150 studenter, har opgivet på forhånd). 2) Man vil få problemer med skolens administration. 3) En del elever har evner til at komme i gymnasieskolen.

Men det væsentligste problem er – synes jeg – hensynet til studenterne: de er trods alt mennesker, som jeg ikke kan behandle blot som ting. Selvom undervisningssystemet er forkert, kan jeg ikke blot ødelægge deres eventuelle muligheder. Selvom de nok ville dumpe i lige så vidt omfang, hvis jeg ikke tog det så højtideligt, om vi nåede igennem hele stoffet. Og endelig hvis jeg ville være rigtig konsekvent, så skulle jeg ikke have forlænget min kontrakt til at omfatte det tredje år: efter 2 år på skolen havde jeg set hvilken retning det måtte gå.

Jeg måtte derfor vælge: danske skoler (lysten var ikke stor) eller et tredje år i den tanzanianske skole. Det var ikke særligt svært, for de 150 studenter, som jeg havde undervist i matematik siden min ankomst i januar 1972, var tilsyneladende tilfredse med min undervisning (i det mindste ønskede ingen af klasserne at høre tale om at få en anden lærer i afslutningsåret). Jeg rejste derfor på en 2-måneders ferie i Danmark med forventningen om at skulle undervise 36 ugentlige perioder. Det blev kun til 32, og det er såmænd slid nok. Jeg skal ikke virke som nogen helgen, men min arbejdsuge er ikke nogen ferie under den behagelige tropesol. Undervisningen mandag til fredag har dagligt plads til 8 perioder mellem 7,50 og 13,40 (altså 40 ialt, hvoraf jeg har

32). Mandag, onsdag, fredag arbejder jeg i små 2 timer med hønseshusbyggeriet, torsdag spiller vi fodbold. Hver aften fra kl. 21 til 24 forbereder jeg mig. Fritid: tirsdag eftermiddag, fredag aften og weekenden fra lørdag middag til søndag aften kl. 21. – Hvorfor? For at give de 150 studenter en minimal chance for at få mere end deres »normerede« 10 pct. rigtige svar i 2 matematikprøver!

Det tanzanianske undervisningssystem trænger til en omlægning. Det kunne jeg se et par måneder efter min ankomst, og jeg vidste det på forhånd. 2 år senere mener jeg det samme: sagen kompliceres så blot af det problem, at de 150 det går ud over er mennesker, som også skal behandles som mennesker og ikke som tal eller ting. Derfor bliver det meget svært (eller umuligt) at handle konsekvent: sige nej, gå imod systemet.

Jeg har derfor *valgt*. At slide i det, få studenterne til at slide i det, gøre dem egnede til målet: at bestå eksamen med bedst muligt resultat. Værsgo,

det er, hvad jeg har brugt 3 år til. Alligevel dumper 50 pct. sikkert, mens 60 pct. nok ville være dumpet, hvis jeg havde dovet.

Så bortset fra tropesol, behagelige og lange ferier og lidt fremmedartet er de 3 år ikke så meget i positiv retning. Hvis ikke . . .

Hvis ikke jeg som dansker (eneste kvalifikation) var blevet til hønselærer, hvis ikke jeg blev interesseret i det (efterhånden), hvis ikke vi fik fat på nogle daggamle kyllinger, hvis ikke jeg var urimelig og bad Mellemfølkeligt Samvirke om 8000 shillings (samme i kr.) til udvidelse af hønseafdelingen, hvis ikke jeg siden januar 1973 havde arbejdet med at bygge det hønsehus, som nu begynder at ligne et hus.

Hvis ikke alt dette efterhånden var kommet og havde givet mig chancen for trods alt at lave noget fornuftigt, så ville jeg om nogle år hjemme i Danmark vurdere min tid som frivillig lærer som nytteløs. Men muligheden opstod. Og jeg tog chancen. Det har været interessant og glædeligt. Disse studenter (30 ialt) har vist deres positive side, deres personlighed, deres evne til at lære noget praktisk-betonet, deres selvstændighed, alt sammen færdigheder, som undervisningssystemet *normalt* undertrykker. Jeg kan derfor *ikke* skrive under på den erklæring om, at alle realskoleelever i Afrika afskyr håndens arbejde. I det mindste gælder det ikke for de 30, som bygger hus, og heller ikke for 16 andre, der passer skolens høns. Men resten af de 900 studenter elsker ikke alle sammen at arbejde og blive beskidte. De teoretisk-velfunderede af mine 150 studenter afstår fra den slags arbejde og bruger tiden på at tilegne sig matematiske formler osv. Den bedste klasse i matematik er rare at undervise, mens den dårligste klasse er en pine (hvor normalt højest halvdelen er til stede). Ved byggearbejdet er det lige omvendt: ingen af de gode matematikere er med, men derimod 4 ud af de matematik-ellendige.

Og en ringe trøst må det være, at nogle få af hønsehusbyggerne måske næste år får lejlighed til at søge ind på en teknisk-betonet skole, eller et teknisk-betonet arbejde. For at give dem en bedre chance vil vi udstyre dem med beviset, der tæller: et afgangsbrev fra Mazengo Secondary School's Bygge-Afdeling med anbefaling (i det mindste til de bedste).

Men systemet er stadig forkert. Da vi 2 skandinaver (som er halvdelen af lærerne i skolens hønseafdeling) meddelte, at vi ved midten af dette år ville indstille vores aktive medvirken for at lade nye tanzanianske lærere overtage arbejdet, mente skolens viceinspektør, at det var forkert. Han ville udpege afløsere, når vi var rejst i november. Men vi (og vores 2 afrikanske lærere i hønseriet) var stædige: vi ønsker nye afrikanske lærere indarbejdet *før* vi rejser. Og vi håber, at skolens ledelse ikke fortsætter afhængigheden af udlændingene ved efter dette år at udpege nye udlændinge til at arbejde med hønseriet, for så ville den mest positive side af mine 3 år her være ødelagt. Vi håber, at de 2 afrikanske lærere viser deres selvstændighed og fastholder, at de sammen med 2 andre kan klare situationen *uden* udenlandsk hjælp. Tanzanianske politikere taler ved festlige lejligheder (til udenlandsk bistandsperso-

nel) om, at hvis blot hver udlænding oplærte en tanzanianer til at afløse sig, ville Tanzania hurtigt blive self-reliant (selvstændigt). Men i praksis modarbejdes det af systemet.

Og når jeg om nogle år vender tilbage til Dodoma på ferietur og skal besøge Mazengo Secondary School og dens hønsesafdeling, ja, så eksisterer den nok ikke længere, eller vil udviklingen vise sig mere positiv?

Fyrster har lange øren

(Japansk ordsprog)

4-st. kanon

Af Jørgen Sørensen

Fyr-ster har lan-ge ø-ren, grum-me
 lan-ge, lan-ge, lan-ge, fyr-ster har
 la - - - nge ø-ren, grum-me,
 grum-me lan-ge ø-ren.

17. 9. 1973.

Jeg fandt forleden - noget om navne

Af lektor Johs. Møller

Man kan kalde mennesket så meget. Nogle mener, det bør hedde homo sapiens, det tænkende menneske, og der er endog folk, der påstår, at mennesket er et dyr, der har specialiseret sig i brugen af hjerne. Hertil kan man sige, at for de flestes vedkommende er forbruget ret beskedent.

Andre foretrækker udtrykket homo faber, altså det latinske ord for smed, »mennesket, der gør sig redskaber«, og det er måske en af de ting, der mest skiller os fra dyrene.

Men andre foretrækker udtrykket homo ludens, og det kan jeg egentlig godt lide: det legende menneske. Ganske vist bliver mange af os gamle og sure og glemmer at lege, men mennesket, når det er mest tiltalende, leger.

Naturligvis leger man med forskellige ting i forskellige aldre. Små drenge leger med soldater, små piger leger med dukker, men bare en halv snes år efter er det lige omvendt. Nogle leger med farver og former, andre leger med toner, nogle leger med sproget. Det er digterne, men det er ikke blot digterne. Vi leger alle med sproget. Vi har det altid lige ved hånden, – eller lige på tungen, om De vil. Det kan udtrykke vore dybeste følelser, – måske lige undtagen de allerdybeste, og det kan skaffe os de små daglige fornødenheder. Tag lige og ræk mig saltet. Tak. Men det kan også bruges til leg. Og en af de ting, folk helst vil lege med, er navne. Personnavne og stednavne, og det skal dette her handle om.

Den, der – som jeg – hedder Møller, har ikke kunnet undgå mange gange at få at vide, at det rimer på øller. Og det gør det, men det *behøver* jo ikke at betyde noget.

Den mand, der præsenterer sig: Mit navn er Leth! – må nødvendigvis få svaret: ja, mit er såmænd heller ikke så svært. – Hvis man da i det hele taget hører, hvad der siges ved en præsentation. Jeg prøvede engang ved en større højtidelighed at gå rundt og trykke folk i hånden og sige: Gorm den gamle. – Det gik fint, lige til jeg kom til en lidt tunghør ældre herre, der sagde: Ungskyld, jeg hørte ikke, hvad De sagde. Så svarede jeg højt og tydeligt: Harald Blåtand! – og så sagde den venlige herre: Det var da pudsigt, jeg syntes, De sagde noget helt andet før!

Der var engang ved en københavnsk skole en udmærket lærer, der hed

hr. Bang og en udmærket lærerinde, fru Bing, og da de skulle på lejrskole med deres klasse og præsenterede sig for vandrerhjemsværten som Bang og Bing, troede han, de ville holde sjov med ham.

En sønderjysk slægt hed Behn, og sagnet vil vide, at der engang var fire børn i familien, som blev døbt Hans Behn, Dine Behn, Signe Behn og Mine Behn.

Selve klangen i navnet kan virke pudsigt, men ofte skyldes pudsigheden kombinationen af navn og job. Jeg kender en dame, som synes, det er så sjovt, at et af vore store firmaer i WC-branchen hedder Bang & Pingel.

Men navne er andet end noget, man bare kaldes. Der er skæbne i navnet. Kaldte man sin søn Bjørn, så ønskede man, at noget af bjørnens styrke og uovervindelighed skulle følge ham. Mange nordiske navne indeholder ord, der oprindeligt har betydet noget med krig – eller spyd eller sejr. Knud Hjortø gør et sted opmærksom på, at jødiske navne er fromme eller kærlige, Mathæus: guds gave, Johannes: gud er nådig, Samuel: hørt af gud, medens de germanske navne er noget med krig og vold, og måske kunne dette lære os noget om karakterforskelle hos de to folk. Det kan det såmænd godt være umagen værd at tænke lidt over.

Kongenavne er i gammel tid Svend, Knud, Erik, Harald. Kan De huske, at der var en konge, som hed Svend Estridsson? Det er jo mærkeligt. De andre hed Svendsson – eller Knudsson, men sagen er, at Svend Estridssøns far kun var jarl, men hans mor var af kongeslægt, og det var jo finere, og så fik han navnet efter Estrid. Det betyder vist forøvrigt: den, der er elsket af guderne, altså aserne.

Efter de gammelnordiske navne nåede jo de kristne navne op til vor kultur. Kristianus betyder den kristne, og det bliver på dansk til Kristian og Kristen og Kræn. Så kommer helgenavnene. Nicolaus bliver til Nilaus, Klaus og Niels. Johannes bliver til Jon og Jens og Hans – og senere får vi det ind gennem engelsk som John og fra fransk som Jean – og Don Juan, som vi kender bedst gennem Mozart, betyder såmænd bare: hr. Hans – men det lyder jo mindre romantisk.

Det er jo også ganske pudsigt, at efter at vor kongerække er blevet fuld af Christianer og Frederikker, som bare har numre, dukker pludselig en kong Hans op og ser sær ud og bringer uorden i hele nummereringen, så vi må have en Margrethe til at bringe orden i den igen.

Da Christian den Fjerde engang rejste til Norge og ønskede at være ukendt, kaldte han sig kaptajn Kristian Frederiksen, men ellers har konger jo ikke efternavn. Efternavne i Danmark er blevet en kedelig affære med Hansen og Jensen og Larsen og Olsen.

Hvis nogen ønskede at skille sig ud, måtte man finde på noget andet. Så brugte man navne på beskæftigelse, f. eks.: Man kan hedde Møller. Man kan også hedde Bager eller Smed. Men det er finere at hedde Schmidt eller Becker. Det er sjældent, at folk hedder skomager til efternavn, men Schumacher kan godt gå an.

Man vil godt hedde noget fra planteriget: Birk, Bøgh, Elm, Kvist, Blad, Rod eller Rode.

Og dyreriget kan også bruges: Due, Høg, Falk, Krebs, Høne er vi ikke så meget for i Danmark, men man kan godt hedde Huhn på tysk.

Mest almindeligt er det nok, at man bruger stednavne for at skabe lidt afveksling i sen-navnene. Men stednavnet bruges i reglen først, når man *forlader* stedet. Jeg spurgte engang en mand, der hed Balling, om han var fra byen Balling. Nej, sagde han, min bedstefar var fra Balling, og da han flyttede til en lille landsby ved Viborg, kaldte folkene dér ham for Balling.

Og navne som Østergård, Vestergård og så videre er jo nok oprindelig gårdnavne.

Hvis en bondedreng, der måske hed Hans Jensen, drog til hovedstaden for at studere, så hændte det, at han, hvis han kom fra Broby, kaldte sig med dette navn, altså Hans Jensen Broby. Blev han så en lærd mand, latiniserede han sit navn til Pontoppidan, og kom der en anden bondedreng helt ude fra kæret, så kaldte han sig nok Kjær i første omgang, men blev han kendt, kaldte han sig Paludan.

Hos Holberg kan vi høre lidt om navneskik. En kone kaldtes med sin mands bestilling – sat i ejefald. Geske Klokkers var altså klokkerens kone. Else David Skolemesters havde en mand, han hed David og var skolemester.

Og i Mascarade taler gårdskarlen Arv om, at tjeneren Henrik er blevet så fornem på det sidste, at han kalder sig efter sin hjemby: Henrik Æbeltoft. Og så finder Arv ud af, at han passende kunne kalde sig efter det sted, hvor han er født, altså: Arv Kristen Kopernikovsstræde.

En overgang var det mode i skuespil at kalde folk det, de var. Den gerrige mand i et gammelt spil hedder simpelthen »Gerrig Nidding«, og en bedragerisk prokurator hedder Snydenstrup. Så ved man, hvor man har ham. Men også moderne forfattere bruger i større eller mindre grad navnesymbolik. Særlig H. C. Branner. Den vege unge mand i Legetøj hedder Lind. Den milde stilfærdige hovedperson i Rytteren hedder Clemens, der faktisk betyder mild. Rige børns forældre hedder Eiermann. – Den lærer, der i novellen Iris er den beundrede, altså den højeste, han hedder Højer. Gårdvagterne: Høeg og Hammer.

Vi kunne også nævne adelens navne. De er hentet fra dyr og ting, våbenmærker: Galt, Marsvin, Bille, Bjelke. En adelsmand havde tre navne: Knud Pedersøn Gyldenstjerne. Knud var hans eget navn, Pedersøn viste, at hans far hed Peder og endelig var Gyldenstjerne slægtens navn.

Blicher har en dejlig historie om »Mi ålfæers ålfæer«, den står i »Æ Bindstow«.

Megen skæmt har været drevet med personnavne. Engang var der – har jeg ladet mig fortælle – en meget brøsig ritmester ved et dragonregiment. Han hed Bjørnholm. Det var i de gode gamle dage, da en officer havde en oppasser. En ny rekrut skulle tiltræde, og han fik besked om at melde sig hos ritmesteren med ordene: Det er ritmester Bjørnholms oppasser! – Han

ringede på. Ritmesteren lukkede op, og da manden ingenting sagde, fordi det var svært at huske, brølede han: Hvem er det? – hvorpå den forvirrede rekrut svarede: Det er opmester Ritholms bjørnepasser!

Manden hed derefter opmester Ritholm. – Men øgenavne må vi gemme til en anden gang. Det vil blive for lang en historie.

Min ene søns svigerfar har en hund, der hedder Whisky. Min anden søns svigerfar har en hund, der hedder Toddy. Så da jeg, som er sønderjyde, i sommer fik en hund, måtte den selvfølgelig komme til at hedde Grog. – Ikke efter Storm P.s henrivende hund Grog, men fordi grog er en højt agtet drik i Slesvig både nord og syd for grænsen. (Grog består af varmt vand og rom – eventuelt med citron og sukker).

Min doktor er en ærlig mand,
han siger, du må drikke
alt, hvad du vil, undtagen vand,
det ene duer ikke.
Kun når det bliver lavet til
med rom, citron og sukker,
thi da du intet finde vil,
som tørsten bedre slukker –

hedder det i en gammel drikkevise fra 1700-årene. – For øvrigt har ordet grog en pudsig historie:

I den engelske flåde var der ca. 1700 en admiral, der hed Vernon. Han var meget populær, og han gik altid med en gammel grøn kavaj over sin uniformsfrakke. Den var af et stof, som hed grogram. Det kendtes også herhjemme. Kristian den Fjerde nævner det i sine breve. Her kaldtes det grovgrøn. Admiral Vernon fik et øgenavn efter sin frakke. Han kaldtes »Old Grog«! – men så skete det engang, at han kom ud for et frygteligt uvejr. Hans forsyning af rom var ved at slippe op, og i den engelske flåde havde hver mand ret til en daglig ration af rom. Hvad skulle han gøre? Hans eskadre var på mytteriets rand. Så fandt han på at blande vand i rommen, og det smagte vitterligt godt. Så hans søfolk opkaldte drikken efter deres chef »Old Grog«.

Oppe i nærheden af vores sommerhus er der – for nu at blive ved hundeanavne – en stor, sort hund, som ser aldeles frygtindgydende ud. Jeg ved ikke, hvad den hedder. Den er for øvrigt meget venlig. Men vi kalder den (i erindringerne om Conan Doyle) for Baskerville. – Engang havde vi besøg af en gæst, hvis i øvrigt omfattende litterære dannelse ikke omfattede Sherlock-Holmes-historier, og hun spurgte: Hvorfor kalder I den Baskerville? – hvortil en af børnene svarede: Fordi den er barsk og vild!

I den by, hvor jeg bor, er der nogle pudsige gadenavne. En gade hedder Slotsbanken, skønt der ikke i mange herrens år har været et slot; en anden hedder Skibbroen, skønt der ikke i mange herrens år har været et skib; en tredje hedder Jomfrustien, . . .

Stednavne giver anledning til megen skæmt. De ved nok, at forskellen på Thisted og Ringsted er, at man kan ringe til Thisted, men man kan ikke det kan man ikke!

I krigens sidste år boede jeg i et sogn, hvor der var en lille landsby, der hed Helvede, og det betyder formodentlig bare et vadested med en stor flad sten, men det kan nu være lige meget. – Af og til drog sognets præst derned for at holde gudstjeneste, for der boede mange gamle mennesker, som netop under krigen havde svært ved at komme op til sognets hovedby med kirken. Men i den sidste krigsvinter indeholdt kirkebladet en lille notits om, at »gudstjeningen for de gamle i Helvede var aflyst på grund af brændselsmangel«.

Nogle stednavne har en lidt pudsigt klang, så folk er kede af at bo der. Det gjaldt for eksempel Luserød, der omdøbtes til Høvelte, hvilket P. Sørensen-Fugholm har et smukt digt om.

Der er de morsomme kronavne, der faktisk består af en sætning i bydeform: Slukefter, Krybily, Komigen. Men så er det jo underligt, at en kro hedder Springforbi. Den har formodentlig engang heddet Spring-ej-forbi.

Det er egentlig også pudsigt, at de lidet-talende jyder har stednavne som Ho, He, Tim, mens de mere snaksomme sjællændere har stednavne som Kirkehyllinge, Smørumnedre, Nørrejernløse, Tveje-Merløse.

De sydfynske småbyer Gudbjerg og Gudme, som jo udtales uden d, har også været benyttet som personnavne. Engang ved en officiel frokost sad en af vore vittige biskopper ved siden af en glad fynbo, der bandede som en tyrk. Efter måltidet, da de skiltes, sagde bispen: Undskyld, jeg fik ikke fat på Deres navn. – Je' he'er Gume, svarede manden. Nå, gudskelov, sagde bispen, jeg troede De hed Fame.

Og øgenavn! – men det er et helt kapitel for sig.

Bestyrelsesformænd

(fortsat)

Af forstander P. C. Gjelstrup

6. KR. STEFFENSEN

Hvis en fremmed havde passeret Struer kirke om eftermiddagen den 30. september 1960 og eventuelt kastet et blik indenfor, ville han hurtigt være blevet klar over, at en begivenhed ud over det almindelige her var ved at finde sted.

Den store kirke var så fyldt, som sjældent sker, og foroven i rummet stod en kiste; heroppe så man også alle egnens præster sidde; heller ikke biskop og stiftamtmand fra Viborg manglede.

Det var byens sognepræst og egnens mangeårige provst, hvis jordefærd den fremmede nu uventet var kommet til at overvære. Navnet Kr. Steffensen havde måske hidtil kun været et tomt ord for ham; nu fik det indhold. Jo mere den højtidelige handling skred frem, desto klarere tegnede billedet af den hjemgangne sig for ham. Salmerne, der lød, talte deres eget sprog; det var »O kristelighed«, »Hvo vil mig anklage« og »Du Herre Krist«. De fortalte om en mand, der på kirkens grund levede et inderligt troens liv, og som, hvor han stod, vidnede derom. De ord, der nu lød ved hans kiste, gik ud på det samme; de handlede mindre om hans rigt udstyrede personlighed, men mere om hans Kristus vidnesbyrd og troskab som sjælesørger. Ejendommeligt virkede nok biskoppens ord, at provst Steffensen skulle have siddet på Viborg bispestol, hvad dog hans beskedenhed forbød. Det kunne måske lyde som en frase, men var jo sikkert ment som udtryk for det format, biskoppen tilkendte ham, og det skete med fuld ret.

Endnu ét må med fra hin dag i Struer kirke. Efter biskoppens tale trådte Nr. Nissum seminariums kor frem og sang under lektor Ringgård's ledelse »Som dug på slagne enge«. På denne smukke måde fik seminariet sagt sin bestyrelsesformand tak for mange års uselvisk tjeneste. Det svarede også nøje

til den korte, men rammende mindeartikel fra rektor Høgels hånd, som man i de samme dage kunne læse i Struerbladene.

Med foranstående skildring kan det nok siges, at jeg har gjort afslutningen til en begyndelse. Det er derfor på tide, jeg kommer til den levende provst Steffensen og navnlig til hans betydning for Nr. Nissum seminarium. Men først nogle biografiske data!

Kristian Steffensen er lærersøn fra Træden på Horsenseggen, hvor han blev født 1892. Hjemmet var grundtvigsk, og det var ikke så underligt, da faderen var uddannet på Jelling seminarium i Svendsens tid, en mand, der som få kom til at sætte præg på den store ungdomsflok, der omgav ham. Den grundtvigske arv overtog den ældre broder Aage, der kom til Salling som efterfølger for den kendte pastor Glud i Jebjerg. Den yngre broder, som nærværende linjer handler om, fandt derimod sin plads indenfor Indre Mission. Nogen større afstand med hensyn til selve kristentroen blev der dog sikkert aldrig mellem de to brødre.

Efter embedseksamen i 1916 drog Kr. Steffensen i 1918 med en betydelig teologisk ballast ombord til Jylland. Han blev sognepræst i Engesvang og medbragte sin hustru Else M. Rasmussen, lærerbarn som han selv. Hun blev ham op gennem årene en trofast og forstående støtte, indtil sygdom i 1953 bortrev hende. Allerede i Engesvang-årene lod lærerblodet røre på sig; Steffensen blev en påskønnet religionslærer på frk. Langs seminarium i det nærliggende Silkeborg. 1927 flyttede han imidlertid til de nordvestlige Limfjordsegne, og de fastholdt ham til hans død, først som sognepræst i Hjern og fra 1934 efter opfordring i Struer. Allerede 1932 var han blevet provst, kun 40 år gammel, og snart kom forskellige frivillige tillidshverv til. Blandt dem må her i særlig grad fremhæves ét bestemt, medlemskabet i Nr. Nissum seminariums bestyrelse, hvor han indtrådte i 1933.

På dette tidspunkt var der ro i seminariets forhold. Seminarieloven af 1930 var nu indkørt, elevtilgangen var i bedste orden, lærerkollegiet var vel samarbejdet, en særlig lov om privatseminarierne regulerede deres forhold til staten og gav økonomisk tryghed. For bestyrelsen, der blev ledet af den gamle og erfarne provst Th. Møller, var den sidste halvdel af 30'erne således en lempelig periode, der også gav et nyt medlem god lejlighed til at leve sig ind i forholdene i ro.

Så kom 40'erne med ny verdenskrig og tysk besættelse. Den pædagogiske udvikling gik i stå; der skete dog også et og andet godt i denne periode. Nævnes bør i hvert fald to ting: Seminariets 50 års jubilæum 1942, der blev markeret ved en storstilet fest, og overgangen fra aktieselskab til selveje 1947, en begivenhed, der måske ikke mærkedes særligt i det daglige, men som var af fundamental betydning for hele den forestående voldsomme ekspansion.

Efter jubilæumsfesten trådte provst Møller tilbage som formand og overlod dette hverv til lærer A. C. Hoppe; herved blev provst Steffensen bestyrelsens næstformand, hvad der selvsagt måtte bringe ham nærmere til begivenhedernes centrum, navnlig under lærer Hoppes langvarige sygdom, der

endte med hans død 1949. Det kan kaldes en selvfølge, at provst Steffensen nu blev valgt som bestyrelsens formand, og som sådan fortsatte han til sin død, det vil sige de elleve år fra 1949 til 1960.

Der havde siddet betydelige mænd i seminariets formandsstol forud for provst Steffensen. Han blev dem en værdig efterfølger. Ikke blot havde han grundig teologisk viden og et anset navn som præst og provst, han var også en mand af vid horisont, litterært og historisk interesseret, dertil musikalsk, som hans fader og den førnævnte broder havde været det. Dernæst nød han megen tillid i Indre Missions kredse, og det var jo dem, der på en særlig måde stod bag Nr. Nissum seminarium. Endelig må også nævnes hans fine forståelse for mennesker og en udpræget evne til at lytte og give en opmuntring, hvor det kunne være på sin plads. At han tillige besad en stilfærdig og lun humor, kunne også være et plus i mange situationer.

Provst Steffensen fik i rigelig grad brug for alle sine gode egenskaber i sin formandstid, de ovennævnte elleve år 1949–60. Besættelsesårene havde lammet aktiviteten på alle mulige områder, også skolens. Nu vågnede den op igen, og det gjaldt ikke mindst spørgsmålet om læreruddannelsen. Undervisningsministeriet nedsatte en kommission, der skulle udarbejde forslag til en ny seminarielov. Det blev et brydsomt arbejde, da meningerne omtrent var så forskellige som dag og nat, men inden udgangen af 1951 kunne kommissionen afgive sin betænkning, der i den følgende tid blev gennemdrøftet på kryds og tværs, ikke mindst naturligvis i seminarieverdenen, hvad jo kun kunne være gavnligt. Resultatet blev, at undervisningsminister Bomholt forelagde Folketinget forslag til ny læreruddannelseslov. Det var i begyndelsen af 1954; nogle måneder senere var den færdigbehandlet og vedtaget, så den 11. juni kunne få kongens underskrift med 1. april 1955 som ikrafttrædelsesdato.

Førsteindtrykket, når man løb den nye lov igennem, var: »Nu skal seminarierne være store, ja meget store!« Det skyldtes især indførelsen af en ret omfattende specialuddannelse på en række linjer; de skærpede optagelseskrav viste i samme retning, ligeledes den udvidede praktik, som det nu blev påbudt enhver offentlig skole at åbne sig for. Et i manges øjne angribeligt punkt i loven var forskelsbehandlingen mellem fagene, idet nogle skulle slutte med, andre uden eksamen.

Den nye lov havde allerede i sit opløb sat mange hjul i bevægelse; endnu langt flere blev der tale om, da den var vedtaget. Der blev stor travlhed rundt på seminarierne. Det gjaldt også Nr. Nissum, mest selve stedet, men ringene forplantede sig også til bestyrelsen, især formanden; også til et andet medlem, landsretssagfører Stentsøe, stillede forholdene store krav.

Der var nu først spørgsmålet med udvidelsen af elevskaren, de studerende. Det var først den almindelige opfattelse, både indenfor lærerråd og bestyrelse, at man kunne tænke sig en dublering hvert andet eller måske hvert år; den kommende himmelflugt af elevtallet havde man ikke blik for endnu. Det samme gjaldt m. h. til lærerkollegiet; der blev foretaget nyansættelser, og

man prøvede omkring den nye lovs komme at udregne, hvor stort et antal lærere seminariet ville få brug for i tilfælde af elevfordobling. Man endte med tallet 20 + nogen timelærerhjælp og syntes, det var meget. Men man ville nok i 1955 være blegnet, om man kunne have set de 71 læreransigter i 1973-årbogen.

Endnu en følge af den nye lov var byggeri, byggeri og byggeri, mere end man på forhånd kunne forestille sig. Det begyndte med Studiegården, som blev indviet 1955; så fulgte i 1956 den store kvindelige elevbygning, Elysium, og samtidig mødte seminariets arkitekt, Preben Hempel, med skitser til to gymnastiksale, som man nu skulle forhandle med Undervisnings- og Boligministeriet om. Endelig var også en mandlig elevbygning, svarende til Elysium, under ventilation. Vi er hermed nået til årene 1955-56, og nu havde et helt andet spørgsmål meldt sig for bestyrelsen: et forstanderskifte.

Jeg havde tiltrådt min stilling 1919, og nu skrev vi 1955. Alene det lange åremål kunne være begrundelse nok for en forandring; men dertil kom som en afgørende faktor den nye seminarielov med de mange nydannelser, den medførte; dem kunne jeg langtfra nå at se gennemført; det beviste min dåbsattest tydeligt nok! Det måtte derfor være det rette, at et skifte fandt sted ret snart, så den nye mand kunne medvirke ved så godt som hele den forestående udvikling og blive medansvarlig for den; i mit stille sind føjede jeg til, at det efter min lange periode helst måtte være en mand udefra, så han kunne bringe friske vinde ind over stedet. Resultatet blev, at jeg sendte min afskedsbegæring pr. 1. nov. 1955 til bestyrelsen, hvis formand nu fik adskilligt at gøre, før sagen var løst. Stillingen blev opslået, og en række ansøgninger kom. Bestyrelsen samlede sig enigt om sognepræst E. Høgel, Burkal, der som timelærer ved Tønder seminarium var velkendt med denne skoleform. På bestyrelsens spørgsmål kunne jeg erklære mig fuldt ud enig, og da lærerkollegiet blev spurgt, var svaret, med lærer Hansen som ordfører, det samme.

Nu manglede kun ministeriets anerkendelse, men her kom en mand i vejen med en slæde, og det var en passus i den nye lov om »som regel 5 års skolevirksomhed som væsentligste virksomhed«. Formuleringen, der ikke nævner nogen seminarieundervisning som betingelse, er oplagt uheldig, men den stod jo i loven og var nu i vejen, hvorfor ministeriet ønskede nyt opslag, en ganske forståelig indstilling, da det kunne være vanskeligt for ministeriet at starte den nye lov med en undtagelse fra regelen. Afgørelsen blev truffet ved et møde i ministeriet mellem undervisningsminister Bomholt og to embedsmænd og fra seminariets side provst Steffensen, ledsaget af overlærer, fru Langmack og mig. Bomholt frafaldt hurtigt sit ønske om nyt opslag og foreslog, at sagen ordnedes sådan, at jeg fortsatte et år længere, mens Høgel kom til Nr. Nissum som seminarielærer i samme periode, hvorpå forstanderanerkendelsen kunne tages op igen. Det var ikke nogen ønskelig løsning hverken for den nye eller den gamle forstander, men den var brugelig, og således blev det. Fra ministerens side var det en imødekommende løsning, da seminariet jo fik den mand, man ønskede. Hvorfor nu denne imødekommende stilling?

En betydelig rolle spillede det sikkert, at aviserne havde fået fat i sagen og var ved at dreje den op i et højere plan om den private skoles frihed. Endvidere havde seminarielærerne derhjemme givet mig et brev med til ministeren, hvor de med navns underskrift stillede sig bag bestyrelsen, og endelig var provst Steffensens ansete navn og rolige myndighed en garanti for, at bestyrelsens valg var godt. Således endte denne den første puniske krig på bedste måde, og tiden har tydeligt bekræftet, at valget var det rette.

Således satte sommeren 1956 skel mellem før og nu. Den gamle forstander gled ud (med tak) og den nye gled ind (med forhåbning). Men formanden blev stående. Ikke længe, kun 4 år, så slog hans time, som fortalt er i begyndelsen af denne artikel. Men i disse år, 1956–60, var han stadig seminariets virksomme formand og en ven, der med levende interesse fulgte dets stadige udvikling. Han så det stigende elevtal, der inden hans død havde nået nær de 450. Han deltog i en række læreransættelser og glædede sig over deres dygtige og loyale virke. Han iagttog også, måske med et lidt ironisk, men altid venligt smil, den ansigtsløftning, stedets forskellige personer kom ud for; eleverne blev studerende, lærerne adjunkter og lektorer, mens forstanderen blev rektor. Vigtigere var den bygningsmæssige vækst. En mandlig elevbygning, Troja, rejste sig, ligeledes en stor undervisningsbygning, en anselig rektorbolig og en ny økonomibygning, omtrent på den gamle »Borgen«s plads. Adskilligt kunne nævnes endnu, og endnu henlå mange planer i fremtidens dunkelhed.

Men over det altsammen, både det kommende og det allerede udførte, kan vi sætte det manende ord, provst Steffensen talte over ved den første bygningsindvielse, han foretog på Nr. Nissum seminarium; det var hentet fra ps. 127 og lød: »Dersom Herren ikke bygger huset, er bygningsmændenes møje forgæves«. Sådan var hans arbejdsregel, og vi kan kun ønske, at den altid må gælde Nr. Nissum seminarium.

Et 50 års jubilæum

Af K. Øe (24)

Mandag den 29. til onsdag den 31. juli holdt 24erne stævne i Nr. Nissum. Vi havde gerne holdt det en uge tidligere, så vi kunne have været sammen selve dimissionsdagen – 23. juli –, men da var »Den gamle Præstegård«, hvor festen holdtes, lukket på grund af sommerferie.

Stævnet var det 9. i rækken siden 1924. I alt var vi 29 deltagere, deraf 16 fra selve holdet. Af de 37, der i 1924 forlod seminariet, er 12 døde. Andre var på grund af sygdom eller skrøbelighed ikke i stand til at være med.

Trods savnet af mange kære kammerater havde vi et godt stævne. Det var skønt at være sammen. Programmet for stævnet havde ikke mange faste punkter bortset fra spisetiderne, men det behøvedes heller ikke. Vi snakkede, spøjte, lo, drillede, dykkede ned i minderne fra de skønne ungdomsår. Alvor og skæmt i skøn forening.

De gamle kendte steder skulle ses efter. Trods alt det nye ligger »den gule« der dog endnu (ganske vist grå). Det samme gælder »Arken«, Theben, Athen og Sparta. Akropolis er der også, men i ny skikkelse. Også i Korinth var det de gamle huse fra vor egen tid, der interesserede. Et par gamle korinthere var nede i det nordligste Korinth for at se de loftsværelser, de boede i, da de gik i »F«. Værelserne var der, men i bedre udstyr.

Mandag aften så vi en lysbilledserie, som sognepræsten venligst havde stillet til vor rådighed. Serien viste en række lokaliteter i henholdsvis »oldtids«- og nutidsskikkelse.

Samme aften havde vi en lille gættekonkurrence. En række gamle melodier blev spillet, og vi skulle så finde ud af, hvilke det var.

Ved festmiddagen om tirsdagen havde vi den store glæde at have forstander Gjelstrup og hans søster, frk. Andrea Gjelstrup, iblandt os. Trods alderen virkede forstander Gjelstrup ungdommelig og livlig. Bl. a. fik vi en historie fra hans soldatertid.

Inden turen gik tilbage til feriehuset i Vrist, holdt forstander Gjelstrup aftenandagt med tekst Hebr. 13,8. Mon ikke vi da var nogle, der følte os hensat til andagtssalen på »den gule« for de mange år siden.

Onsdag formiddag var der så oprud. En del af de udenbys sovende havde allerede sagt farvel tirsdag aften, så flokken var blevet mindre. Hen ad mid-

dag drog de sidste så afsted. Et dejligt samvær med kære kammerater var slut.

Tak til seminariet for venlighed og imødekommenhed, for flagning og åbne døre og til »Den gamle Præstegård« for god forplejning.

Der ses hen til et nyt stævne allerede 1975 (Lystruphøve?). Hvor mange får lov at være med?

Hvem skal uddanne folkeskolens lærere?

Af lektor Henning Fogde

Det har i det forløbne år ikke skortet på debat om uddannelse og skoling på forskellige planer.

Man har debatteret folkeskolens ret til påvirkning og herunder den indflydelse, lærerens personlige livsholdning kan og må have på undervisningen.

Man har debatteret læreruddannelse, og i forbindelse hermed har det vakt stor opsigt, at undervisningsminister Tove Nielsen i foråret 1974 nægtede at fremsætte de lovforslag, der var nødvendige, for at henholdsvis Roskilde og Aalborg universitetscenter kunne gå i gang med at uddanne lærere til et 12-årigt skoleforløb.

Adskillige politikere har skældt ud, og Folketingets uddannelsesudvalg har – med rette – undret sig over, at ministeren ikke har følt sig foranlediget til at inddrage dette udvalg i overvejelserne. Den almindeligste reaktion ude omkring i landet har nok været en vis skadefryd over, at centrenes lærere og studerende, der er vant til at føre sig frem med skråsikre meninger, nu har fået en dukkert, som det formentlig vil tage lang tid for dem at overvinde.

Bag alt postyret gemmer sig imidlertid en meget kompliceret problematik, som ikke mange har haft mulighed for at trænge til bunds i.

Læreruddannelsen i Danmark tog sin begyndelse overvejende på privat initiativ. Rundt omkring i landet samlede privatpersoner og grupper unge til uddannelse eller skoling, der skulle gøre dem skikkede til at undervise de pågældende personers og gruppers børn.

Sådan var det i Nr. Nisum, og sådan var det mange andre steder i landet. Efterhånden overtog samfundet forpligtelsen. Der blev udformet en ensartet uddannelse i nøje sammenhæng med de ønsker, der var i befolkningen, og efterhånden overtog samfundet også helt eller delvis de mange, tidligere private seminarier, der dog blev liggende spredt ud over hele landet.

Ud fra stadig mere komplicerede behov er læreruddannelsen blevet udvidet væsentligt. Den struktureres direkte af Folketinget, for at skolerne herigennem kan få lærere, hvis uddannelse svarer til behovet i folkeskolen. Det er altså Folketinget, der bestemmer fagene og deres indhold, ligesom man tilrettelægger de praktiske betingelser for studiets afvikling, bl. a. eksaminerne.

Den stærke styring skaber selvfølgelig ind imellem utilfredshed hos nogle studerende, der møder med bestemte forestillinger om, hvad de ønsker at arbejde med i studiet.

Disse forestillinger er ofte bestemt af de samme studerendes ideer om, hvordan de kunne tænke sig fremtidens skole. Ønsker man ansættelse i folkeskolen, må man imidlertid gå ind under de krav, folket har opstillet for lærerens uddannelse og senere virksomhed.

I de allerseneste år er nye tanker og ideer kommet til. Folkeskolens pligtige åremål er udvidet fra 7 til 9 år, og forskellige overvejelser om en uddannelse for alle 16–19-årige er dukket op.

Samtidig hermed er truslen om overproduktion af lærere, både på folkeskole- og gymnasieniveau, dukket op. Det har naturligt nok hos mange lærere fremkaldt ønsker om en ændret uddannelse, der kunne gøre det muligt for dem at glide ind på netop den plads i uddannelsessystemet, hvor der var plads til dem, og det har fremkaldt et ønske hos nogle om en nedbrydning af det gamle skel mellem folkeskolens lærere og gymnasiets, der fra gammel tid er uddannet på universiteterne.

Med de nye universitetscentre opstod tanken om dér evt. at forene uddannelserne og udvikle en lærertype, der ville kunne anvendes gennem hele det fremtidige 12-årige skoleforløb. I centerloven af 1970 hedder det da også, at det vil være ønskeligt at få belyst de positive og negative konsekvenser af en integration af lærere til folkeskolen, gymnasiet og andre skoleformer.

Længere er man altså ikke kommet, og ud fra denne formulering har centerens lærere og studerende handlet i en sikker tro på, at tilladelserne nok skulle komme i det omfang, der blev brug for dem.

I stedet er der imidlertid sket det, at usikkerheden omkring centrene og deres arbejde har bredt sig i vide kredse, så den i dag kan spores i de fleste politiske partier. Heri er specielt Roskilde universitetscenter og dets lærere og studerende ikke uden skyld. Gennem deres kritik af de etablerede former og gennem deres ofte ensidige arbejde med ideologisk styrede modeller har de ægget til modsigelse og irritation hos store grupper i befolkningen, der altså nok kunne få lov til at betale eksperimenterne, men ikke være med til at lede dem.

Den brede drøftelse af, hvad vi egentlig vil med læreruddannelsen, har vi stadig ikke fået, og det er derfor efter min mening rimeligt, når undervisningsminister Tove Nielsen nu har hindret en udvikling, som ikke har en bred enighed i befolkning og Folketing bag sig, selv om det er beklageligt for de mange studerende på Roskilde-centret, der åbenbart havde tænkt sig at gå videre med en læreruddannelse på centret.

Et løfte til universitetscentre om at måtte gå i gang med en læreruddannelse nu ville nemlig betyde, at man sætter en udvikling i gang, der på en række områder bryder afgørende med traditionen, og som på længere sigt vil gøre situationen uholdbar for seminarierne, hvoraf vi i øjeblikket har 29 spredt ud over landet.

Seminiariernes læreruddannelse kan kritiseres på en række områder, men den har også en række fordele, hvoraf nogle skal forsøges opregnet her:

Strukturen er som tidligere nævnt nøje fastlagt og må formodes at være i overensstemmelse med forbrugernes, dvs. først og fremmest forældrenes ønsker. Disse forældre har en rimelig garanti for, at en lærer uddannet ved et seminarium har tilegnet sig en kontrolleret faglig viden, inden han eller hun går i gang med at undervise deres børn.

Uddannelsen er desuden gennem sin placering på seminarierne så målrettet, at man gennem alle studieårene har sigtet mod folkeskolen helt klart for øje.

Placeringen rundt om i landet bevirker endelig, at man i uddannelsen har mulighed for at opleve den pågældende bys og egns aktuelle særpræg, dens problemer og de synspunkter og forventninger til skolen, forældrene har.

Uddannelsen er forholdsvis »jordnær«, idet man ustandselig får teorierne konfronteret med det praktiske liv, der leves uden for seminariet.

En fremtidig uddannelse på et universitetscenter vil byde på fordele. F. eks. kan de studerende lettere end nu vælge om undervejs i studiet, hvis de fortryder deres første valg eller oplever, at det alligevel ikke er noget for dem at undervise børn og unge. Der kan endvidere opnås en vis fleksibilitet med hensyn til udnyttelsen af de samme mennesker i et formentlig stadig mere udbygget uddannelsessystem.

Men når dette er sagt, tegner der sig uægtelig også en række ulemper, som måske ikke nu står helt klart for alle, f. eks. den, at Folketinget kommer til at medgive de studerende og deres lærere en langt større frihed end den, der nu er gældende for seminarierne, til selv at planlægge deres studium uden indblanding udefra, idet man må lade dem følge universitetscentrenes almindelige regler. Heraf følger også, at det vil blive meget vanskeligere end nu at gennemskue, hvad den enkelte færdiguddannede lærer fra et center har af forudsætninger.

På længere sigt kan noget sådant ikke undgå at forstærke den usikkerhed, mange forældre allerede nu har over for deres børns skole, og det kan yderligere undergrave folkeskolens position til fordel for friskolerne.

Nogle vil måske hilse en sådan udvikling velkommen. Personligt mener jeg dog, at det er af yderste vigtighed så længe som muligt at opretholde en fælles folkeskole i et samfund, hvor synspunkter og holdninger bliver stadig mere forskellige.

Det valg om at søge at blive lærer i folkeskolen, som den unge i dag må træffe forholdsvis tidligt, før man søger ind på seminariet, og som er med til at målrette hele uddannelsen, vil ved overgangen til en centeruddannelse blive udskudt nogle år. Det har som tidligere nævnt nogle fordele, men også ulemper, bl. a. den, at studerende, der egentlig var på vej mod en større uddannelse, bliver trætte og på et tidspunkt benytter sig af den »nemme« mulighed at blive folkeskolelærere. Vi får dermed en række lærere, der har valgt deres job mere af bekvemmelighed end af egentligt ønske, og selv om de na-

turligvis kan blive udmærkede, er det ikke den udgangsposition, de fleste forældre ønsker for dem, der skal være med til at opdrage børnene.

En ret stor uddannelsesbredde sikrer i dag, at også ret små skoler kan få deres behov for faglig ekspertise dækket. En centeruddannelse vil efter planen omfatte et mindre antal fag, der så til gengæld er gennearbejdede på et højere niveau. En sådan øget akademisering af det faglige niveau vil ikke umiddelbart kunne udnyttes i skolen, og den vil i den mindre skole have vanskeligt ved at give den tilstrækkelige faglige bredde.

Man må endvidere gøre sig klart, at centeruddannelsen vil bevirke, at de studerende samles forholdsvis få steder i landet på meget store institutioner. Det kniber selv under de nuværende forhold at skabe tilstrækkelig direkte kontakt mellem uddannelsesstederne og befolkningen, skolerne m. v. Hvor meget mere vil det da ikke komme til at knibe, når uddannelsen samles. »Fremmedgørelsen« over for de mennesker, man skal arbejde iblandt, vil naturnødvendigt forstærkes, samtidig med at akademiseringen forstærkes. Nu vil nogen til alt dette sikkert bemærke, at man ikke har tænkt sig at nedlægge de traditionelle seminarier, men at man skal arbejde side om side. Bortset fra at de gamle seminariers kapacitet i øjeblikket synes tilstrækkelig eller endog for stor, og at det derfor nødvendigvis må ende med nogle af disses død, hvis en centerlæreruddannelse kommer i gang, må enhver indrømme, at en usund rivalisering mellem de to forskellige grupper lærere, hvoraf den ene er mere »akademisk« end den anden, ikke kan undgå at blive følgen.

Det er alle disse mange ting, der nødvendigvis må overvejes, før man evt. sætter en centerlæreruddannelse i gang. For mig at se tæller de negative ting i øjeblikket mest, men drøftelsen kan måske få flere ting frem.

I hvert fald vil det være uforsvarligt, hvis undervisningsministeren uden drøftelse og uden overvejelser i en bred kreds lukker op for en uddannelse, hvis konsekvenser kun få har haft mulighed for at øjne og overveje.

Minutbiografier

Anny Helfrich, født 8.3.1934 i København. Uddannet på Musikkonservatoriet i København, 4 års hovedskole og 2 års pædagogisk kursus. Musikpædagogisk eksamen 1955 (hovedfag klaver). Viderestudier: Klavertechnik hos Walther-Meyer Radon. Blokfløjte hos Eli Roehr, Hilde-Marie Peter, Ferdinand Conrad. Sang hos Jolanda Rodio, Dora Sigurdson, Karen Kierkegaard, Alette Garde, Gurli Talvi, Od Ihle. Guitar hos Ingolf Olsen, Karl Seit m. fl. Endvidere løbende kurser inden for faget. Ansat ved Erik Starups Musikskole 1957. Ingrid Jespersens skole (musiklinje) 1959. Holstebro Musikskole 1967. Danmarks Lærerbhøjskole, Skiveafdeling

1970. Nr. Nissum seminarium som timelærer 1973. Fuld tid 1974. Underviser i klaver, sang og blokfløjte.

Knud Mølby Henriksen. Uddannelse: Lærereksamen fra Th. Langs Seminarium 1969; liniefag: formning og specialpædagogik. 1970-71 og 72 kurser fra DLH i Ålborg og København, Århus kunsthøjskole m. m. Ansættelse: 1969-73 Horne Ungdomshøjskole ved Hirtshals. 1973-74 deltidsansættelse samme sted samt Hjørring og Ålborg seminarier. August 1974 ansat ved Nr. Nissum Seminarium. Underviser i formning.

Lone Knudsen, født 18.11.1946 på Amager. Klassisk-sproglig student 1965 fra Rødovre Statsskole. Hovedfagseksamen i fransk fra Københavns Universitet 1973. Læser kunsthistorie som bifag ved Århus Universitet. Undervisning: 1969-70 dansk ved Flygtningehjælpens Sprogskole i København. 1970-71 fransk ved Folkeuniversitetet i København. 1971-74 fransk ved Thisted Gymnasium. 1974- fransk og begynderlatin ved Nørre Nissum Seminarium.

Bodil Bangsgaard Led, født 5.11.1945 i Skinnerup, Thisted amt. Nysproglig student fra Thisted Gymnasium 1964. Årsvikar ved Skinnerup skole (1964-65). Lærereksamen fra Herning Seminarium 1968 (med engelsk og tysk som linjefag). Ansat som lærer ved Hvidbjerg Centralskole (1968-70), Sct. Jørgens skole, Holstebro (1970-71). Cand. pæd. i engelsk fra Danmarks Lærerhøjskole 1974. Ansat ved Nr. Nisum Seminarium august 1974. Underviser i engelsk og undervisningslære.

Johnny Thingsager Madsen, født 23.2.1949 i Holstebro. Nyspr. studentereksamen 1969. Studier (hovedfag: musikvidenskab; bifag: dansk) ved Århus Universitet fra 1969. Hermed sideløbende musikuddannelse på Det jydsk Musikkonservatorium med guitar som hovedfag. 1972 ansat ved Holstebro Musikhøjskole. Sept. 1973 ansat ved Nr. Nisum Seminarium som musikunderviser.

Kjeld Degn Petersen, født 28.05.1944 i København. Matematisk student fra Rødovre Statsskole i 1964. Aftjent værnepligt i København. I jan. 1974 naturvidenskabelig embedseksamen (cand. scient.) i geografi-geologi fra Københavns Universitet. I læseåret 1973-74 ansat som time-lærer i fysisk geografi ved Danmarks Lærerhøjskole og gennemgået teoretisk og praktisk pædagogisk kursus ved henholdsvis Avedøre Statsskole og Tårnby Gymnasium. Fra 1.08.1974 ansat ved Nr. Nisum Seminarium og HF til undervisning i geografi.

Arne Petersen, født 3.6.1936. Realeksamen fra Høng Realskole. Landbrugsfaglig uddannelse. Hammerum Landbrugsskole. Haslev Seminarium. Lærer ved højskolen og ungdomshøjskolen i Horne i 7 år. Påbegyndt cand. pæd. studiet og har samtidig undervist i 3 år ved Roskilde kommunale skolevæsen. Ansat ved seminariet 1974. Underviser i dansk og pæd. spec. B.

Rikke Macholm Hansen, født 5.10.1947. Student fra Bagsværd Kostskole og Gymnasium 1966. Cand. scient. i biologi fra Københavns Universitet, jan. 1974, med speciale i storsvampe. Gennemgået praktisk pædagogisk kursus ved Rungsted Statskole. Ansat ved Nr. Nisum Seminarium 1. aug. 1974. Underviser i biologi.

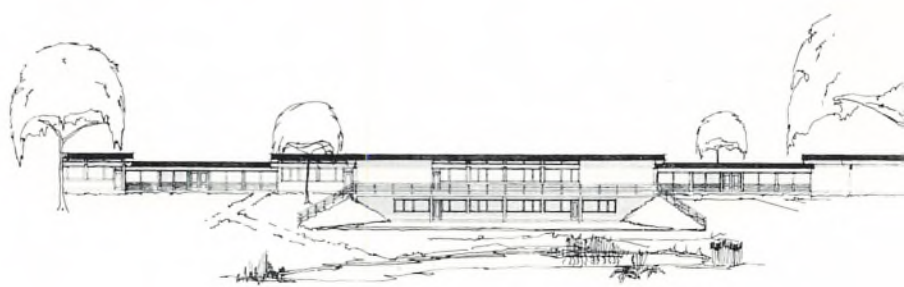
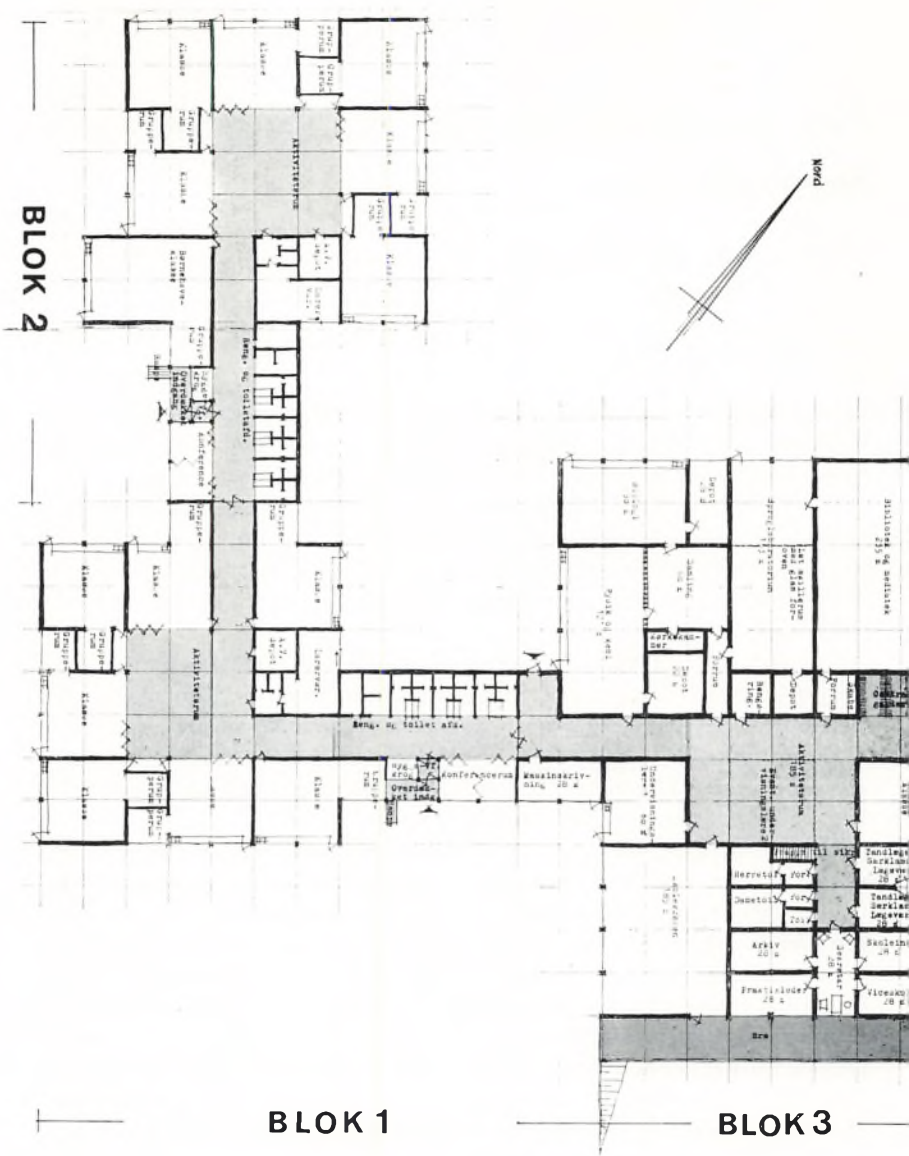
Ny øvelsesskole ved Nr. Nissum Seminarium

Af lektor A. Tangsig Christensen

Lemvig byråd har vedtaget at bygge en ny øvelsesskole ved seminariet. Anledningen hertil er dels de bestemmelser i den nye læreruddannelseslov, der foreskriver faste øvelsesskoler ved seminarierne, dels det forhold, at den nuværende Nr. Nissum skole ikke længere kan rumme de skolepligtige børn, der findes i Nr. Nissum skoledistrikt. Nr. Nissum skole er kun bygget til 7 klasser, men i indværende år er der på skolen 16 klasser, hvoraf de 3 på grund af lokalemangel må undervises i kælderens og den ene øvre i den nye præsteboligs konfirmandstue.

Byggeriet på 1. etape af den nye øvelsesskole, der skal rejses øst for den nye parkeringsplads bag haven ved »Den gl. Præstegård«, blev påbegyndt den 15. okt. 74. Forud for denne »historiske« begivenhed er gået mange og til tider vanskelige forhandlinger i Nr. Nissum sogneråd, i sammenlægningsudvalget for de 8 kommuner, der i 1970 blev sammenlagt til den nuværende Lemvig kommune, og i Lemvig byråd.

Den letteste gang fik sagen i Nr. Nissums sogneråd, der allerede i 1968 vedtog at søge etableret en fast øvelsesskole ved seminariet, og man stillede som betingelse for underskrivelse af sammenlægningsbetingelserne, at der heri kom en bestemmelse om etablering af denne skole. Efter mange forhandlinger i sammenlægningsudvalget vedtog dette, at der i sammenlægningsbetingelserne skulle stå, at »der etableres en fast øvelsesskole for Nr. Nissum seminarium, der opfylder de krav, som seminariet, amtsrådet og undervisningsministeriet måtte stille«. Denne vedtagelse blev godkendt i de enkelte sogneråd og i Lemvig byråd. Men hermed var sagen ikke afgjort. Der skulle gå 2½ år, før det ved kommunesammenlægningen i 1970 nyvalgte byråd den 11. okt. 1972 vedtog en principbeslutning om at lade opføre en ny øvelsesskole ved seminariet. Samtidig vedtog byrådet, under hensyntagen til den akutte lokalemangel på seminariet, at lade opføre 1. etape, bestående af 7 klasselokaler med tilhørende birum, inden den 1. august 1973, og at lade disse lokaler udleje til seminariet foreløbig for et år til brug for undervisningen på HF-kurset. Efter denne beslutning blev skitseprojektet for 1. etape udarbejdet, men på grund af visse vanskeligheder, som jeg ikke skal komme ind på her, blev dette projekt først godkendt af undervisningsministeriet den 10. juli 1973. Da arbejdet var klar til at udbydes i licitation, kom bygge-

Facadetegning, blok 3

Indkørslen til byggepladsen. Til højre træer i »Den gamle Præstegård«s have.

stoppet og bevirkede en yderligere udsættelse, og hermed var tiden forpasset med hensyn til udlejning af lokaler til brug ved HF-undervisningen, da ministeriet nemlig havde meddelt byrådet, at 1. etape skulle tages i brug som øvelsesskole senest 1. august 1975. Herefter gik man i byrådet i gang med forhandlinger om det af arkitekt Hempel udarbejdede skitseprojekt over hele øvelsesskolen, og det blev endeligt vedtaget i byrådet den 12. dec. 1973.

Efter ophævelsen af byggestoppet blev 1. etape (blok 1 på tegningen!) udbudt i licitation i august i år, og byggeperioden blev fastsat til 15. okt. 1974–5. juli 1975. 1. etape rummer 7 klasseværelser med tilhørende grupperum, lærerværelse, konferencerum, aktivitetsrum og toiletafdeling, i alt 1075 kvm stueetage og 71 kvm kælder. De samlede håndværkerudgifter for arkitekt-fagene bliver for blok 1 1.595.177 kr.

Hele komplekset, der til sin tid skal udgøre den færdige øvelsesskole, rummer 5 blokke (se tegning!), og hver blok (dog undtaget blok 5, faglokaler) er opbygget efter princippet »den lille skole i den store skole« med undervisningslokalerne placeret omkring det fælles aktivitetsrum. De enkelte normalklasserum er på 60 kvm + et tilhørende grupperum på 11 kvm. Disse grupperum i forbindelse med normalklasserne, børnehaveklassen, sang- og musiklokalet og formningslokalet, i alt 278 kvm, vil ganske givet være en pædagogisk landvinning, ikke mindst for praktikundervisningen. De 4 aktivitets-

rum, der udgør et samlet areal på 635 kvm, skal bl. a. have den funktion at tilgodese fællesskabet i de enkelte afdelinger, og de kan sammen med grupperummene anvendes til alm. gruppearbejde og til differentieret undervisning. Endvidere vil aktivitetsrummene have særlig værdi for praktikundervisningen ved gruppedelning af børnene i specielle situationer, f. eks. ved iagttagelsesopgaver i faget undervisningslære, mindre hold for 1.-års studerende, afprøvning af eller sammenligning mellem forskellige undervisningsmidler og udstilling af elevopgaver, gruppearbejder m. v.

Forberedelsen og efterbehandlingen i forbindelse med praktikundervisningen stiller særlige krav til en øvelsesskole. Dette krav tilgodeses bl. a. ved 3 konferencerum på i alt 84 kvm. Af specielle øvelsesskolelokaliteter findes endvidere lokale til undervisningslære og et praktiklederkontor.

Et særligt forhold gør sig gældende for skolecentralen. I øjeblikket forstås skolecentralens drift af Ringkøbing amtsråd, og den er placeret på seminariet, hvor den i vid udstrækning benyttes af de lærerstuderende i forbindelse med praktikundervisningen. Skolecentralen må således i praktikperioderne holde åben en ekstra dag pr. uge, ud over de 3 faste dage à 3 timer. Dette er nødvendigt af hensyn til de studerende, der som bekendt får uddelt nye opgaver på de supplerende øvelsesskoler til aflevering f. eks. den følgende dag. Denne opgave for skolecentralen er så stor, at der visse dage ekspederes op til 150 emner, hvoraf mange kræver medvirken fra den pædagogiske medhjælper på centralen. Skolecentralens drift er således af overordentlig stor betydning for de lærerstuderendes praktikundervisning. Men seminariet kan ikke fortsat huse centralen på grund af lokalemangel. Derfor ønskes centralen placeret i den nye øvelsesskole. På denne baggrund har byrådet vedtaget at etablere en skolecentral på 356 kvm + 100 kvm arkivrum i kælderen under blok 3 (se facadetegning af blok 3!). Lokalet vil ikke få karakter af kælderrum, da terrænforholdene er således, at kældergulvet ved en mindre udgravning kan bringes i niveau med det foranliggende terræn.

Der er endnu ikke godkendt skitsetegning for idrætshal, sportsplads og svømmehal. Byrådet afventer her forhandling med selskabet »Østhallen«s bestyrelse om et evt. samarbejde om etablering af idrætscenter i Nr. Nissum.

Det samlede bebyggede areal for hele øvelsskolen er beregnet til 9166 kvm stueetage og 1365 kvm kælder. Byrådet forventer, at undervisningsministeriet vil yde et beløb til øvelsskolen på ca. 20 % af de samlede anlægsudgifter.

Den nye øvelsskole skal fuldt udbygget omfatte alle børn i Nr. Nissum skoledistrikt samt børnene i 8., 9. og 10. årgang i Fabjerg og Gudum skoledistrikter. Denne skole er sammen med den kommende 7-klassede skole i Gudum godkendt som fast øvelsskole for Nr. Nissum seminarium.

1. etape vil blive taget i brug efter sommerferien 1975, og skolenævnene og lærerrådene i Nr. Nissum, Gudum og Fabjerg skal i nær fremtid træffe beslutning om, hvilke klassetrin de ønsker flyttet til de nye lokaler i blok 1 fra næste skoleårs begyndelse.

7 års forberedende arbejde med etablering af øvelsesskolen i Nr. Nissum er afsluttet, og byggeriet er nu i gang. Mange aktive kræfter i Østområdet har medvirket hertil, og Lemvig byråd har vist og vil uden tvivl fortsat vise sin vilje og sin evne til at skabe de bedst mulige skoleforhold for vore børn i Østområdet og de bedst mulige betingelser for de lærerstuderendes praktikundervisning.

De lærerstuderende har ordet

Det betydningsfulde år!

Horst-Werner J. Knüppel, formand for DSR (De Studerendes Råd) (III årg.)

Et nyt studieår er startet for os i Nr. Nissum – et år, hvor flere uddannelsespolitiske spørgsmål skal afklares. Resultatet af disse uddannelsesmæssige spørgsmål, som revision af læreruddannelsen og problemet omkring den forudsete overproduktion af lærere, vil være af største betydning for fremtidens lærerstuderende.

Organisatorisk set har det været en glæde at konstatere den øgede interesse for DSR arbejdet og dermed et aktivt arbejde omkring vort eget studium. Som sidste år består rådet af en repræsentant fra hver klasse, hvilket betyder, at i alt 27 studerende repræsenterer DSR. De foregående år viste, at 4. årgang havde ringe interesse i rådsarbejdet, og en direkte følge deraf var, at klasserne sjældent blev repræsenteret. I år har det derimod vist sig, at arbejdet omkring de studerendes studievilkår, samt spørgsmålet om de uddannelsesmæssige vilkår har vakt interesse i *alle* klasser – for første gang kan man notere sig et DSR, hvor repræsentationen er 100 %.

Med det formål at give de studerende et medansvar for studium og seminareliv har DSR i samråd med lærere tilrettelagt en pædagogisk dag. Temaet for dagen skal ses på baggrund af beskyldningen om, at læreruddannelsen er alt for teoretisk og folkeskolefjern. Diskussionen kommer derfor også til at dreje sig om, hvordan man med den nuværende læreruddannelseslov kan sikre forbindelsen mellem seminariet og folkeskolen.

Når dette er sagt, kan vi ikke komme udenom, at den forestående revision af læreruddannelsen er af afgørende betydning. Skal vi have forbedret læreruddannelsen, så forbindelsen til folkeskolen i større grad bliver tilgodeset, må vi under revisionsarbejdet hjælpe hinanden med at bygge på de indvundne erfaringer fra 66-loven. Vi håber, at den forestående fornyede behandling af 66-loven vil give os den ønskede nutidige læreruddannelse. LL (Lærerstuderendes Landsråd) er af den opfattelse, at den nuværende læreruddannelse har spillet fallit, og af den grund er der fra denne side udarbejdet »En ny og tidssvarende læreruddannelse«, som et flertal af LL-medlemmerne på Nr. Nissum imidlertid ikke kan gå ind for, da den synes bygget på forkerte grundtanker. Vores standpunkt tvang os på repræsentantskabsmødet til at fremsætte et protokollat, som indeholdt en opfordring til at sende den af LL

skitserede »Ny og tidssvarende læreruddannelse« ud til urafstemning blandt landets lærerstuderende. Resultatet blev (som ventet), at protokollatet blev nedstemt – hvorfor? Kunne LL ikke bære at få hæftet et tal på deres oplæg? Mens LL altså ønsker en ny læreruddannelse, må vi på baggrund af afstemninger arbejde for, at der bliver skabt en forbedring indenfor den nugældende lovs rammer, så uddannelsen kommer til at stå i relation til udviklingen. Det ville, så længe DSR ikke har taget stilling, være forkert at fremkomme med enkeltheder om den fremtidige læreruddannelse, der tilgodeser vores interesser og ønsker.

Samtidig med en ændring af læreruddannelsen arbejder LL for en 12-årig udelt enhedsskole med et tidssvarende indhold, som den eneste mulighed for at få en skole, hvor alle sikres lige muligheder i valg af en videre uddannelse, samtid med at den sætter alle i stand til at få indsigt i samfundet og deltage i videreudviklingen af dette. Hvordan kan LL gå ind for en 12-årig *udelt* enhedsskole, når vi alle kan se, at samfundsudviklingen nødvendigvis må medføre en specialisering. Nok må vi give den enkelte mulighed for at få indsigt i samfundet, således at de samtidig er i stand til at deltage i videreudviklingen af dette; men vi må og kan ikke forlange, at den enkelte skal have indsigt i f. eks. både den fysiske, matematiske og biologiske verden. I stedet for vil vi foreslå, at man f. eks. kan give mulighed for forståelse af samfundet ved at indføre miljølære under biologi, som tillægges meget central placering, samt en uddybning af historieundervisningen, så man herigenem kan få indblik i de forskellige politiske strømninger i samfundet. Ved at indføre en 12-årig udelt enhedsskole, kan eleverne blive presset ind i et skoleforløb, som går imod deres evner og anlæg og dermed også deres interesser. Den blokering, man i den tidlige alder udsætter elevernes interesse for, medfører en reduktion af den indlæring, som kunne have fundet sted, og dette vil få følger for videreudviklingen i det senere studium. I stedet for at arbejde hen imod en skole, som kan fremkalde svære psykologiske konflikter for den enkelte elev, må vi i højere grad sørge for at tilgodese de naturlige evner og anlæg for den enkelte. At få en skole med store muligheder for tilvalg vil være en skole i naturlig harmonisk balance – en skole vi bør arbejde hen imod.

En situation, som har skabt usikkerhed blandt de lærerstuderende, er talen om den forventede overproduktion, som skal afhjælpes ved en nedskæring på 912 studiepladser ved seminarierne og en reduktion af seminariernes liniefagsudbud. Prognoserne, som ligger til grund for beslutningen, menes diskutabile, idet de hviler på svage præmisser og indeholder fejkalkulationer. Samtidig må vi være opmærksomme på, at prognoser i sig selv er meget uholdbare. Vi mener, at samfundet til stadighed må sikres en så god folkeskole, at opfyldelsen af den blå betænkningens indhold ikke kan drages i tvivl. For at sikre dette, vil det være forkert at nedskære studiepladserne i det omfang, det er foreslået. Samtidig må vi tage afstand fra den foreslåede reduktion og centralisering af liniefagsudbuddet på seminarierne, som kun vil have til for-

mål at klassificere i mere eller mindre attraktive seminarier. Vi må sikre en fornuftig planlægning af læreruddannelsen, dog uden at forringe uddannelsens indhold.

Jo, Nr. Nisum er stadig et godt sted at samles om, et sted, hvor meningerne brydes. Hvor meget har der ikke været sagt i forbindelse med indoktrineringsdebatten . . . ?

Oversigt over foreningslivet på seminariet

Sem. Jazz- og folkeklub - Filmklubben - KFUM/K - KFS - FDF/FPF (lederkreds) - Spejdere - Foredragsforeningen - Skytteforeningen - Idrætsforeningen Hellas - Færingeforeningen - Skakklubben - Krumstokforening (foreningen er dannet efter mottoet: »For mø' pjat har vi for lidt af«. Foreningen tager imod traveglade og humørfyldte medlemmer, som afholder traveture med blødt brød og kaffe. Som symbol for klubben må hver anskaffe sig en værdig krumstok, som medtages på foreningens arrangementer) - Musik og Ungdom - Teaterkredsen Limfjorden.

Seminariets KFUM og K

Af Henrik Kristensen (III årg.)

Det forløbne år vil jeg betegne som et roligt arbejdsår for foreningen. Vi har fået foreningen stabiliseret, så medlemmerne føler, at det er deres forening, og derfor har der været pæn tilslutning til vore møder og arrangementer. Men tilslutningen bliver nok aldrig, som man hører om, at den har været før i tiden. Dertil er tiderne og hele indstillingen til kristendom og dermed KFUM/K radikalt ændret det seneste årti. Men med de ændrede forhold er det vigtigt, at der fortsat må være en KFUM/K på seminariet, der kan være igangsættere for ledere, der senere kan gå ind i forskellige kristne foreninger rundt i landet. For foreningens bestyrelse virker det foruroligende, at så få af de yngre årgange på seminariet føler et ansvar for foreningen. Især fra HF ser vi næsten ingen til vore møder. Medlemmerne findes stort set i de ældste klasser, og det tyder ikke godt for fremtiden. Hvad grunden er, kan jeg ikke svare på, men mon ikke gruppepres er den egentlige årsag? Der skal mod til at bekende sig som kristen i kammeratskabskredsen, også på Nr. Nisum seminarium.

I det forløbne år har vi fået vore love revideret, så de kan passe ind i de ændrede forhold. Væsentligst er, at bestyrelsen skal vælges ved direkte valg på generalforsamlingen til foråret.

I årets løb synes jeg, at lærerne har været flinkere til at vise sig – den ros skal de have. En tak skal de have, fordi de altid er positive og hjælpsomme, hvis der er brug for gode råd.

Ellers vil jeg lade takken gå til vor skaber, fordi der stadig findes steder, hvor man i frihed kan leve i troen på ham, der er vejen, sandheden og livet.

Hvis ikke vi har dette perspektiv i vort arbejde, ville alt vort arbejde være formålsløst.

KFS

Af Knud Morsing Lund (III årg.)

Hvad er nu det?

Ser du, disse tre bogstaver står for Kristeligt Forbund for Studerende og Skoleungdom.

Så har det faktisk ingen interesse, for jeg har ikke råd til flere medlemskort.

Det skal nu ikke bekymre dig, for man kan slet ikke blive medlem.

Det lyder ikke helt almindeligt, så må I da i det mindste have et mål med dette arbejde.

Ja, det er rigtigt. Vi vil være med til at fortælle evangeliet, så flere studerende får øjnene op for, hvad det vil sige at tro på Jesus Kristus som Herre og Frelser, og på den måde få flere med i et kristent fællesskab.

Hvordan prøver I rent praktisk at leve op til dette mål?

KFS-gruppen her i Nissum ledes af et arbejdsudvalg, som bl. a. har til opgave at tilrettelægge møder, bedemøder, weekend-lejre og desuden holde sig i kontakt med et landsudvalg for KFS.

Det lyder til, at I prøver lidt af hvert – hvor mange arrangementer har I i det hele taget?

I dette efterårssemester har vi f. eks. haft 6 mødeaftner på Borgen. Hver torsdag aften holder vi bedemøder rundt om hos forskellige. Og i begyndelsen af semestret havde vi en weekend-lejr. Ud over dette deltager mange både fra KFUM/K og KFS i bibelkredse, hvor vi ca. hver 14. dag samles for at hjælpe hinanden med at læse Biblen. En enkelt gang har vi også haft opstillet et bogbord.

Et bogbord? – Hvorfor nu det?

Det skyldes den kendsgerning, at mange ikke ville drømme om at komme til et møde, og nogle af disse kan vi nå via et bogbord, hvor vi har små gratis hæfter, som f. eks. »Derfor døde Jesus« – der enkelt og klart gør rede for den kristne tro. Derudover sælger vi bøger, der f. eks. tager spørgsmål angående det kristne liv op, eller andre der behandler aktuelle emner i kristen belysning.

Det er måske rigtigt, men vi har da Biblen, skulle det ikke være nok?

Jo, først og fremmest gælder det om at læse Biblen, men ofte har vi også brug for, at disse ord bliver uddybet og måske forklaret i sammenhæng med spørgsmål, vi stiller i vores hverdag.

Det var altså lidt om KFS på Nr. Nissum sem., men du nævnte noget om et landsudvalg. Det kunne tyde på, at der også er KFS-grupper andre steder i landet.

Ja, overalt i Danmark på gymnasier, seminarier, universiteter – i det hele taget hvor der findes studerende, finder du lignende KFS-grupper. Hver påske, nytår og efterår samles mange fra forskellige studiesteder på 3 lejre spredt omkring i landet. F. eks. var der lejr på Remmerstrand sidste nytår, og det gentager sig igen i år. Deltagelsen på hver enkelt lejr er meget vekslende, fra 60–400.

Har I som landsbevægelse andre aktiviteter?

KFS udgiver bøger – ca. 10 stk. hvert år foruden en del småhæfter. Bogforlaget hedder Pro-Fide – samme navn som KFS' officielle blad, som udkommer 6 gange om året.

Hvis du til slut skulle fremhæve et eller andet, du især ville lægge vægt på i forbindelse med KFS, hvad skulle det så være?

Så må det være dette, at vi i KFS ser det som vores hovedopgave at forkynde det kristne budskab gang på gang. Vi vil dermed fastholde det klare sigte, at Kristus skal gøres til centrum både i vort arbejde og i den enkeltes liv.

Foredragsforeningen

Af Heming Klokker (III årg.)

Foredragsforeningen er blevet forandret på væsentlige punkter i forhold til sidste år. Dengang forsøgte vi at lave en plan for hele året, hvilket viste sig urealisabelt p. gr. af mange kunstners afbud i sidste øjeblik. Foreningen ar-

bejdede hovedsageligt på at få landskendte kunstnere herop, men bl. a. på grund af seminariets beliggenhed kunne programmet ikke gennemføres. Dette medførte naturligvis skuffelse fra medlemmernes side, og mange følte sig ført bag lyset, idet de følte, at medlemskortet til 15 kr. var købt under falske forudsætninger. Desuden var tilrettelæggelsen af arrangementerne hovedsagelig lagt i hænderne på én mand. Denne fordeling viste sig imidlertid at være uhensigtsmæssig.

Belært af sidste års erfaringer vil vi i år søge at videreføre foreningen på følgende måde:

Vi har til ARTE (bureau, der formidler kontakt med kunstnere) indleveret en »ønskeseddel«. Da denne erfaringsmæssigt ikke kan opfyldes 100 %, vil vi i år lægge større vægt på selv at engagere lokale eller mindre kendte kræfter.

Usikkerheden m. h. t. arrangementerne har også medført, at vi i år har sat kontingentet ned til 2 kr., idet vi dermed håber at flere vil blive medlemmer, selv om de kun ønsker at overvære få arrangementer.

Det daglige arbejde bliver i år fordelt på en kollektiv ledelse, således at der bliver en mere rimelig fordeling af arbejdsbyrden.

Som det fremgår af ovenstående, er det kommende år et forsøg på at forny foreningens struktur. Vi håber, at ændringerne vil medføre større alsidighed og hermed også større interesse for foreningens arbejde.

En hilsen fra Idrætsforeningen Hellas

Af Palle Jensen (IV årg.)

Idrætsforeningen Hellas blev oprettet i 1894, og det vil sige, at vi i år har 80 års jubilæum. Denne begivenhed vil, hvis det er muligt, blive fejret med en festmiddag på Borgen med efterfølgende underholdning og evt. dans.

Jeg skal her prøve at give en orientering om, hvordan Hellas virker på seminariet efter den nye lovs ikrafttræden.

En af foreningens største opgaver er, umiddelbart efter skoleårets begyndelse, at sørge for afholdelse af sportsdagen med de efterfølgende D.S.I.-stævner (Dansk Seminarie Idræt). Efter den nye lovs ikrafttræden har sportsdagen fået en hel anden form. I »gamle« dage var det jo sådan, at alle deltog i sportsdagen, hvorimod det i dag er fuldstændig frivilligt, om man vil være med eller ej. Årsagen er den, at før i tiden kunne man blot fra seminariets side suspendere undervisningen på sportsdagen og beordre alle klasser ned på sportspladsen. Klasserne konkurrerede så indbyrdes, mens lærerne var dommere. Dette, at alle, både lærere og elever, var samlede på sportspladsen denne ene gang om året, gav en fantastisk stemning og sammenhold. Som prik-

ken over i'et samledes man til præmieoverrækkelse og hygge på Borgen om aftenen. Kort sagt: En rigtig festlig og fornøjelig dag på seminariet.

I dag er det således, at årgangene konkurrerer indbyrdes, d.v.s. at alle de, der har lyst fra en given årgang, blot skriver sig på en liste i de discipliner, de ønsker at deltage i. Derefter er det sådan, at de to bedste fra årgangen tæller, således at vi til slut får kåret det vindende årgangshold samt naturligvis de individuelle disciplinvindere.

I dagene op til selve sportsdagen afvikles boldspillene og svømning. Den gode gamle tradition med præmieoverrækkelse og hygge på Borgen har vi holdt fast ved, og det plejer bestemt ikke at være mindre hyggeligt end i »gamle«
dage. Blot kunne vi godt savne lidt mere interesse fra lærernes side på selve sportspladsen og på Borgen. I år var det f. eks. ikke muligt blandt seminariets godt 80 lærere at finde blot én, der ville holde den obligatoriske festtale.

Sportsdagen er for tiden meget omdiskuteret på seminariet, idet nogle hævder, at det ikke er rimeligt, at seminariet holder lukket, når ikke alle deltagere. I år var det De Studerendes Forsamling, som med et meget stort flertal gav fri. Men debatten fortsætter i kommunikation og folk imellem, og jeg har på fornemmelsen, at sportsdagen vil få et noget andet forløb næste år.

Man kunne også stille sig selv spørgsmålet: »Skal vi i det hele taget have en sportsdag?«. Naturligvis skal vi det. Sportsdagen har nemlig to funktioner: at kåre de enkelte sem.-mestre og -hold og samtidig være en slags udtagelse til de kommende D.S.I.-stævner. Man må heller ikke i denne forbindelse glemme det sociale aspekt ved sportsdagen. Særlig i år, hvor vi har klaret os særdeles godt ved D.S.I.-stævnerne, har sportsdagen haft en overordentlig stor betydning. Vi blev Dansk Seminarie mestre i herre- og dame-svømning og nr. 2 i dansk håndbold.

Foruden sportsdagen og D.S.I.-stævnerne arrangerer Hellas også de såkaldte klasses turneringer. Vi afholder skoleåret igennem turnering i basketball, volleyball, håndbold, indefodbold samt individuelle mesterskaber i bordtennis og badminton.

Klasseturneringerne afvikles på den måde, at hver klasse stiller med et herre- og et damehold, og så løber turneringen over 2-3 uger, alt efter holdenes antal.

Der plejer at være meget stor interesse for disse turneringer, og også i år håber vi på megen aktivitet ved disse.

Alt dette for at give et indblik i idrætslivet på seminariet. Vi håber, at vi også i det kommende år kan være med til at samle så mange som muligt om at dyrke idræt, for det trænger vi vel nok meget til alle sammen.

Færingeforeningen

Af Jóannes Mohr (2. kl.) og Regin Debess (3. kl.)

Det arbejde, der bliver lavet i Foreningen for Færinge i Nr. Nissum, kan deles i to dele, det, der laves indadtil, for medlemmerne, og det, der laves udadtil, for at oplyse om Færøerne.

I februar måned deltog vi i en aften, som Foreningen Norden arrangerede i Herning og i marts i en KFUM/K-aften her på seminariet.

Når vi skal fortælle om Færøerne, gør vi det ved at danse færøsk dans, synge og spille færøsk musik og vise lysebilleder fra Færøerne. Vi plejer ved sådanne lejligheder at lære danskerne at danse færøsk dans, og selv om ikke alle lærer at beherske det på en aften, mener vi dog, at denne aktivitet giver indblik i den færøske kulturarv, idet dansen er en meget vigtig del af denne. Det har også vist sig, at det i enkelte tilfælde har givet resultat i form af danskeres forsøg på at synge deres egne folkeviser med færøske dansetrin til. På gamle kalkmalerier kan man også se, at man før i tiden dansede kædedans i Danmark, hvor de øjensynligt har sunget viser til, på samme måde som man gør på Færøerne i dag.

Der findes en del færøske sange komponeret efter år 1900. De to største komponister er Højgaard og Waagstein. Deres melodier er ikke kendt i Danmark, men på Færøerne er de kære folkeveje. Vi plejer at synge et par af disse sange til færøftenerne.

Lysbillederne skal give et indtryk af den færøske natur, som med sine græsklædte fjelde er et kærkomment motiv for fotografer og kunstmalere.

Trods det, at foreningens medlemmer skifter hvert år, håber vi, at dens arbejde kan fortsætte i samme udstrækning, som den har gjort i de tre år, foreningen har fungeret.

De HF-studerende har ordet

HF-rådets organisation og opgaver

For HF-rådet ved *Inge Stokholm*, 2. HF P

Alle kursister er medlem af elevorganisationen, og der vælges til HF-rådet to repræsentanter, så vidt muligt en pige og en dreng fra hver klasse. Disse repræsentanter har to opgaver, nemlig at varetage klassens interesser på HF-rådsmøderne, som holdes hver fjortende dag, og at gå ind i rådets udvalgsarbejde. Der er nu fem faste udvalg og mulighed for at danne »løse udvalg« til specielle opgaver. Udvalgene holder møde hver uge i deres respektive kontortid, hvor kursisterne kan få løst presserende problemer.

Vores kontakt udadtil går gennem *LAK* og *Regionalt Samarbejdsudvalg*. Udvalget har to opgaver:

1. at skabe den bedst mulige kommunikation mellem lands sammenslutningen af kursusstuderende (*LAK*) og HF-rådet. Udvalget sender repræsentanter til *LAK*'s bestyrelseskomitémøde og til den årlige kongres.
2. at samarbejde med de nærmestliggende kurser for en udveksling af ideer og erfaringer og således kunne markere sig på *LAK*'s kongres under aktioner og lignende.

Kontakten til lærerne foretages af *Samarbejdsudvalget*. Dette udvalg sender repræsentanter til lærermøderne. I udvalget er 4 lærerrepræsentanter, og dets formål er at fremme samarbejdet mellem lærere og elever. Alle har lige stor ret til at komme frem med deres synspunkter angående de problemer, der bliver behandlet på samarbejdsudvalgsmøderne. Blandt udvalgets resultater i 1973 skal nævnes en debatdag omkring problemerne på kurset; desuden har det til opgave at arrangere introduktionsugen for de nye HF-kursister.

Debatdagen startede med, at en gruppe af kursisterne opførte en bearbejdet improvisation over en HF-klases aktivitets/passivitets udvikling over et år. Herefter gik man i smågrupper med en repræsentant fra hver klasse og en lærer for at diskutere de problemer, der var blevet belyst i stykket – og der var mangt og meget at tage fat på: motivation, strikketøj i timerne, den store fagspredning, selvstændigt arbejde, lokalemangelen, skoledag fra 7,00–18,30 med mange mellemtimer, der giver problemer for de studerende, der ikke bor i nærheden af seminarier, klassekvotient på 28 – hvorfor pjækker man? – hvorfor bliver nogle »kørt ned«? – drikkes der for me-

get? – og endelig diskuteredes enkelte fag og fagintegration. Der lød mange store ord, og der er da også blevet gennemført noget.

Trivselsudvalget tager sig af arrangementer og fester og forsøger derved at være med til at skabe det bedst mulige miljø her på stedet. På grundlag af en trivselsundersøgelse har man prøvet at gå nye veje for at tilfredsstille dem, der har behov for en anden form for samvær end det, man finder til fester. Således blev der arrangeret udflugt til Klosterheden, sommeraftener med bål på stranden og en biograftur, hvilket er noget der bliver taget op igen. Udvalget tog initiativ til oprettelse af et hold i skabende dramatik, og hvis det ikke lykkes at få debatteatergrupper hertil, vil der blive lejet busser, så vi kan få lejlighed til at se, hvad der rører sig på dette felt. Desuden formidler det kontakten til DSR.

Dagligstueudvalget blev oprettet ved dette skoleårs begyndelse, da der blandt HF'ere var et udbredt ønske om, at den såkaldte dagligstue på Rhodos blev gjort mere attraktiv. Behovet for et noget mere attraktivt opholdssted må – på baggrund af følgende tre omstændigheder – siges at være meget stort:

1. HF'ernes timeplaner indeholder – på grund af de mange tilvalgsfag – ofte mange mellemtimer.
2. Den store mangel på værelser i seminariebyen har medført, at mange bor så langt væk, at de ikke har mulighed for at tage hjem i disse mellemtimer.
3. Oprettelsen af de fire nye klasselokaler på Rhodos har medført, at de fleste timer nu ligger dér.

På baggrund af ovenstående omstændigheder henvendte udvalget sig til rektor for at høre nærmere om mulighederne for at seminariet bekostede den nødvendige istandsættelse af dagligstuen på Rhodos. Dette var der ingen mulighed for.

For ikke at få arbejdet udskudt yderligere, besluttede HF-rådet på et møde den 22. oktober at bevilge kr. 1000 til en begyndende istandsættelse. Dette er imidlertid en hård belastning for HF-rådets budget; men arbejdet er altså i fuld gang nu. Der bliver malet, lagt gulvtæppe på og hængt nye gardiner op – senere håber man på nye møbler og en kaffeautomat.

I *Forretningsudvalget* samles trådene, her sidder der en fra hvert udvalg samt kassereren. Dette udvalg sørger for indkaldelse til møder og tager sig i det hele taget af alle praktiske foranstaltninger.

Hvad skal vi med de pædagogiske specialer?

Af lektorerne Holger Møl Christensen og Henning Fogde

Blandt de problemer, lærerstuderende på 1. årgang slås med, er også valget af pædagogisk speciale. Man får at vide, at man i løbet af 2. studieår udover de kendte pædagogiske fag: psykologi, pædagogik og undervisningslære skal deltage i en undervisning, der fører frem mod et af følgende tre specialer: Undervisning af mindre børn (speciale A), undervisning af større børn, unge og voksne (speciale B) eller undervisning af børn med særlige vanskeligheder (speciale C). De fleste studerende oplever naturligvis, at de med dette valg er med til at afstikke nogle betydningsfulde retningslinjer for deres senere virke i skolen, og mange er naturligt nok i vildrede med deres valg.

Historien bag specialerne

Allerede med seminarieloven af 1954 åbnedes der mulighed for at etablere linjehold indenfor visse områder af de pædagogisk-psykologiske fag ved seminarierne, og efterhånden blev der mange steder oprettet »ungdomslinje« (eller linje 8, som den populært blev kaldt) og »begynder-speciallinje«.

Også ved Nr. Nissum seminarium blev begge disse linjer oprettet ved siden af den lange række traditionelle linjefag, og vi havde ved overgangen til 66-loven en række erfaringer med denne særlige linjeuddannelse.

Herefter blev de pædagogiske linjefag obligatoriske, idet den enkelte studerende skulle vælge et af tre mulige.

Hensigten var den åbenbare, at den lærerstuderende i hvert fald inden for en del af sit senere virkeområde skulle have mulighed for at fordybe sig lidt mere, og at han eller hun dér skulle have lejligheden til at opleve en slags syntese af de øvrige pædagogiske fag samt praktik.

Specialernes indhold

På pædagogisk speciale A, der altså beskæftiger sig særligt med undervisningen af mindre børn, arbejder man naturligt med problemerne i forbindelse med indskoling og med undervisningens tilrettelæggelse i de første skoleår, idet det jo er almindelig anerkendt, at navnlig denne periode i barnets udvikling er af stor betydning for den senere skoling.

Man behandler endvidere på specialet en række problemer i forbindelse

med skolens placering i samfundet, kontakten mellem skolen og en række social-pædagogiske institutioner som f. eks. børnehave og fritidshjem, ligesom man arbejder med problemer som samarbejdet mellem implicerede lærere i den første undervisning og mellem skole og hjem.

På speciale B er man lige så naturligt stærkt optaget af puberteten og hele udviklingen fra barn til voksen.

Man arbejder endvidere i perioder med problemer omkring tilrettelæggelsen af den faglige undervisning i skolens ældste klasser. Valgproblemer, differentieringsproblemer, afsluttende prøver m. v. er ellersammen emner, der må interessere den, der skal undervise på de ældste trin i skolen, og de tages derfor op til behandling.

Ungdomsskole og efterskole er også blandt emnerne, ligesom skolens relationer til erhvervs- og samfundsliv gennemarbejdes.

På speciale C søger man først og fremmest at finde svar på årsagerne til de skolemæssige vanskeligheder, mange elever kommer ud for, enten disse drejer sig om adfærden eller tilegnelsen af det faglige stof. På denne baggrund søger man så at tilrettelægge en individualiseret undervisning, som kan være mere eller mindre centreret om at kompensere for de aktuelle vanskeligheder, enten det drejer sig om manglende evner, svag fysisk udrustning eller emotionelle vanskeligheder. Specialundervisningens placering i det samlede skolebillede vurderes, og navnlig behandles specialundervisningens organisation.

I alle specialerne er samarbejdet indenfor og udenfor skolens vægge et vigtigt punkt, og de studerende må ikke mindst i forbindelse med det individuelle emne løse en række opgaver, som tvinger dem til dels at kontakte andre og dels selv at søge en række problemer afklaret.

Problemer omkring specialerne

Som det fremgår af ovenstående noget summariske gennemgang af de enkelte pædagogiske specialer, er der en række emner, der er mere eller mindre fælles for specialerne, og som lige så godt kunne have været behandlet på tværs af disse.

Det vanskeligste problem, vi arbejder med, er dog nok, at mange studerende gennem deres specialevalg oplever, at de er blevet »båset« ind i en bestemt del af skolen.

Selvsagt er den studerende, der har valgt speciale A, bedre udrustet til begynderundervisning end den studerende, der både i linjefagsvalg og i pædagogisk speciale har arbejdet med de undervisningsmæssige problemer, der knytter sig til større børn. Men den ansættende skole magter ofte ikke at tage hensyn til disse forskelle i forudsætninger. Selv om man har haft speciale A på seminariet, bliver man måske alligevel sat til at undervise 9. klasse i orientering, og ingen slipper i hvert fald for at skulle tage sig af forskellige former for skolemæssige vanskeligheder. I disse situationer nytter det ikke, at den unge lærer henviser til, at det har han eller hun desværre ikke lært noget om! Arbejdet skal jo gøres alligevel.

Der må gøres noget!

Sådanne forhold har tit affødt drøftelser mellem specialernes lærere indbyrdes og mellem studerende og lærere. Vi kan ikke bare lukke øjnene for problemerne og lade stå til. Nogle taler i denne forbindelse om, at vi helt burde opgive specialerne og lade dem erstattes af øvelser i praktisk pædagogik, hvor alle blev ført rundt såvel i den tidlige som den sene skoleproblematik og i specialundervisningens problemer. Dertil er tiden nu nok for knap, og overfladiskheden ville blive alt for stor.

Hos os har vi i stedet arbejdet på en lidt anden led. Vi har eksempelvis forsøgt i perioder at arbejde på tværs af specialerne f. eks. med hele afvigerproblematikken, der vitterlig er et problem, alle bør kende, og vi har overvejet, om vi ikke med kommende hold i perioder skulle »bytte gårde«, så alle studerende i det mindste fik et kort kursus i indskolingsproblemer, i pubertetsårenes særlige problematik og omkring f. eks. specialundervisningens organisation. Derefter kunne man så vende tilbage til sit eget speciale og måske med større udbytte fordybe sig der.

En større smidighed og fordybelse på tværs af de formelle skel mellem specialerne er helt nødvendig i de kommende år, ligesom de studerende må forstå, at ligegyldigt hvilket speciale de valgte på seminariet, har de ganske givet valgt forkert! Der bliver brug for efteruddannelse og fornyelse, efterhånden som årene går, og man – belært af erfaringen og de praktiske muligheder på stedet – efterhånden finder ind i skolens arbejde.

Skoleledere og ældre kolleger må ligeledes forstå problematikken og i videst muligt omfang udnytte den nye kollegas specialviden, samtidig med, at man lempelig gør ham eller hende klart, at intet seminarium i dag kan klare at uddanne sine studerende færdigt.

Ordet om, at man skal lære, så længe man har elever, gælder stadig!

Projektorienteret undervisning og praktik

Af Karsten Vinther (66)

Ved den nye læreruddannelseslovs ikrafttræden blev faget praktisk skolelæring prioriteret meget højt og fik tildelt et pænt timetal i forhold til tidligere.

Som noget nyt indførtes faget undervisningslære. Dette fag skulle i særlig grad beskæftige sig med de teoretiske sider af undervisningen, mens praktik selvsagt beskæftigede sig med de rent praktiske gøremål.

Nu er det imidlertid givet, at man ikke på de førnævnte områder kan arbejde isoleret. En koordination mellem praktik og undervisningslære har været forsøgt med større eller mindre held, men efterhånden har man gjort den erfaring, at man med fordel kan drage seminariets faglærere ind i samarbejdet omkring den studerendes uddannelse til lærer i folkeskolen af i dag og i morgen.

På Nr. Nissum seminarium har man siden lovens ikrafttræden på forskellig måde forsøgt at bringe den studerendes praktikarbejde på den faste øvelsesskole ind i en meningsfyldt sammenhæng.

I forårsemesteret 1974 valgte et hold studerende fra III årg. geografilinje og at gennemføre et undervisningsprojekt med hovedvægten lagt på geografiske discipliner.

Projektorienteret undervisning ligner i nogen grad den tidligere emneundervisning. Eksempelvis vælger man i faget geografi eller orientering at tage sit udgangspunkt i problemstillinger omkring en af demografiens komponenter, nemlig migration (flytninger). Efter en teoretisk gennemgang vælger man at benytte de udarbejdede modeller på forskellige geografiske lokaliteter, hvorved man bevæger sig bort fra centrum for at berøre andre cirkler, måske af tværfaglig art. Hovedvægten lægges dog hele tiden på at bevare forbindelsen til udgangspunktet, idet man samtidig øger cirklernes antal.

Udgangspunktet kan eksempelvis være København: befolkningsforholdene analyseres – næste trin: landsbyerne omkring København – derefter en dansk købstad og udviklingen omkring den. Herefter er man straks inde på begreber omkring urbanisering, hvorfor man finder en god model: Caracas i Venezuela. Dermed vil en af de næste cirkler uvægerligt komme til at dreje sig om slumkvarterer – de fakto og de jure befolkning – fødselshyppighed og vandringer etc. Udgangspunktet *storby med landsbyer* er som sagt Køben-

havn, men kunne også have været Caracas. Havde man udelukkende holdt sig til behandling af København, er det næppe tænkeligt, at begrebet (eller cirklen) slum ville være kommet ind i billedet.

Forud for undervisningens igangsættelse var gået et langt og tidkrævende planlægningsarbejde, hvor ikke mindst den studerendes samarbejdsevne i høj grad stilles på prøve. Den studerende kunne ikke længere selv aftale detaljer med sin praktislærer, han skulle også være enig med sine studiekammerater om alt lige fra formulering af mål til udførelse af hver enkelt detalje i undervisningsforløbet. Ydermere skulle seminariets faglærer og læreren i undervisningslære give accept af skitsen.

Under opbygningen af opgaven er der hele tiden løbende kontakt mellem alle implicerede. Dette har sin åbenbare fordel derved, at problemer af praktisk art, der egentlig har sin rod i manglende teoretisk kendskab, straks kan give læreren i undervisningslære mulighed for at sætte motiveret ind over for det pågældende problem.

Ofte støder man på vanskeligheder med hensyn til vurderingen af det strengt faglige kvalitetsniveau. Ved at deltage i planlægningens forskellige faser har seminariets faglærer mulighed for at orientere sig om det almindelige niveau i pågældende folkeskoleklasse. Endvidere er han i stand til at orientere sig om den studerendes evne til at transformere de forskellige discipliner i faget til folkeskoleniveau.

I modsætning til almindelig timepraktik, hvor man kommer på den faste øvelsesskole i 10 uger, koncentrerer man under projektorienteret praktik timepraktikken til måske 2 eller 3 uger. Nogle ville da finde anledning til at bemærke, at man derved har indført blokpraktik i timepraktikken. Dette er dog ikke tilfældet.

Forskellen er, at man i den projektorienterede praktik under hele forløbet har hele tre lærere til sin rådighed, når det gælder vejledning og tilrettelæggelse. Der er også andre åbenbare fordele. Hvor man tidligere beskæftigede sig med undervisningslære, linjefag og praktik som mere eller mindre isolerede områder, har man gennem projektorienteret praktik nærmet sig en høj grad af integration. Spørgsmålet til den studerende må hele tiden være: Hvad gør du? hvordan? og hvorfor?

Værdien af projektorienteret praktik gennemført under timepraktikken i den faste øvelsesskole er tilsyneladende stor. Det meget nære samarbejde mellem de implicerede parter er tidligere nævnt, men også bevidstheden om som »ny lærer« at have prøvet at skulle samarbejde med kolleger om andet end en film må veje tungt til fordel for nye forsøg.

Der kan ikke laves projekter hele tiden, men én gang i studietiden måtte være absolut ønskeligt. Ej heller kan alle fag siges at være lige relevante, men måske kunne man med tiden arbejde mere tværfagligt, hvilket egentlig er meningen med projekter. Nogle vil hævde, at et projekt skal indeholde aspekter fra flere fag. Det er også i nogen grad rigtigt. Et projekt i egentligste forstand skulle gerne være et foretagende, der bredte sig som ringe i

vandet. Herved opstår blot vanskeligheder med hensyn til formuleringen af det faglige indhold. Netop formuleringen spiller også en rolle, da den samtidig kan være den studerende til nogen hjælp, når der ved slutningen af 3. årgang skrives undervisningsopgave.

Projektorienteret undervisning er mere og andet end fagligt betonet arbejde. Det er et nyt system, der på mange måder bryder med vort almindelige lærersystem. Klasselærer- og lektionsbegrebet skal også ses i et andet lys. Eleven får det ikke lettere – ej heller læreren. Undervisningen har mulighed for at blive problemorienteret, og deri ligger et væsentligt incitament til at forsøge.

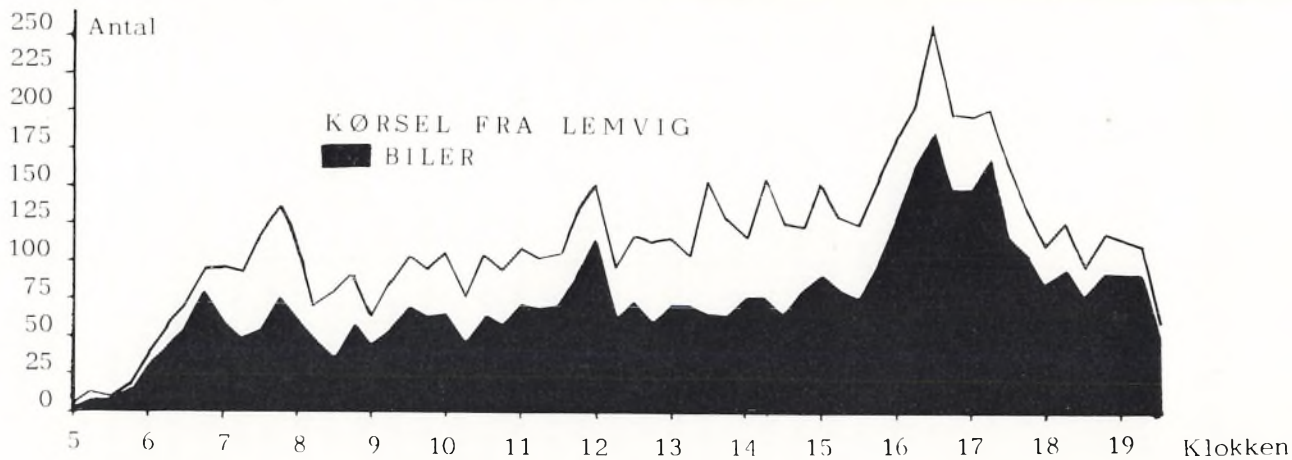
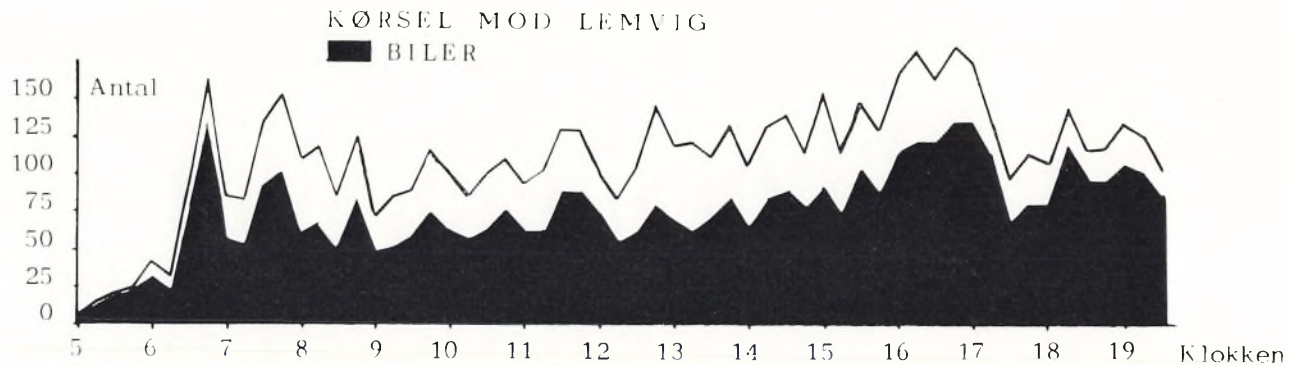
En geografisk feltopgave

Af lektor Mogens Walther

Den 11. september i år foretog geografilinjen en analyse af trafikforholdene ved Lemvig. Vi ville undersøge hvilke biler, der kørte til og fra byen, så vi kunne få et fingerpeg om i hvor høj grad, Lemvig var et oplandscenter, og om industrikørsel spillede nogen væsentlig rolle. Desuden ville vi se hvilke veje, der var mest belastede i løbet af en almindelig arbejdsdag fra 5 morgen til 20 aften. Det kunne fortælle i hvilken retning interaktionen mellem Lemvig og oplandet eller et andet center var størst, og i hvor høj grad Lemvig blot var en gennemkørselsby.

Lørdag og søndag kunne derfor ikke bruges, og da fredag er torvedag, ville handelskørselen få mere end rimeligt er. Med fænomenet »blå mandag« i tankerne, blev der kun tirsdag, onsdag og torsdag tilbage som velegnede. Vi valgte onsdag og var heldige. Vejret var fint, og vi generedes kun af enkelte byger, medens de foregående dage havde været med kraftige regnskyl, og den følgende dag lå tågen tæt om morgenen, hvilket ville have umuliggjort aflæsning af nummerpladerne. Selvom temperaturen nåede 15°, kunne blæsten de udsatte steder gøre disse til kolde arbejdssteder, hvor 4 timer nok kunne føles på kroppen. Nogle sad dog lunt i egne biler, og andre havde medbragt havestole og tæpper.

I analysen deltog 59 linjeelever fra 3 årgange, hvilket var næsten samtlige, altså en vældig opbakning og interesse for at få nærmere undersøgt en af vor tids centrale faktorer. Det var en humangeografisk øvelse som led i undervisningen på seminarieret. I timerne var øvelsens formål formuleret og forløbet i felten planlagt. Siden skulle de indsamlede data bearbejdes på klassen eller i sene nattetimer. I disse følte i høj grad savnet af et EDB-anlæg, navnlig når vi skulle finde de biler, der blot kørte igennem byen. Dette foregik ved, at bilens nummer blev nævnt ved en indfaldsvej, og man ledte så efter samme nummer på de 5 udfaldsveje indenfor den påfølgende halve time. Et mål var også at indøve videnskabelige arbejdsmetoder med formulering og opstilling af arbejdshypoteser, med kravet om eksakthed og konformitet. Den skulle give linjeeleverne en anden holdning til de grafer o. a. illustrationer, som anvendtes let og ubesværet til dagligt, men som ofte er resultatet af et stort manuelt slid.

At en trafikanalyse er folkeskolerelevant i en moderne geografiundervisning er let at påvise. Kirsebærhavens skole i København foretog en sådan (GO-bladet 1971 nr. 2) ved Ganløse, og i O. Biilmann: Geografiundervisningen II, der indeholder øvelser, der alle har været afprøvet af folkeskoleelever, findes mange gode eksempler på tilsvarende arbejdsopgaver. Desuden er det i god tråd med det nye udkast til geografiundervisningen, der er publiceret i GO-bladet (særnummer 1973).

Fra analysen kan nævnes nogle detaljer i flæng. Nogle af disse kendtes i forvejen og andre syntes indlysende, så man kunne fristes til at tro, at vi kunne have sparet os alle vore anstrengelser. Dette er ikke tilfældet, idet de tørre tal gav os et kvantitativt bevis for vore usikre formodninger. Desuden kom der ret overraskende ting frem.

Således kunne vi genfinde 20 % af de enheder (biler m. v.), der var kørt til Lemvig ved Nr. Lem kirke, ved en af udfaldsvejene indenfor den første halve time. At den »tomme« gennemkørselsprocent var så høj, overraskede os.

Som vi formodede, var Heldumvej, Romvej og Struervej de mest trafikerede, men at de havde $\frac{3}{4}$ af al trafikken, vidste vi ikke i forvejen. Af de talte 13.392 enheder kørte de 3.850 på Heldumvej, hvilket var 2-3 gange så mange, som der kørte forbi Nr. Lem kirke. Pr. time kørte 886 enheder til og fra Lemvig i gennemsnit. Spidsbelastningen lå mellem 16,15 og 17,15, hvor der var 1.557 enheder på vejene i Lemvigs periferi.

Personbiler udgjorde 68 % af de talte enheder, varevogne og lastbiler hver godt 10 % og de tohjulede knapt 10 %, hvor cyklister udgjorde halvdelen. Resten var lillebiler, busser og landbrugsvogne. Der kørte flest lastbiler på Romvej og flest varebiler ad Heldumvej, medens de fleste cykler registreredes ved Nr. Lem kirke, som følge af skolecentrets tilstedeværelse.

60 % af personbilerne rummede kun føreren og 28 % var med 1 passager. Kun $1\frac{1}{4}$ % rummede 5-9 personer.

Med toget rejste i løbet af onsdagen 183 passagerer, hvoraf $\frac{2}{3}$ var i Thyborønretning, medens resten var i retning til/fra Vemb. En stor del var skolebørn. Gennemsnitlig rejste 6 passagerer til/fra Lemvig pr. tog.

Det skal naturligvis påpeges, at selvom undersøgelsen kun fortalte, hvad der skete en bestemt dag i september 1974, så efterlader den alligevel et generelt indtryk af byens trafikale forhold.

»Sløve Nissum-årgange« vågner...?

Af Leif Raymond Olsen (59)

Vi var unge, vi var seminarister (nu siges de at studere, hov hov). Vi levede på Nr. Nissum, vi skændtes, vi terpede, vi forlovedes, vi levede på kolde værelser med kakkelovn – og vi forlod seminariet.

Seminarieårene gav mulighed for selvrealisation for nogle, miljøbrud for andre. Kirkesyn blev grundlagt og andre fik deres splintret. Nogle tænkte længe tilbage på årene med bitterhed og andre ønskede at leve livet som evigheds-seminarist – men for alle blev årene skelsættende og afgørende.

Der er årgangshold, der årligt finder sammen og andre sidder med strandede vandremapper – og nogle sløve årgange magter intet. I nu femten år er det ikke lykkedes for min årgang at samles (trods utallige forsøg med adresselister og spildte frimærker) – og måske gælder det også for andre. Men møder man gamle medstuderende udtrykker de alle – at det savnes, at båndene til seminariet stadig er ubrudte.

Seminariets store jubilæumsfest for år tilbage gav en sådan mulighed for at føle sig som en delpart af en kultursammenhæng – er der andre muligheder?

Måske var det en idé hvert 3. år at afholde en art »Nissumdag« (treffpunkt nissum) på tværs af årgangene. Det ville give os sløve en officiel mulighed for at møde op.

Blot en afslappet dag med ganske enkelte fælles programpunkter som en aktuell forelæsning: »Marx og Grundtvig, nej Gjelstrup« – men ellers tid til individuelle klassesammenkomster og personlige kontaktmuligheder.

Et uforpligtende møde med skuen ud over Limfjorden og førstegangsmøde med præstegården i sin nye indre skikkelse.

Er der behov for en sådan mulighed? Kan det betyde ny livskraft til de årgange, der samles år efter år? Vil de ikke-sløve ofre deres årlige sammenkomst nu og da, til fordel for et fælles arrangement?

Hjælp os, der aldrig kom i gang. Er tanken rigtig: Skriv et par ord til Leif Raymond Olsen, Åbakkevej 21, 5461 Korup, Fyn.

HF-afslutning 21. juni 1974

Af lektor Leo Fristed

Vi har i årets løb jævnlgt drøftet de studerendes situation ved møderne i samarbejdsudvalget. Her har vi også søgt at vurdere, hvorfor godt 10 % har givet op i løbet af de første tre semestre. Drøftelserne i samarbejdsudvalget resulterede i afholdelse af en »pædagogisk dag«, hvor lærere og studerende i fællesskab gruppevis diskuterede problemerne omkring studiesituationen. Hvis vi ser bort fra det rent undervisningstekniske og holder os til de almene træk, så er det, der fremhæves som mangler ved studiesituationen, 1) at der mangler et »ægte« formål med undervisningen, dvs. et formål, som ligger ud over dette blot at få en eksamen, 2) at den indbyrdes kontakt mellem de studerende og kontakten mellem studerende og lærere er for ringe, og 3) at de studerende har for lidt indflydelse på undervisningens planlægning og forløb. Disse mangler ved studiesituationen fører i løbet af 2. studieår til en tiltagende sløvhed og apati, hævder man.

Hvis man er en opmærksom iagttager af sin egen tid, vil man se, at vi her har fat i nogle problemer, der ikke blot plager stedet her. Det er et almindeligt fænomen i hvert fald i den vestlige civilisations område, og det gælder ikke alene inden for uddannelsen, men også inden for erhvervslivet. Mange ansatte i erhvervslivet klager over mangel på mening i deres tilværelse på arbejdspladsen, mangel på medindflydelse, over fremmedgørelse og tiltagende apati. Det samme gør studenterne på universiteter og højere læreanstalter. Og da de fleste af jer vel skal ud i enten uddannelsesinstitutionerne eller erhvervslivet, kan det måske være nyttigt at se lidt nærmere på baggrunden for dette som en videreførelse af noget af det, vi fik ud af »den pædagogiske dag«.

Den første klage gik altså på, at der mangler et »ægte«, et langsigtet mål for det, man foretager sig, enten det nu er arbejde eller uddannelse, det drejer sig om. Den, der ikke har et mål, ved altså ikke, hvor han skal hen, og den tilstand plejer at hænge sammen med, at han heller ikke ved, hvem han er. Vi står åbenbart over for spørgsmål, som de fleste af os kender fra ungdomsårene: Hvem er jeg; hvor går jeg hen; hvad er livets mening? Det er identitetsproblemet, og det er meningsløshedens dilemma, vi her støder på. Sidste år ved denne lejlighed pegede jeg på, at den, der spørger: Hvad er livets me-

ning for mig? – han skulle ændre sit spørgsmål til dette: Hvad er livets mening *med* mig? Forskellen i de to måder at spørge på illustrerer et fundamentalt menneskeligt problem. Den, der søger livets mening *for* sig, oplever sig selv som den, der handler, den, der er udgangspunktet for noget, den, der er subjekt i et hændelsesforløb. Den, der spørger: Hvad er livets mening *med* mig, oplever sig selv som den, der handles med, den, der er genstand for noget, den, der er objekt i et hændelsesforløb. Det er menneskets lod at være både subjekt og objekt i livets udfoldelser, ikke på én gang, men i svingninger; og det er menneskets forpligtelse at være begge dele, hvis han vil leve ansvarligt over for sig selv og over for andre. Derfor betyder det så meget at kunne se en mening med det, man foretager sig. Man skal blot have for øje, at man i denne meningsfuldhed må være parat til både at være subjekt og objekt. Der må være en slags balance; i nogle situationer må man tage sit ansvar og være den, der handler; i andre må man finde sin plads blandt dem, der manipuleres med.

De to andre problemer, der blev påvist på »den pædagogiske dag«, var den mangelfulde kontakt i studiemiljøet og den mangelfulde medindflydelse på studieprocessen. Bag begge disse klager ligger den skuffende oplevelse af den enkeltes manglende betydning. I det moderne samfund skyldes denne oplevelse af at være betydningsløs som regel de ensidige centraliseringsbestrebelse, vi er ofre for. De er udelukkende teknisk og økonomisk begrundede, men de er umenneskelige på længere sigt. Vi slæber mennesker sammen i store byer, store uddannelsescentre, store fagorganisationer, store kommuner osv. med det resultat, at den enkelte føler sig uden kontakt med ret mange, uden indflydelse på, hvad der sker med ham selv, uden betydning helt igennem.

Her på stedet er det nok ikke koncentrationen af studerende, der er den eneste årsag til problemerne; så mange er vi dog alligevel ikke. Jeg tror, problemet i nogle tilfælde skyldes, at den mængde facts, der skal udmøntes i undervisningen, den mængde viden, der forventes indlært, er for stor i forhold til den tid, der er til rådighed. Resultatet bliver ofte, at den knappe undervisningstid må bruges til indlæring af facts, medens man ikke kan nå at tilgodese de kreative sider af studiet i form af problemformulering og problemløsning. I denne situation føler den enkelte sig udelukkende som objekt, som den manipulerede og betydningsløse, oven i købet i et anonymt system, som ingen rigtig har indflydelse på, for læreren er i præcis den samme klemme. De krav han underviser efter, kommer fra en organisation, som han ikke har megen kontakt med eller indflydelse på.

Når man ikke har mulighed for i en vis udstrækning at opleve sig selv som subjekt, føler man sig ufri og utryk, uden indflydelse på sin egen tilværelsesform. Hvis denne situation varer længe, bliver man apatisk og sløv. Og det var netop den tendens, vi fandt på den »pædagogiske dag«. Det bør måske tilføjes, at den situation, der er beskrevet her, forudsætter, at man er tvunget til at møde frem, arbejder på sin arbejdsplads, den studerende til undervisning.

Da vi holdt »den pædagogiske dag« i februar, var vi klar over, at den ikke kunne nå at få megen praktisk betydning for jeres årgang på grund af det sene tidspunkt. Derfor synes jeg, at vi skylder jer en redegørelse for de linjer, der kan trækkes videre fra det, som I var med til at finde frem. Spørgsmålet er så, om der kan drages nogen nytte i øvrigt af det, vi fandt ud af.

Det drejer sig åbenbart om at finde en balance i oplevelsen af at være subjekt og objekt. Er man kun en af delene, opstår problemerne. Er man kun subjekt, den der altid skal handle og sætte i gang, løber man let ud i en ejendommelig isolation. Det er f. eks. topledernes problem. »Der er koldt på toppen«, siger man. Som den anden yderlighed har vi samlebåndsarbejderen og studenten i den obligatoriske forelæsningsrække, begge beskæftiget med ting, der måske ikke har nogen direkte mening for dem uden den, at deres beskæftigelse fører til henholdsvis en ugeløn og en eksamen. Den mest ekstreme form for oplevelsen af at være et rent objekt har vi hos de krigsfanger, der blev indespærret i enecelle med 4 kvm gulvplads og uden en bog, en blyant eller et stykke papir. En engelsk officer klarede et sådant ophold i 1½ år ved at beslutte sig til, at han hver dag ville gennemgå de kurser, han havde fulgt i skolen. Han gennemgik geometriens sætninger, repeterede sine klassikere og lavede i hovedet oversigter over den litteratur, han havde læst osv. Den teknik, han her anvendte, var, at han udvalgte sig nogle områder, hvor han kunne opleve nogle frihedsgrader, hvor han kunne være subjektet, der handlede.

Det er altså spørgsmålet om at finde sig nogle subjektive frihedsområder, der kan redde situationen. Men i øvrigt gælder det, at blot dette at være klar over denne spænding mellem at være subjekt og objekt i sig selv fører til en oplevelse af lidt frihed, selve analysen af situationen giver en oplevelse af at være subjekt, idet man jo hermed udfører en slags handling. På den måde har »den pædagogiske dag« en positiv virkning i sig selv.

Men den eneste varige og reelle løsning er naturligvis, at man ændrer arbejdsituationen både for manden på gulvet og den studerende, og det sidste håber vi, at vi får held til på de områder, hvor det er påkrævet. Vi vil i hvert fald forsøge inden for de begrænsede frihedsrammer, vi selv har.

Vi siger jer tak for jeres bidrag til belysning af problemerne.

Dimittender 1974 HF-klasserne

Klasse 2p

Mads J. Borum, Elisabeth Dyrmosc, Jeppe A. Guldbrandsen, Bent E. Hansen, Ejvind Haubjerg, Tonny Jørgensen, Torkil Kjærbæk, Bodil E. Kousgaard, John M. Kristensen, Erik L. Larsen, Niels J. Larsen, Elin K. Munksgaard, Stig P. T. Nielsen, Carl K. Nørgaard, Kaj L. Olesen, Simon C. Simonsen, Anne Sørensen, Birgit Trillingsgaard, Lene Ørgaard.

Klasse 2q

Carsten B. Andersen, Elly K. Andersen, Kurt V. Andersen, Inger B. Bjerre, Hanne Borbjerg, Henning Breinholt, Bent Christensen, T. Martin Frederiksen, Karl A. Fynbo, Niels Dragetsdal, Ellen Jespersen, T. Pauli Joensen, Ellen O. Larsen, Henning R. Lauridsen, Carsten B. Lauritsen, Michael Madsen, Páll Mortensen, Mette O. Nielsen, Jane T. Nikolajsen, Lis Pedersen, Rita Raunholt, Flemming R. Steen, Klara M. Wind.

Klasse 2r

Niels Ingolf Bak, Jytte Bitsch, Hanne Bæk, Annette Dahl, Hans Jørn K. Hamborg, Jens E. Hedegaard, Birger Henriksen, John A. B. Hilmersson, Bent G. Jensen, Kirsten L. Jensen, Sejr W. Jensen, Jytte C. Knudsen, Bjarne V. Nielsen, Margrethe T. S. Nielsen, Søren I. Olesen, Birgit H. Pedersen, Jytte Pedersen, Gunnar N. Petersen, Niels L. Rasmussen, J. Marner L. Tausen, Jens B. Vrist, Hanne Winkel.

Klasse 2t

Carsten Budde, Irma Aa. Christensen, Poul F. Christensen, Else B. Filso, Jørgen B. Hansen, Inge M. Jespersen, Else-Marie Jæger, Anne Grethe Jensen, Bente Mansted, Esther Nikolajsen, Per H. Pedersen, Johannes Pilgaard, Keld Stefansen, Jørn K. Sørensen, Kaj Sørensen, Lone K. Sørensen, Bjarne T. Thannel, Ulla Thorndal, Hans Aas.

Klasse 2ø

Ernst H. Bachmann, Gunver Gersvang, E. Silja B. Hjortvald, John Jensen, Klaus Jensen, Tommy Jensen, Kirsten M. Klausen, Axel Kramhøft, Ingrid A. Kristensen, Jens B. Laursen, Lillian B. Laursen, Jørgen D. Mogensen, Niels K. Rasmussen, Birgitte Sand.

Klasse 2h

Anders V. Andersen, Birte Beck-Lauritzen, Tage N. Brøgger, Lars B. Christensen, Solvcig Debess, Jens P. Gregersen, Tove S. Jensen, Anne Grethe Just, Bodil M. Kristensen, Tove S. Kristensen, Edith Ladegaard, Karin T. R. Larsen, Jens Ove Midtiby, Kirsten Mjelva, Børge M. Nielsen, Marianne Nielsen, Susanne K. Nygaard, Connie Pedersen, Jan O. K. Petersen, Lisbeth K. Sørensen, Henrik Winther, Allan Witt, Helge Østergaard.

Selvstuderende

Laila Lund Eriksen, Karen Madsen.

KLASSE 2p. *Nederst fra venstre*: John M. Kristensen, Leo Fristed, Erik Lindso Larsen, Simon Simonsen, Tonny Jørgensen. – *Midten fra venstre*: Kaj Olesen, Jeppe Guldbrandsen, Elin Munksgaard, Stig Nielsen, Birgit Trillingsgaard, Bodil Kousgaard, Torkild Kjærbaek, Carl Nørgaard. – *Øverst fra venstre*: Lisbeth Dyrmosé, Lene Ørgaard, Niels J. Larsen, Mads J. Borum, Ejvind Haubjerg, Anne Sørensen, Bent E. Hansen.

KLASSE 2q. *Nederst fra venstre*: Elly Andersen, Michael Madsen, Kurt Andersen, Niels Dragersdal, Carsten Lauritsen. – *Midten fra venstre*: Ellen Jespersen, Klara Wind, Mette Boel Nielsen, Rita Raunholt, Hanne Borbjerg, Lis Pedersen, Martin Frederiksen, Jane Nikolajsen. – *Øverst fra venstre*: Henning Breinholt, Pauli Joensen, Flemming Steen, Carsten Andersen, Henning Lauridsen, Bent Christensen, Karl Fynbo, Inger Bjerre. – *Mangler*: Ellen Larsen, Páll Mortensen.

KLASSE 2r. *Nederst fra venstre:* Jytte Knudsen, Bent Jensen, Hanne Bæk, Jytte Pedersen, Hanne Winkel. – *Midten fra venstre:* Gunnar N. Petersen, Birger Henriksen, Sejr W. Jensen, Birgit H. Pedersen, Margrethe S. Nielsen, Annette Dahl, Kirsten L. Jensen, Jens Erik Hede-gaard. – *Øverst fra venstre:* Hans Jørn Hamborg, Niels Ingolf Bak, Søren Olesen, Jens B. Vrist, John Hilmersson, Niels Rasmussen, Marner Tausen, Bjarne V. Nielsen. – *Mangler:* Jytte Bitsch.

KLASSE 2r. *Nederst fra venstre:* Else-Marie Jæger, Ulla Thorndal, Bente Mansted, Kaj Sørensen, Inge Jespersen. – *Midten fra venstre:* Anne Grethe Jensen, Jørgen B. Hansen, Else Filso, Esther Nikolajsen, Irma Aa. Christensen, Leo Fristed. – *Øverst fra venstre:* Hans Aas, Jørn K. Sørensen, Keld Stefansen, Bjarne Thannel, Carsten Budde, Lone K. Sørensen. – *Mangler:* Johs. Pilgaard, Per Pedersen, Poul Christensen.

KLASSE 20. *Nederst fra venstre:* Ingrid A. Kristensen, Inger-Lise Fuglsang Breum, Silja Hjortvald, Kirsten Klausen, Gunver Gersvang. – *Midten fra venstre:* Ellen Lyngklip, Lillian B. Laursen, Birgitte Sand, Harry Christensen, Leo Fristed. – *Øverst fra venstre:* Axel Kramhøft, John Jensen, Niels Rasmussen, Tommy Jensen, Jens Barrit Laursen, Klaus Jensen, Ernst Bachmann. – *Mangler:* Erik M. Bro, Jørgen Mogensen.

KLASSE 21. *Nederst fra venstre:* Anne Grøthe Just, Karin R. Larsen, Connie Pedersen, Kirsten Mjelva, Solveig Debess. – *Midten fra venstre:* Lars B. Christensen, Henrik Winther, Tove S. Kristensen, Tove S. Jensen, Susanne K. Nygaard, Lisbeth K. Sørensen, Edith Ladegaard, Allan Witt, Jan K. Petersen. – *Øverst fra venstre:* Tage Brøgger, Bodil M. Kristensen, Birthe Beck-Lauritzen, Jens P. Gregersen, Helge Østergaard, Børge M. Nielsen, Jens Ove Midtby. – *Mangler:* Anders V. Andersen, Anna M. Christensen, Marianne Nielsen.

Dimissionstale 1974

Af rektor E. Høgel

Kære dimittender, gæster og medarbejdere.

Allerførst ønsker jeg alle jer, der startede jeres uddannelse i 1970, og nu har afsluttet den, hjerteligt tillykke. Det har glædet mig, hver gang en af jeres lærere har givet udtryk for det synspunkt, at det var en god årgang. Gid I i en god og frugtrig fremtid må finde, at overførselsværdien fra jeres uddannelse til skolearbejdet vil kunne vurderes til en rimelig kursansættelse. Lykke til.

Den dårlige samvittighed, jeg har ved at stå her, kunne nok have mange årsager. Hvad der bevidst piner mig er et klart erindringsbillede, der er ca. 40 år gammelt. Jeg sad med ild i hjertet bag den lille flok nybagte lærere, som jeg havde haft så tæt inde på livet. Og nu stod forstanderen der og holdt et gevaldigt pædagogisk foredrag – på afstand fra alle mine flammer. Jeg har slet ikke haft jer til undervisning, men jeg håber meget, jeres lærere vil benytte lejligheden ved middagsbordet til en afskedskontakt. Den lejlighed havde jeg ikke dengang. Derfor plager erindringens aske endnu mine hjertekamre.

I kender alle Adam Fischers dejlige relief her ude i foyeren: »Adam giver dyrene navne«. Den gamle fine kunstner bragte det flere gange på tale, at det er efter myten den første pædagogiske situation i verden. I vil nok nikke til tanken ud fra erfaringer om, hvor væsentligt det er at kende de børn bedst muligt, I skal undervise. Forfatteren Villy Sørensen erindrer i sin sidste strålende bog om den samme situation – den bog, der har den underfundige titel, som jeg først læste som: »Uden mål og med«, men siden så, at der står: »Uden mål – (tankestreg) og med (mål)«. Jeg havde skrevet et oplæg til min tale til i dag, da jeg fik hans bog foræret, kunne ikke dy mig, læste den – og den faldt med et brag ind i min tale, der handlede præcist om samme emne: Uden mål – med mål. Jeg er til mode som en krøbling, der må halte videre, for jeg kan ikke nå at få hans bog på afstand. (Gør aldrig sådan noget, for man trænger til den selvrespekt, der rinder af at føle sig original, selvom også følelsen er et bedrag.)

Vel, nu står du i klassen, du fra 70. Du har fat på navnene og lidt mere – og hvad vil du så disse børn? Du skal både lære dem at tale og at tie, at bruge

deres egne ord og alligevel gøre sig forståelige for andre, at tale sandhed og ikke lyve osv. osv. Deres natur skal kultiveres = opdyrkes, – gives kultur. For vi er ikke i Paradiset mere. Hvad skal der gro i de små haver? Du ved jo godt, det nytter ikke, du undslår dig for at svare – for objektiv undervisning er vrøvltale. Barnet har både behov for at blive vejledt – og for at ville selv. Du står hos – berøring smitter, og både barnets og folkets fremtid afhænger af, hvad jeres samvær fører til. Vil du drive undervisning for selve pædagogikkens skyld, stikker du bare hovedet i busken, men hele kroppen er synlig. De trænger også til hjælp de små – og deres forældre, for kulturkløften er der stadig. For 40 år siden spurgte jeg en nabos søn, der havde fået ny bil (noget meget sjældent dengang) og havde været på en tur til Rhinen, om hans oplevelser. Det blev kun til noget om mad, senge og vin. Forleden havde jeg en ganske tilsvarende oplevelse. Det var deprimerende.

En af de arbejdere, der demonstrerede foran Christiansborg for nylig i anledning af afgiftslovene, forklarede, at han hver dag, når han kom fra arbejdet, fik 2 snaps og 2 øl. Dem måtte han nu se sig frataget. Og hvad var livet så værd. Her måtte strejkes.

Der findes i nutidens situation vist blot kummerlige værdier i masser af livsforhold for mange mennesker. Penge alene gør det visselig ikke, selvom de naturligvis skal ordentlig fordeles. Forleden mødte jeg et dejligt eksempel fra en ganske ung lærer, der ikke formåede bare at se til. Fritiden gik med for at hjælpe børn og voksne. Og én, der har været 20 år i arbejdet, skrev et glødende brev til mig: »Sig til dimittenderne, at de skal »de høveder« finde deres mål, komme igang, hjælpe til«.

Jeg tror da slet ikke, at du kan sidde her i dag og finde på en fremtidsbekendelse. Den kan også føles som et luksusudstyr (som præsten sagde i søndags), noget der let vil kunne udskiftes mens dagligdagen går videre. Alligevel: Denne dag er en slags milepæl, som godt kan opmuntre til lidt eftertanke, en slags status. Hvad vil du med din tilværelse, din arbejdsdag? Jeg vil igen citere det ord af D. G. Monrad, som mødte mig, da jeg var ung: »Ihvorvel det er vigtigt, hvor du befinder dig, er det alligevel helt afgørende: Hvor agter du dig hen?«

Der er bestemt ikke enighed om målet – hverken for skolen eller for livet. Der er grundlæggende uenighed om du selv – så vel som barnet foran dig – er en tilfældighed ud af en enorm masse muligheder. Det vil både franske og danske biologer f. eks. hævde.

Videnskaben vil overhovedet derefter tilbyde dig et overordnet værdisystem i troens sted. Det frister ved at gøre dig til dommer i din egen sag via fornuften. Så kan du derefter højst »gøre dumheder« – ikke synde. Så er du ikke sat af din skaber, men sætter dig selv, som du vil. Så kan du indrette dig efter psykologernes definition af frihed. Efter den består frihed ikke i, at du kan gøre, hvad du vil, men i at du kan føle en mening med det, du gør. Og når samfundet ikke i disse pluralismens dage magter at give dig og din skole en formålsparagraf, der siger noget, og noget alle kan være enige om, ja så

må du danne én for dig selv. Altså vælg dig selv og vær dig selv. Selv en fælles moral er der ikke mere. Velhaveri, masseproduktion og teknik har snart helt undergravet den gamle moral, der baseredes på fattigdom og mangel. Juraen afkriminaliserer mere og mere, hvad der blot har med materielle vilkår at gøre. Samfundet spreder alle slags sikkerhedsnet ud under misbrugere af dets goder, og medicinerne tilbyder al slags hjælp gratis til dem, der nedbrydes derved. Midt i en såkaldt »kulturkrise« skal du til at »kultivere« barnesjæle. Og det gamle ord gælder stadig: »Det er det du er, det, du lærer andre«. Personlig må jeg sige, at det spørgsmål konstant holdes åbent for mig her på stedet: Hvem er du? Hvad vil du? Hvor vil du hen? For enten vi vil det eller ej, er vi hinandens skæbne, holder en lille smule af vor næstes muligheder i vor hånd. Det træder helt frem i dagen i en pædagogisk situation. Når I nu får en gerning hver for sig, stilles I i en ny situation. Så længe, I var her, var I endnu som i et hjem i nogen måde. Nu skal I selv tone flag. Her har I diskuteret, teoretiseret, prøvet i en udviklingsperiode i jeres liv at finde vej. Mon ikke man ude i samfundet, hvor I kommer hen, venter, at I har fundet den?

På jeres festdag vil jeg tage mig forlov at sige, at seminariet her forhåbentlig ikke har holdt skjult, hvad vej vi vil gå. Det står stadig endog på vore vægge, hvad der er vort værdisystem. Vi er ikke vore egne, men købt dyrt, og derfor skal vi ære Gud med vore legemer og i hele vort liv. Vi er ikke bare fornuft og hjerne, men også hjerte. Og hjertet har sine fornuftgrunde, som fornuften slet ikke fatter. Vi søger ikke bare causalitet, d.v.s. at søge tingenes årsager som videnskaben, men også livets mål og hensigt. Ja, bundet til Gud i Kristus må jeg bekende, at uden Ham kan vi slet intet gøre. I denne bundethed er min frihed, min tryghed, mit holdepunkt midt i en verden i opbrud eller ombrud i en »omvurdering af alle værdier«.

Mit ønske for jer er den samme bundethed ved troen – og at I så derudfra går igang med alle opgaverne midt i tidens søgang. Kritisk analyse siger, at samfundet af i dag er uden mål. Gid Han, som er vejen, sandheden og livet, må give jer målet, så løsningerne må blive jeres egne og børnene både blive vejledt – og ikke vildledt – og få lov at ville selv, mens I følger dem i forståelse, tålmodighed og kærlighed.

Vi ønsker jer lykke til – og Gud i vold.

Dimissionstale

Af Erik Skov Jensen (74)

Jeg vil ikke bore så dybt i de perspektiver, der ligger gemt i, at vi nu forlader seminariet. Det er altid trist at sige farvel til noget, man holder af. Men da dette er en festdag, så vil jeg lade det triste ligge.

I stedet vil jeg betragte det eksamensbevis, som vi nu har fået overrakt, som begyndelsen til en ny epoke, der nok skal blive spændende. Vi er klar over, at der ligger nogle store opgaver, der skal løses i det arbejde, som vi nu skal ud for at udføre i folkeskolen. Men jeg tror, vi er forsvarligt rustede. Der er i hvert fald ingen grund til at tage sorgerne på forskud.

Der er dog lige én lille ting, som jeg bliver nødt til at nævne, for at ingen skal komme senere og sige, at det fik man aldrig at vide på seminariet: *Der er ikke mødefrihed i folkeskolen!* Så det er ikke noget problem, at afgøre med sig selv, om man skal komme til timerne eller ej. Det skal man ganske enkelt i følge tjenestemandsløven. Der skulle derfor ikke herefter kunne opstå misforståelser af den grund. Og det er jo egentlig rart at vide, hvad man skal og hvad man må. Mødefrihed har jo som bekendt den ulempe, at man ganske enkelt kan blive væk fra timerne. Derved kan der ødelægges megen god undervisning. Det kender vi også eksempler på.

Men enten må alle lære at leve med den ordening, eller også må loven laves om. Det sidste ville nok være det letteste og mest reelle i betragtning af, at man som folkeskolelærer skal passe sit arbejde og i hvert fald møde til timerne. Men så længe man har den nuværende ordening i forbindelse med læreruddannelsen, så må man også som seminarielærer forsøge at sætte sig ind i det dilemma, som den lærerstuderende stilles i ved at have mødefrihed.

Hvordan den lærerstuderende bør forholde sig i den nuværende situation, vil jeg ikke komme nærmere ind på. For vi der sidder her i dag er det alligevel for sent. Og vi kender alle, hvor svært det er at overføre ens egne erfaringer til andre.

Jeg begyndte med at sige, at dette var begyndelsen til en ny epoke, som nok skulle blive spændende. Det må den nødvendigvis blive, efter som vi faktisk ikke ved, hvad der venter os som lærere i folkeskolen. Vi har gennem hele studietiden haft nok at gøre med at opfylde de faglige krav, og den praktiske side af sagen skal vi så først rigtig ud at erfare nu. Sådan må det

nødvendigvis være, når de faglige krav er så høje, som det er tilfældet i den nuværende læreruddannelse. Et solidt fagligt grundlag er uundværligt i det praktiske arbejde, men vores uddannelse er meget teoretisk. Vi må håbe, at det lykkes for os at omsætte teorierne til noget, som også eleverne kan få noget ud af.

I 1968 startede det første hold HF'ere her ved seminariets HF-kursus. Jeg selv var der iblandt. Det er altså det første hold dimittender, hvor seminariets »egne« HF'ere er repræsenterede. Erfaringerne med kombinationen HF og læreruddannelse er endnu sparsomme. Jeg synes selv, at det har været en god kombination. Men det er måske u hensigtsmæssigt, at man forbliver på ét sted i de samtlige seks år, som det derved tager at nå dertil, hvor vi er nået i dag. Dette er måske navnlig tilfældet, hvis man er gået lige fra realeksamen eller lignende og over i HF. Derved siger jeg forhåbentlig ikke noget ufordelagtigt om hverken HF-uddannelsen eller læreruddannelsen her ved seminariet. Men jeg mener at have konstateret, at man bliver noget mere bevidst på det samfund, som eksisterer uden for seminariet, hvis man i nogen tid har haft afbrudt sin uddannelse. Og det er nok ret væsentligt, især inden for læreruddannelsen. De børn, vi skal modtage i skolen, kommer fra mange forskellige miljøer, der ikke alle synes, at skolen er lige så nødvendig, som vi nu gør. Det er kun ganske naturligt – måske overvurderer vi lærere vores rolle som vidensformidlere over for visse børn.

Der er altså nogle hensyn, som vi »skolefolk« må lære at tage, og der er nogle individuelle forskelle hos eleverne, som vi må lære at respektere, hvis det ikke skal gå os, som det gik i følgende lille fabel:

Fabel for skolefolk

(Læsepædagogen nr. 6 - 73)

Der var engang, da dyrene bestemte, at der måtte gøres noget for at løse problemer i den moderne verden. De valgte da et skolestyre, som bestod af en bjørn, en grævling og en bæver, og de fik fat i et pindsvin, som skulle undervise. Pensum bestod af løb, klatring, svømning, og flyvning. For at gøre det lettere at organisere undervisningen skulle alle dyrene have samme undervisning i alle fag.

Anden var den flinkeste i svømning; hun var faktisk dygtigere end læreren, men i flyvning fik hun under middel, og i løb gik det helt galt. Fordi hun var så dårlig til at løbe, fik hun ekstra timer, så mens de andre havde svømmetimer, måtte hun øve sig i at løbe. Da hun havde trænet i nogen tid, blev hendes svømmefødder så trætte, at hun kun fik middel i svømning.

Egernet fik 13 i klatring, men så blev han frustreret i flyvetimerne. Læreren forlangte nemlig, at han skulle starte fra bakken, mens han ville flyve fra trætoppene og ned. Han overanstrengte sig, så han efter nogen tid kun fik 8 i klatring og 6 i løb.

Ørnen var et problembarn og blev straffet hårdt. I klatretimerne nåede hun trætoppene hurtigere end nogen af de andre, men hun insisterede på at bruge sin egen måde, så hun blev sat i observationsklasse.

Kaninen startede som klassens bedste elev i løb, men fik nervesammenbrud på grund af alt ekstraarbejdet i svømning.

Ved slutningen af skoleåret fik en abnorm ål, som var svært dygtig til at svømme og også kunne løbe, klatre og flyve lidt, det højeste gennemsnitsresultat. Han blev derfor udnævnt til at holde talen ved eksamensfesten.

Præriehunden holdt sig borte fra skolen, fordi skolestyret ikke godkendte gravning som fag. Og derfor satte præriehunden sine unger i lære hos en grævling. Senere slog de sig sammen med vildsvinene og startede en privatskole, som snart viste sig at gå fint.

Men skolen, som skulle løse problemerne i den moderne verden, blev lukket – til stor lettelse for alle dyrene i skoven.

— — —

Til slut vil jeg på dimittendernes vegne sige tak til seminariets ledelse og lærerkollegium for fire gode år.

Dimittender 1974 Seminarieret

Dimitteret januar 1974

Jens Porsborg Larsen
Klara Dam, Thyborøn
Leif N. Hvass, Nykøbing Mors
Annelise Molin
Doris N. Hansen
Bodil N. Larsen
Ruth Larsen, Stadil. Ansat i Hammel

Dimitteret juni 1974

Mogens Kattenhøj, Viby J.
Helle Larsen, Lemvig
Susanne Boyhus, Espergærde
Mette J. Laustsen, Låstrup
Preben Damgaard, Nr. Nissum.
 Ansats i København
Nis Arne H. Hjorth, Haderslev
Birgit S. Due, Kølkær.
 Ansats i Nr. Nissum
Grethe Korsholm, Stadil.
 Ansats i Snedsted
Margit E. Kousgaard, Kibæk.
 Ansats i Lem
Annette B. Nielsen, Nr. Sundby.
 Ansats i Als ved Hadsund
Birthe Blume, Rønbjerg.
 Ansats i Harboøre
Anne K. Jensen, Vinding.
 Ansats i Nr. Vium
Niels M. Slot, Ulfborg. Ansats i Struer
Anne L. Borregaard, Fjerritslev
Elly Christensen, Harboøre.
 Ansats i Fjerritslev

Hans K. Jensen, Skagen.
 Ansats på Rømø
Elly Kjølhede, Thyborøn
Annelise Jørgensen, Karby.
 Ansats i Bøvling
Freddy N. Kristensen, Holstebro.
 Ansats i Skanderborg
Gerda R. Larsen, Bjert. Ansats i Løsning
Martin N. Larsen, Nr. Nissum.
 CF værnepligtig i Thisted
Hans Jørgen M. Lauridsen, Herning
Henrik V. Mathiasen, Herning.
 Ansats i Nees
Birgit R. Nielsen, Bedsted
Eva H. Rønn, København.
 Ansats i Hillerød
Ragnhild F. Serup, Heltborg
Marianne Kramhøft, Glostrup
Hanne B. Fristed, Nr. Nissum.
 Ansats ved Karolineskolen, Kbh.
Erik Skov Jensen, Klinkby.
 Ansats ved Hygum kostskole
Inger-Margrethe S. Jensen, Rønde.
 Ansats i Hadsten
Ulla Kronborg, Tarm
Tove K. H. Kristensen, Bryrup.
 Ansats i Skanderborg
Anton Lyhne, Struer. Soldats i Århus
Rigmor Madsen, Kegnæs.
 Ansats ved Sønderjerg ungdomsskole
Johanne Nielsen, Ulfborg
Per B. Poulsen, Viborg. Ansats i Ålestrup
Rita Sørensen, Nr. Nissum.
 Ansats i Lemvig
Hanne M. Tang Jensen, Fabjerg

Leif D. Jensen, Hurup
 Elsebeth E. Hebsgaard, Uglev.
 Ansat i Hobro
 Bodil P. Jensen, Ramme
 Hans M. Lauridsen, Tarm. Soldat
 Bente H. Jepsen, Kjellerup
 Margit Cawsey, Herning.
 Ansat i Vestervig
 Karl E. S. Raunholt, Linde
 Anne Marie Ejlertsen, Over Jersdal
 Jørn V. Christensen, Års
 Jytte L. Christoffersen, Nakskov.
 Ansat i Garding, Sydslesvig

Ruth Inge T. Gregersen, Bogense
 Bjarne S. Jensen, Lemvig. Ansat i Struer
 Niels K. Jensen, Ringkøbing.
 Ansat i Hinnerup
 M. Dorit A. Krogh, Ramme
 Niels Laustsen, Erslev
 Tove Nielsen, Holstebro.
 Ansat i Gudcrup, Als
 Dorthea L. Røn, Harboøre.
 Ansat i Simested
 Ole Y. Sigsgaard, Dronninglund
 Helga M. S. Svendsen, Holstebro

4. KLASSE 1. *Bageste række fra venstre:* Birthe Blume, Birgit S. Due, Niels M. Slot, Annette B. Nielsen, Margit E. Kousgaard, Susanne Boyhus, Nis Arne H. Hjort, Preben Damgaard. – *Forreste række fra venstre:* Ruth Larsen, Anne K. Jensen, fru E. Høgel, rektor E. Høgel, Mette J. Laustsen, Grethe Korsholm. – *Mangler:* Leif N. Hvass.

4. KLASSE 2. *Bageste række fra venstre:* Hans Jørgen M. Lauridsen, Elly Christensen, Freddy N. Kristensen, Eva H. Ronn, Martin N. Larsen, Klara J. Dam, Hans K. Jensen, Elly Kjølhedede, Henrik V. Mathiasen. – *Forreste række fra venstre:* Anne L. Borregaard, Ragnhild F. Serup, fru E. Høgel, rektor E. Høgel, Annelis Jørgensen, Gerda R. Larsen. – *Mangler:* Birgit Rask Nielsen.

4. KLASSE 3. *Bageste række fra venstre:* Inger-Margrethe S. Jensen, Rita Sørensen, Erik S. Jensen, Leif D. Jensen, Hanne M. Jensen, Per B. Poulsen, Anton Lyhne, Hanne B. Fristed, Johanne Nielsen. – *Forreste række fra venstre:* Tove K. H. Kristensen, Rigmor Madsen, fru E. Høgel, rektor E. Høgel, Ulla Kronborg, Marianne Kramhøft.

4. KLASSE 4. *Bageste række fra venstre:* Hans M. Lauridsen, Margit Cawsey, Karl E. S. Ravnholt. – *Forreste række fra venstre:* Elsebeth E. Hebsgaard, Bodil P. Jensen, fru E. Høgel, rektor E. Høgel, Bente H. Jepsen, Bodil N. Larsen. – *Mangler:* Anne Marie Ejlersen.

4. KLASSE 5. *Bageste række fra venstre:* Ruth Inge T. Gregersen, Ole Y. Sigsgaard, Niels Laustsen, Niels K. Jensen, Bjarne S. Jensen. – *Forreste række fra venstre:* Tove Nielsen, Dorthea L. Røn, fru E. Høgel, rektor E. Høgel, Jytte L. Christoffersen, Helga M. S. Svendsen. – *Mangler:* Jørn Viborg Christensen, Minna Dorit A. Krogh.

Af årets dagbog

Ved Gunner Eriksen (43)

Ansættelser m. m.

- 32 Poul Qvesel, genvalgt til borgmester i Blåhøj kommune.
I. P. Jensen, 40 års jubilæum som lærer i Hvidbjerg, Thy (aug. 74).
- 41 Vagn Raahede, Jebjerg, R. af D.
- 49 Lydia Kristiane Frandsen, ansat ved Gudum centralskole.
Lydia Møller Larsen, timelærer ved Sdr. skole, Bjerringbro.
Edna og H. Vinther Sørensen, ans. v. Hegnsvig skole.
- 55 Gerda Lundgaard, ans. i Ålbæk.
- 56 Tøste Baun Christensen, medhjælper ved amtskolekonsulenten i Viborg amt.
Carl Juhl Sørensen, erhvervsvejleder samt erhvervs- og orienteringskonsulent.
Chr. Nielsen, viceinspektør i Overlund, Viborg.
Morten Chr. Arntsen, viceinspektør i Taulov.
Bent Larsen, viceinspektør i Kolding.
- 57 Signe Lauridsen, exam. rytmikpædagog, ans. v. Tjørnegårdsskolen, Roskilde.
- 59 Jens K. Kjeldgaard Lings, lektor i dansk v. DLH.
- 61 Bente Saarp, ans. i Farsø.
Evald Saarp, skoleinspektør i Farsø.
Rebecka Kirk, ans. v. Birkelundsskolen, Holstebro.
Inge Osgood (f. Kjærgaard), ansat i Thyborøn-Harboøre.
- 63 Kai Brogaard Jensen, viceinspektør v. Ryesgade skole, Ålborg.
Karen Nannastad, tale- og høreopdagbog v. Møllehussskolen, Frederikshavn.
- 64 Arne Iversen, cand. pæd. i fysik, underviser v. øvelsesskolen, HF og seminarier i Tønder.
Svend Sandfeld, ans. som ungdomsskoleinspektør i Skive.
Ellen og Henning Lund, ans. v. Blicherskolen, Spentrup.
Jørgen Enggaard, ans. v. Skolehjemmet, Stubbekøbing.
Holger Kruse, ans. på Borremose Ungdomsskole.
Niels Jørgen Reusenbach, ans. i Vejle.
Ellen Marie Pedersen, ans. i Ikast.
- 66 Johan Thastum, sognepræst i Hillerslev, Thy.
Birte Thastum (f. Pedersen), søgt afsked.
Orla Hansen, viceinspektør v. Lønborgsskolen, Tarm.
- 67 Marianne Paluszewski (f. Bech), ans. i Arnborg.
Marianne Vestergaard, ans. v. Holtbjergsskolen, Herning.
Christian Olesen, ans. i Haderslev.
Lena Bendtsen, ans. v. Birkelundsskolen, Holstebro.
Anders Vernesen, ans. i Odense.
Ingrid Marg. Hoppe (f. Bach), ans. i Røde Kro.

- Kaj Christensen, ans. i Vejle.
 Mona Lise Bjerregaard (f. Hansen),
 ans. i Enslev, Gerlev.
 Karen Møller, ans. i Struer.
 Bodil Thorsen (f. Jellesmark), ans. i
 Fårvang.
 Ditte Kronborg Hansen, ans. i
 Kibæk.
 Poul Erik Gellert, ans. i Ræhr.
 Marie Gylling Munch (f. Møller),
 ans. i Serridslev v. Horsens.
 Axel Wallstrøm, ans. i Odense.
 Bente Abraham (f. Nielsen), ans. i
 Brønderslev.
 W. Paluszewski, ans. i Fasterholt.
 Doris Jakobsen, ans. i Jakobshavn,
 Grønland.
 Peder Jensen Pedersen, ans. på
 Vandel Ungdomsskole.
 Poul Bucs, ans. i Ulfborg.
 Kamma Lind (f. Saumannsgaard),
 ans. i Nr. Lem.
 Bodil Nedergaard, ans. i Sønderborg.
 Inger og Jørgen Smed, ans. i Tarm.
 Mary Vigh (f. Graversen), ans. i
 Esbjerg.
 Viggo Larsen, skolekonsulent i Ring-
 købing.
 Gunnar Jakobsen, ans. i Bording.
 Henry Poulsen, ans. v. Løgum-
 kloster Efterskole.
 Jørgen Sørensen, ans. v. Fur skole.
 Torben Vils Pedersen, viceinspektør
 i Vestervig.
 Leif Rønne, kurator for special-
 undervisning i Struer.
 K. Jul Madsen, ans. i Fredericia.
- 68 Arne Øe, ans. v. Fabjerg skole.
 Laurs Skifter, viceinspektør v. Vivild
 skole, Allingåbro.
 Bent Ingemann Jensen, ans. v. Sønd-
 bjerg Ungdomsskole, Thy.
 Erik Hübertz Knudsen, ans. som
 generalsekretær i FDF 1. jan. 75.
 Else Marie Kristoffersen, ans. i
 Sindal.
 Dagmar Bjerregaard, ans. i Tandstlet
 på Als.
- Gudrun Klinkby, ans. i Godthåb,
 Grønland.
 Herluf Søgaard Andersen, ans. v.
 Lønborgskolen, Tarm.
 Ahlmann Jensen, ans. i Spjald.
 Kristian Bech Lyng, ans. v. Skryd-
 strup Ungdomsskole.
 Henny Stagis (f. Lauridsen), ans. i
 Fårup.
 Hanne og Jørgen Østergaard, ans. i
 Lemvig.
 Birgit Nielsen (f. Jensen), ans. i
 Mogenstrup.
 Marie Vorm (f. Sønderriis), ans. v.
 Kildegade skole, Horsens.
 Henny Noe (f. Lund Jensen), ans. i
 Bjerringbro.
 Hanne Krohn (f. Kristensen), ans. i
 Sevel.
- 70 Jørgen Kjærgaard Kristensen, ans. v.
 Sejs skole.
 Jens Bech-Jensen (f. Finnerup),
 ans. v. Amagerskolen, Skjern.
 Bodil Lindgaard (f. Andersen), ans. i
 Mammen v. Bjerringbro.
 Ragnhild Jensen (f. Nielsen), ans. i
 Bramminge.
 Bødil Bak, ans. i Overlund v.
 Viborg.
 Christian Bundgaard, ans. v. Sønder-
 agerskolen, Herning.
 Morten Bøge, ans. v. Hoptrup Høj-
 skole.
 Peder Faurby, ans. v. Tingsbjerg-
 skolen, Vejle.
 Ove Kastbjerg Hjortkjær, ans. i
 Christianshåb, Grønland.
 Knud Ingvard Kristensen, ans. i
 Bøvling.
 Jakob Fuglsang Pedersen, ans. i
 Hvidbjerg, Thy.
 Ove Tøt, ans. i Tarm.
 Arne Aacs, ans. i Løgstør.
 Ingerlise Grønne Bøge (f. Kristen-
 sen), ans. v. Hoptrup kommune-
 skole.
 Anne Thagaard Pedersen (f. Nielsen),
 ans. v. Sct. Jørgens skole, Ribe.

- Grethe Jensen (f. Lind), ans. v. Skjoldborggades skole, Fredericia.
 Henny Pedersen Slot, Bibliotekar-skolen, Ålborg.
 Kirsten Maarbjerg Jensen, ans. v. Erhvervsskolen, Ikast.
- 71 Tove Sloth Nielsen, ans. v. Thorning skole.
 Birthe og Lars Kynde, ans. v. Klank Efterskole, Galten.
 Flemming Eskildsen, ans. v. Harlev skole.
 Otto Nielsen, ans. i Over Jerslev.
 Erik Aaen Jensen, udsendes som missionær til Nigeria i begyndelsen af 1975.
 Poul Frandsen, ans. i Odense.
 Gudrun Smed Madsen, ans. v. Birkelundskolen, Holstebro.
 Ove Tjagvad Madsen, ans. v. Birkelundskolen, Holstebro.
 Ruth Vegeberg Gram (f. Nielsen), ans. v. Måbjergskolen, Holstebro.
 Ingeborg Hjort (f. Kjærgaard), ans. i Over Jersdal.
 Tove Madsen, ans. som KFUK-sekretær i Randers.
- 72 Henrik Holdgaard Sørensen, ans. v. Danmarksgades skole, Holstebro.
 Svend Linde, ans. i Vinderup.
 Bjarne K. Hansen, ans. v. Ulfborg centralskole.
 Karen Marie Houe, ans. v. Danmarksgades skole, Holstebro.
 Linda Enevoldsen, ans. v. Sct. Severinskolen, Haderslev.
 Hans-Carl Enevoldsen, ans. v. Hammelev skole, Vojens.
 Tonni Schaldemose, ans. v. Tingkærskolen, Fraugde, Odense.
 Birthe og Benno Møller Hansen, ans. v. Hellebjerg Idrætshøjskole, Juelsminde.
 Jens Kryger Rasmussen, u-landsarbejde i Zambia.
 Jesper Gadegaard-Jensen, ans. i Holsteinborg, Grønland.
- Jørgen Larsen Nielsen, ans. v. Sdr. Felding centralskole.
 Jytte Grove Olesen, ans. v. Sønderlandsskolen, Holstebro.
 Preben Gram, ans. v. Halgård skole v. Holstebro.
 Henriette Trap (f. Heiselberg), ans. i Varde.
- 73 Christen Christensen, ans. v. Mejrup skole, Holstebro.
 Dorthe N. Hansen, ans. v. Struer Østre skole.
 Doris N. Hansen, ans. v. Langmarkskolen, Horsens.
 Merete H. Hansen, ans. i Ikast.
 Anne Nielsen, ans. i Angmagssalik, Grønland.
 Karen Povlsen (f. Henriksen), vikar i Nr. Nissum.
 Mogens Kattenhøj, ans. på Struer Børnehjem.
 Peter Kirk-Thomsen, ans. v. Struer Østre skole.
 Ruth Bunk, ans. v. Østerild skole.
 Lena E. Dahl-Eriksen, ans. v. Dalby skole, studerer engelsk v. Odense universitet.
 Jens Porsborg Larsen, ans. i Hals.
 Ellen Dragsdal-Jensen (f. Linneberg), ans. v. Struer Østre skole.
 Kirsten E. Gade (f. Munk), ans. i Kjellerup.
 Birgitte P. Laursen (f. Nielsen), ans. v. Harboøre skole.
 Carl Nielsen, ans. v. Sønderbjerg Ungdomsskole, Thy.
 Ole Blume, ans. v. Harboøre skole.
 Poul Munk Povlsen, ans. v. Gudum centralskole.
 Niels Otto Trap, ans. i Varde.

Afsked med pension

- 26 overlærer Karlo Løkkegaard, 1.8.73.
 27 Knud Karlsmose, 1.8.73.
 29 cnelærer Therkel Kristensen,
 Lösning.
 overlærer Ejnar Stensgaard Gade,
 Thisted.
 skoleinsp. Niels Gade, Tappernøje,
 1.9.72.
 ledende skolepsykolog Ejnar Johan-
 sen, Silkeborg, 1.8.71.
 overl. Helge Krogager, Vestbjerg, 71.
 overl. Ejner Krogh, 1.8.71.
 skoleinsp. Aage Th. Larsen, Lang-
 holt, 31.10.74.
 viceinsp. Kristian Larsen, Esbjerg,
 31.8.71.
 førstel. P. Hedager, Bylderup,
 Skjern.
 overl. Johannes Nielsen, Viborg,
 31.8.74.
 overl. N. P. Nielsen, Nyborg.
 overl. Peter Olesen, Nyborg, 31.8.73.
 skoleinsp. Kristian Pedersen, 73.
 overl. Dagny Olesen (f. Simmels-
 gaard), Nyborg, 31.8.73.
 overl. Imm. Therkildsen, Bagsværd,
 72.
 30 overl. Christian Dorf, Kruså, 1.8.74.
 31 overl. Harry Hartmann, Århus,
 31.7.74.
 skoleinsp. Tage Vesterager, Vinde-
 rup, 31.7.74.
 32 skoleinsp. Poul Qvesel, Nr. Nebel.
 sognepræst Alfred Granum Jensen,
 Hylke.
 41 overl. Magda Klemmensen, Århus,
 1.8.73.
 overl. Margrethe Christensen,
 Hadsten, 1.3.74.
 overl. Hove Jakobsen, 1.8.74.
 44 overl. Laura Albertsen, Skive, 1.8.74.

Dødsfald

- 12 Chr. Vinthær, Rødding, 14.9.74.
 13 Jacob Marinus Tjørnild, Harboøre,
 dec. 73.
 16 Peder Dahlgaards enke, Kathrine,
 Vejle, 17.9.74.
 19 Anne Margrethe Hillersborg, Struer,
 dec. 73.
 21 M. Kr. Madsen, Rødovre, 20.7.74.
 Th. Nielsen, Hjørring, tidl. Tolne,
 4. 11.74.
 24 Hans Christian Nørgaard, 18.2.74.
 Maren Nørgaard (f. Nielsen), 5.8.74.
 P. Chr. Horbo Andersen, 1.1.72.
 26 Johs. Poulsen, Fur, juni 74.
 29 Palle Ejnar Jensens hustru, Esther,
 d. 73.
 30 Peder Kristian Pedersens hustru,
 Lilly Elisabeth, 14.9.74.
 41 Ejner Nielsen, Herning, d. 27.6.74.
 44 Peder Munksgaard, Struervejens
 eksternatskole, Holstebro.
 48 Ingrid Hørup, Viborg, juni 74.
 55 Annelise Olander, Kolding, april 74.
 61 Niels Thomsen, Sdr. Lem, 21.3.74.

Vi har denne gang bragt enkelte lidt
 forsinkede meddelelser, men håber at få
 dem frem så tidligt og i sådant omfang
 fra meddelelserne, at årbogen i fremti-
 den E.

Elevforeningens regnskab

1. november 1973 til 31. oktober 1974

Indtægter:

Kassebeholdning 1/11 1973	26.447,13	
Indbetalt for årbog 1973 (udenbys)	19.950,80	
Indbetalt for årbog 1973 (på seminariet)	7.091,00	
Tilskrevne renter	1.390,68	
		<hr/>
Balance	54.879,61	

Udgifter:

Årbog 1973:		
Trykning	12.975,00	
Klicheer	1.628,00	
Postudbringning	1.981,20	
Moms	2.343,45	18.927,65
Redaktions- og bestyrelsesudgifter		558,00
Porto og diverse		114,20
Blomster		76,00
Gave til »Den gamle Præstegård«		2.000,00
Kassebeholdning 31/10 1974:		
Indestående på giro	556,60	
Indestående i Lemvig Bank	9.389,65	
Indestående i Linde Andelskasse	11.686,43	
Lån til »Den gamle Præstegård«	6.000,00	
Lån til DSR	5.000,00	
Kontant beholdning	571,08	33.203,76
		<hr/>
Balance	54.879,61	

Asp, den 31/10 1974.

A. C. Sørensen.

Nærværende regnskab er d. d. gennemgået af undertegnede. – Bøger og bilag er sammenholdt. Intet fundet at bemærke.

Asp, den 12/11 1974.

V. Gobr Lauridsen / Gunner Eriksen

Foreningsmeddelelser

Ved formanden, lektor A. Koch

Regnskabet er offentliggjort omstående.

I betragtning af den gode økonomi finder bestyrelsen anledning til at nedskære foreningens tilgodehavende i Den gamle Præstegård med 2000 kr. til 6000 kr. i erkendtlighed af den gode indsats, der her gøres for trivselen blandt de studerende.

Redaktionen

Lektor Stig Rosenstand er indtrådt som ansvarshavende redaktør i stedet for Møl Christensen grundet dennes engagement som lærerrådsformand. Vi takker Rosenstand for hjælpen.

Oplag: Årbogen trykkes i 2200 eksemplarer. Antallet af udenbys medlemmer er ca. 1200.

Bestyrelsen består af:

Formand: fhv. lektor A. Koch (28), Hellasvej 16, Nissum Seminarieby, 7620 Lemvig. Tlf. (07) 89 11 55. Afgår 1976.

Kasserer: skoleinspektør A. C. Sørensen (55), Langhøjskolen, Asp, 7600 Struer. Tlf. (07) 48 71 63. Giro 700 96 66. Afgår 1975.

Redaktionsudvalg:

Ansvarshavende, lektor Stig Rosenstand, Toften 4, Nissum Seminarieby, 7620 Lemvig. Tlf. (07) 89 11 69. Afgår nu.

Lærer ved Kolding Børnehaveseminarium Kaj Henningsen (66), Folebakken 3, 5500 Middelfart. Afgår 1975.

Lærer fru Vibeke Vestergaard (69), Allégade 2 A, 7600 Struer. Tlf. (07) 85 18 72. Afgår nu.

Lærer Niels-Jørn Krejberg (69), Vedbæk, Gudum, 7600 Struer. Tlf. (07) 86 32 72. Afgår 1975.

Lærerstuderende: Horst-Werner Knüppel (III 6).

HF repræsentant: Inge Stokholm (2. HF P).

Valg

I henhold til ovenstående er Stig Rosenstand og Vibeke Vestergaard på valg. Bestyrelsen foreslår genvalg. Såfremt der ikke til mig indgår andre forslag inden 1. februar 1975, bortfalder valget.

Årbog 1975

Stof hertil bedes indsendt til Rosenstand senest 1. september 1975.

Betaling for årbogen

Til trods for store prisstigninger ved årbogens fremstilling og forsendelse fastsættes prisen uændret til

kr. 20,-

– for dog at opleve et prisstop.

Benyt venligst det vedlagte indbetalingskort. Ved alle henvendelser til kassereren letter det arbejdet meget, hvis man opgiver dimissionsår.

Såfremt betalingen ikke er indgået til kassereren inden 1 måned efter modtagelsen af bogen, udsendes der postopkrævning på beløbet + porto. Kassereren gør sit arbejde gratis. Gør det let for ham. Betal derfor venligst straks.

GLÆDELIG JUL!

Nr. Nissum seminarium, november 1974.

NORDVESTJYLLANDS SKOLEBY

Nr. Nissum

Nordvestjysk Realkursus

Statsanerkendt realeksamen på 2 år for unge og voksne.

Henvendelse: Kursusleder Ove Ellebæk, Nr. Nissum, 7620 Lemvig.

Tlf.: Nr. Nissum (07) 89 10 55.

Nr. Nissum Seminariums HF-kursus (Nordvestjysk HF-kursus)

2-årigt kursus på baggrund af realeksamen, 9., 10. klasse eller lign.

Henvendelse: Nr. Nissum Seminariums kontor, Svinget 5,

Nissum Seminarieby, 7620 Lemvig. Tlf.: Nr. Nissum (07) 89 12 22.

Nr. Nissum Seminarium

Læreruddannelse på baggrund af HF-eksamen eller studentereksamen.

Mange linjetilbud, alle pædagogiske specialer.

Henvendelse: Nr. Nissum Seminariums kontor, Svinget 5,

Nissum Seminarieby, 7620 Lemvig. Tlf.: Nr. Nissum (07) 89 12 22.

Nr. Nissum Høj- og Efterskole

Efterskoleophold – 10 mdr.s fællesskole. Alm. fag, valgfrie fag, 9. og

10. klasses statskontrolleret prøve kan fås.

Henvendelse: Forstander Ths. Mogensen, Nr. Nissum Høj- og Efter-

skole, Nr. Nissum, 7620 Lemvig. Tlf.: Nr. Nissum (07) 89 10 04.

Højskoleophold – 3 og 5 mdr.

Henvendelse som ovenfor.

Den jyske Pensionisthøjskole

En ny skole i sin art. Startet 1. april 1971 med fortrinsvis 14-dages

kursus for ældre. Program og alle oplysninger fås.

Henvendelse: Forstander Sv. E. Christensen, Borumvej 13,

Nissum Seminarieby, 7620 Lemvig. Tlf.: Nr. Nissum (07) 89 13 10.

*Mange fritidstilbud – helt moderne kollegieforhold – stort sportsanlæg –
rigt kulturliv – enestående smuk natur – nær Lemvig, Struer og Hol-
stebro.*

I974